

İşçinin onuru sermayeyi yenecektir!

İŞÇİNİN SESİ

Türk-İş'te birleş!
1 Mayıs'ta devleş!
Yıl: 12, Sayı: 322, 11 Şubat 1987

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Emperyalistleşme peşinde koşan burjuvazi ve onun sosyal emperyalist kuyrukçuları istedikleri kadar uğraşsınlar!

Halkayı zincirden koparacağız

Kaynayan bir dünyada kaynayan bir Türkiye... Burjuvazi içe bakıyor, sınıf savaşımının hızla yükseldiğini, dev işçi alternatifinin üstüne üstüne geldiğini görüyor. Emperyalistleşeyim de kurtulayım diye aceleyle, telaşla dışa bakıyor, ekmeğin aslanın ağzında olduğunu, türlü çeşitli çelişkinin içine dolandığını görüyor. Ne içte ne dışta kendine rahat bir köşecik bulamıyor. Bu arayışla, işbölümü içinde deli danalar gibi koşturuyor.

1987 eylem yılı olacak

Kasım ayında başlayan Netaş greviyle birlikte işçi hareketi yeni bir savaşım aşamasına girdi. Önemli bir işkolunda, PTT'siyle, donanmasıyla tekelci devletin, yerli-yabancı tekelci sermayenin sahip olduğu bir işyerinde 3000'e yakın kararlı işçinin grevi savaş bayrağını yeni aşamaya dikti. Ardından Derby'nin greve çıkması da, bu bayrağın üzerine fabrika işgallerinin, militan eylemlerin anılarını işledi.

Bu iki grev coşku ve kararlılıkla sürdükçe güzel bir eylem havası ve işçi dayanışması oluştu. "Bu yasalarla grev yapılmaz" görüşü geriledi, "bu yasalarla grev yapılmaz deyip grev yapmadıkça bu yasalar da değişmez" görüşü hızla yaygınlaştı. Burjuvazinin, sınıf savaşımını engellemek için uyguladığı yasaklar artık etkin birer engel olmaktan çıkıp, ya üstünden aşılacak, ya delinip geçilecek birer engele dönüştüler. Bu anlayışla, grev kararları hızla artıyor.

Grev istatistikleri tek başına bir anlam taşımayabilir. Ama Türkiye gibi bir zayıf halkada geneliyle her zaman, özel olarak da bugünkü somut durumda çok önemli bir göstergedir.

Nitekim burjuva gazeteleri bir süredir grev istatistikleriyle ilgileniyorlar. Ama verileri derli toplu sunmayı, eğilimleri vurgulamayı 1986 Temmuz'unda kesip ondan sonrasını hikaye gibi ve dağınık veriyorlar. Çünkü bugünkü eğilimi net bir biçimde vurgulарlarsa, sınıf savaşımının yükseldiğini daha geniş bir işçi kesiminin bilincine çıkarmış, böylece yükselişi körüklemiş olacaklar.

Bu sayımızdaki tablonun verileri *Cumhuriyet*'te ve kendisi de *Hürriyet*'te yayınlandı. Ancak her ikisinde de 1986 verileri temmuzda kesiliyordu. Ondan sonrası için kendi verdikleri grev ve grevci sayılarını temmuza kadar olan sayılara ekleme zahmetinde bulunmamışlardı. Onların yarım bıraktığı tabloyu biz kabaca tamamlayalım ve yükseliş eğilimini verisel olarak da kanıtlayalım.

Tablodan görüldüğü gibi grev sayısında çok hızlı bir yükseliş vardır. 1986 verilerini biz, temmuza kadar verilen sayılara üç grevi (Netaş, Derby, Kartal-Sunta) daha ekleyerek bulduk. Mutlaka eksiktir ama 1986'daki yükselişi yansıtmaya yetiyor. 1986'daki en az grevci sayısı, 1985'in iki katından daha fazladır!

1987'ye gelince. Bu sayılar çok kaba bir tahmindir. Sayıları, süren grevlere (şu anda 4 işyerinde 4104 işçi grevdedir), şu sıralarda grev kararı alınmış ya da alınması olası işyerlerindeki sayıları ekleyerek bulduk. İki almaşığı ayırdık. Birinci almaşık (1) kamu işyerlerinde toplu sözleşme bekleyen 700 bin kadar işçinin greve çıkmayacağı, ikinci almaşık (2) ise çıkacağı koşullarda *olabilecek* sayıyı temsil ediyor.

Bu almaşıkların her ikisi de kesin veri değildir. Üstelik bunlar, yılın daha ilk aylarında görülen olasılıklardır. Ama yılın daha başında böyle olasılıklar varsa, yılın bütününde grev sayısının oldukça yüksek olacağı açıktır. Hiç kuşkusuz sınıf savaşımı yükseliyor ve dev işçi alternatifi burjuvazinin üstüne üstüne yürüyor.

Emperyalistleşme telaşı

Sınıf savaşımının bu yükselişi burjuvazide emperyalistleşme telaşı uyandırıyor. Aynı zamanda uluslararası koşullar, dünyada pazarlıkların, itiş-kakışların yoğunlaşmış olması da burjuvaziyi aynı yönde itiyor. Bu nedenlerle burjuvazi, işbölümü içinde deli danalar gibi koşuşturuyor. İşbölümü deyince, kendi arasında birliği var sanılmasın. Tam tersine, burjuvazinin bölünmüşlüğüyle işbölümü arasında yakın bağ vardır. Bu, yoğun pazarlıklarda, koşturmalarda, tartışmalarda da yansımaktadır.

Pazarlıkların çok sayıda örneği var. İslam Konferansı, Özal'ın ABD ziyareti, KKTC ile "deterjan" sürtüşmesi, köstebek Ali Kent'in MİT ajanlığını açıklaması üstüne yem olarak kullanmak üzere yeni bazı Suriyelilerin tutuklanması, PKK'nın adının yine sık sık duyulması ve DİSK'in bile AET'yle pazarlıkta koz olarak kullanılması gibi... Ancak asıl önemli olan, İran-Irak savaşının sonuna yaklaşması üzerine, rehineleri bahane ederek ABD'nin müdahaleye hazırlanması üzerine basında yürüyen tartışmadır. Ana olarak Musul-Kerkük çevresinde, yüzsüzcesine açık bir emperyalistleşme tartışması yürüyor. Buna bir bakalım.

Türkiye'nin müdahalesinden yana olan Nazlı Ilıcak bu konuda şöyle yazmış:

Yıllar		Grevdeki işyeri sayısı	Katılan işçi sayısı
1963		8	1.514
1964		83	6.640
1965		46	6.593
1966		42	11.414
1967		100	9.463
1968		54	5.179
1969		86	20.162
1970		72	21.156
1971		78	10.916
1972		46	12.348
1973		55	12.286
1974		110	29.940
1975		116	13.378
1976		95	20.620
1977		132	48.082
1978		184	27.208
1979		269	41.187
1980		390	53.742
1984		4	561
1985		21	2.410
1986		20	5.639
1987	(1)	14	14.515
	(2)	93	714.515

"...Musul'un statüsünde meydana gelen bir değişiklik, devletler hukukunun **"rebus cic stantibus"** ilkesi gereğince **(Bir anlaşmanın imzalandığı tarihteki şartlar değişince, anlaşmaya uyma mecburiyeti ortadan kalkar)** Türkiye'ye müdahale hakkı veriyor.

"...Türkiye, yıllardır hadiseye bulaşmamak için gayret sarfediyor. Fakat Ortadoğu'nun dipsiz kuyusu, yavaş yavaş bizi de içine çekiyor." (*Tercüman*, 22 Ocak 1987)

Türkiye'nin yıllardır "hadise"ye neden bulaşmadığını ve şimdi hiç de içinden "çekilmeyip" içine dalmak istediğini bundan *beş yıl* önce *Tercüman* gazetesi şöyle açıklamıştı:

"Aslında İran-Irak savaşı Türk ekonomisini olumlu yönde etkilemişti. Ne var ki savaştan sonra da lehimize gelişmeleri beklemek hayal değil." (*Tercüman*, 14 Haziran 1982)

Şimdi istenen işte tam da bu "lehimize gelişmeler"dir. Kamuran İnan, Turgut Sunalp vb. aynı görüşteler. Bunları faşist MÇP'nin başı Ali Koç da şöyle savunuyor:

"Burada Türkiye'nin çok önemli ekonomik çıkarları vardır. Kerkük ve Musul alınmalıdır, İngiltere'nin ekonomik çıkarları için Falkland Adaları'nı alması yakın bir örnektir." (*Hürriyet*, 2 Şubat 1987)

İstenen İngiltere gibi, yani emperyalist olmaktır. Bunun en kapsamlı savunusunu yapan, ayrıntılı olarak yolunu gösteren ve bir de formül öneren *Günaydın*'da Nuri Eren oldu. Daha çok ele alınması gereken bu yazıdan "Türkiye ne yapmalı" başlığı altında söylenenleri aktaralım:

"1. Türkiye bu işe şartlar ne olursa olsun hiç bir zaman kendi başına ve istilacı olarak girişmemelidir. Ne de kendini Amerika'nın destekçisi olarak ileri sürmelidir.

"2. Sadece Ortadoğu'nun değil Amerika ile Rusya arasındaki güveni tehdit eden bu duruma NATO Ortakları Arap Körfez Ülkelerinin genel tasvibi, gerekli desteği ile tatbik edilmelidir. NATO gibi, Körfez Savunma Konseyi gibi kuruluşlar tasvib kararları almalıdır.

"3. Müdahale toprak ilhakı olmamalı, işgal edilen bölgelerin hüviyeti açık tutulmalıdır. Uluslararası gelişmelere göre Türkiye Irak'a bölgenin mülkiyetinde bir 'condominium' (Bir ülke üzerinde birkaç devletin ortak hakimiyeti — *İ.S.*) teklif edebilir.

"4. Müdahale hakikaten İran'ın ve Irak'ın savaş sonrası çöküntüsünü önleyecek ve körfeze güven getirecek nitelikte geliştirilmelidir. Irak'ın daveti ile gerçekleşmesi yönünde uluslararası çaba gösterilmelidir. Aynı zamanda, İran aleyhine olmadığı da yine uluslararası ortaklarla birlikte simgelenmelidir.

"Müdahale bu koşullar tahtında geçerli olacağı gibi Türkiye de bölgede barışın korunmasında doğal görevini yapmış olur. Türkiye Ortadoğu'yu iç çöküntüden kurtarmış olacağı gibi Anadolu'nun jeostratejik bütünlüğünü de temin etmiş olur. Bir NATO Büyükelçisinin açıkça söylediği gibi NATO ortaklarına ve Amerika'ya devamlı el açmaktan kurtulur. Ekonomik köşeyi de dönmüş olur. Bir ulusa genel barışa hizmet ederken kendi çıkarlarını da birlikte koruması fırsatı her zaman ele geçmez. Türk ulusu parti kavgalarının üstüne çıkarak bu anlayış ve cesareti gösterebilecek midir?" (*Günaydın*, 31 Ocak 1987)

Coşkun Kırca ise "ilhak etmek amacıyla yapacağımız bir askeri müdahale" başarılı olmaz diyor ve eğer zorunluysa, "Irak'a yardım etmek ve sonucu alındıktan sonra çekilmek" önerisini yapıyor. (*Hürriyet*, 22 Ocak 1987) ABD'nin müdahale olanağı arttıkça Kırca, bırakalım ABD yapsın görüşüne kaydı. (*Hürriyet*, 30 Ocak 1987)

Bir de müdahaleye karşı çıkanlar var. Teoman Erel karşı çıkıyor ve şu görüşü aktarıyor:

"... Türkiyemizin böyle bir harekatın doğurması kaçınılmaz olan sorunlarının üstesinden gelmesi herhalde mümkün olmayacaktır." (*Milliyet*, 2 Şubat 1987)

Ali Sirmen de karşı çıkıyor:

"Böyle girişimin askeri güçlükleri, sınırlarımız dışında girişeceğimiz bir operasyona, bölgenin irili ufaklı devletlerinin tepkileri hiç mi düşünülmüyor? Türkiye'yi bölgenin jandarması haline getirmeyi amaçlayan bir politikanın, Ankara'yı bağımsızlaştırmak şöyle dursun, Washington'a çok daha fazla bağlayacağı hiç mi görülmüyor?

"Türkiye'nin bölgede jandarmalığa soyunması halinde Ankara'ya çok daha başka bir gözle bakacaktır Moskova. Bu değişikliğin de bize yükleyeceği yeni yüklerin bedelini düşünmek zorundayız.

"...Böyle bir seçimin getireceği bağımlılık ve ağır bedel, zararın umulan kârdan fazla olması sonucunu da doğalıkla doğuracak, Türkiye tüm seçeneklerini yeni baştan ele almak zorunda kalacaktır. Avrupa'nın dışında, Batı dünyasının ucunda bir bekçi rolüyle, 1950-60 döneminin koyu yalnızlığına geri döneceğiz, böyle bir politikayı uygularsak." (*Cumhuriyet*, 3 Şubat 1987)

Toktamış Ateş ise şöyle demiş:

"Misak-ı Milli sınırları içinde kolluk kuvetleri görevlerini tam başaramazken, kritik bölgeyi genişletmek anlamsızdır." (*Milliyet*, 3 Şubat 1987)

Dikkat edilirse müdahaleye karşı çıkanların bütün gerekçeleri "taktik" düzeydedir: "Başarılı olmaz", "kapısını çaldığımız Avrupa'da kötü etki yapar", Doğu'da Kürt sorunu varken oradan bir açılma "kritik bölgeyi genişletmek" olur, yalnızlığa itiliriz, vb. Açıktır ki Türkiye burjuvazisinin sosyal demokratlar dahil hiçbir kanadı demokrat değildir. Hiçbiri gerçek barışsever değildir. Hepsi emperyalistleşme peşindedirler. Tartışılan, yöntemi, taktiğidir!

Bir de sol içinde, bunların uzantısı olan sosyal emperyalistler vardır. "Ulusal demokrasi", "ulusal güvenlik", "ulusal bayındırlık" programlarıyla resmiler ve şürekaları bunların başında geliyor. Ama onlarla sınırlı değil, kervan oldukça kalabalıktır. Emperyalistleşme aşamasını Türkiye ve onun gibi ülkeler için "fantazi" bulan "Türk aydınları" vardır.

Burjuvazi ve bütün bu kuyrukçuları birlikte, çok geniş bir cephe gibi duruyorlar. Çünkü legal olsun olmasın bunların hepsi legal çerçevede konuştukları için bunların gürültüsü şimdilik daha çok duyuluyor. Gerçek durum hiç de böyle değildir. Koca işçi sınıfının dev savaşımı yükseldikçe ve Kürt-Türk halklarını da yanında savaşa çektikçe, hangi cephenin geniş olduğu açıkça görülecektir. Türkiye emperyalist olamayacaktır, tam tersine, bu zayıf halka, emperyalist zincirden koparılacaktır.

Cemile Çakmak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Demokrasi gerçekten hava kadar ihtiyaçtır

SBKP Genel Sekreteri Mihail Gorbaçof geçtiğimiz günlerde yapılan MK toplantısının sonunda yaptığı konuşmada şunları söylemiş:

"Demokrasiye hava kadar ihtiyacımız var. Eğer bu gerçeğin bilincine varamazsak, ya da idrak etmemize rağmen gerçekleştirmek için ciddi adımlar atamazsak, politikamız tıkanır ve yeniden örgütlenme anlamsız, gereksiz olur." (*Cumhuriyet*, 31 Ocak 1987)

Ne kadar ilginç. Biz Sovyetler Birliği'nde demokrasi geri kalmıştır, aktif yığın demokrasisi gereklidir dediğimizde resmiler bizi anti-Sovyet olmakla, Sovyet düşmanlığıyla suçlamıştı. Bugün Gorbaçof demokrasi gereklidir diyor. Şimdi resmilerin bir karar vermesi lazım. Biz mi anti-Sovyet değilmişiz yoksa Gorbaçof yoldaş anti-Sovyet mi?

Yürükoğlu yoldaşımız daha 1982 başında SBKP 26. Kongresi'ni değerlendirirken şöyle söylemişti:

"Eski anlayışlar, eski örgütlenmeler, eski işlevişler giderek dar gelmektedir. Kısa bir zaman içinde demokratikleşme Sovyetler Birliği'nin *ana sorunu* olacaktır. Daha bugünden, karşılaşılan pekçok güçlük bu yönü göstermektedir." (R. Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, s.150)

Hayat bu görüşü doğrulamıştır. Gerçekten de "kısa bir zaman içinde demokratikleşme Sovyetler Birliği'nin *ana sorunu*" olmuştur. Ekonomik-toplumsal-siyasal yaşam iyice donuklaşmış, tıkanmıştır. Demokrasi dışında hiçbir yoldan atalaeti kırmanın olanaklı olmadığı gerçeği kendini kabul ettirmiştir.

Yürükoğlu yoldaş ekonomik ilerlemenin de ancak aktif yığın demokrasisiyle gerçekleşebileceğini *Yaşayan Sosyalizm*'de şöyle dile getirmişti:

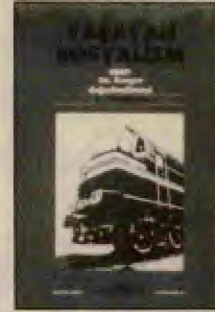
"Üretim araçlarının proleter devlet mülkiyetine geçmesi tarihte ilk kez emek alanıyla siyaset alanını birbirine bağlamıştır. Emek alanında, ekonomide gelişme de, siyaset alanında gelişme de artık birbirlerine doğrudan bağlanmıştır. Ve ikisi de gelişebilmek için artık halkın aktif katılımına bakmaktadır." (*agy*, s.122)

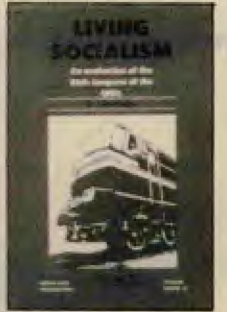
Yine aynı kitapta yoldaşımız *"aktif yığın demokrasisi demek olan proleter demokrasisi, sosyalizmden komünizme doğru ilerleyebilmenin zorunlu koşuludur"* demişti. (*agy*, s.151)

Sovyetler'de son dönemde çok hızlı ve yoğun değişimler oluyor. "Hava kadar ihtiyaç duydukları demokrasinin ilerlemeye mi, yoksa gerilemeye mi hizmet edeceğini zaman gösterecektir. Ama birşey var ki apaçık ortada. Bugün Sovyetler Birliği demokrasi olmadan hareket edemez durumdadır. Canlanmanın dinamiği nesnel olarak orada yatmaktadır. Vurgulamak istediğimiz budur.

N.K., Londra

YAŞAYAN SOSYALİZM

Fiyatı 2 sterlindir.
İsteme adresi: P.O. Box 513, London N16 5QB

Sovyetler Birliği'nin ekonomik, toplumsal, siyasal yapısı ve sorunları hakkında çok önemli değerlendirmeler taşıyan ve bugün Sovyetler'de yapılmakta olan bazı değişikliklerin gerekliliğini önceden vurgulamış olan bu kitaptan bazı fikirleri veriyoruz:

Demokrasi nedir? Demokrasi, azınlığın çoğunluğa uyması yoluyla yönetilen bir devlet biçimidir.

"Demokrasi çoğunluğun yönetimidir. Yalnızca genel, doğrudan ve eşit seçimlere demokratik denebilir. Yalnızca tüm nüfusun genel oy hakkı temelinde seçtiği komiteler demokratik komitelerdir". (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c. 18, s. 282)

"Demokrasinin *tam* gelişmesi, yani *tüm* nüfus yığının bütün *devlet* işlerine ve kapitalizmi kaldırmanın bütün karmaşık sorunlarına gerçekten eşit ve gerçekten evrensel katılımı"dır. (Lenin, *agy*, c. 23, s. 25)

Yukarıdaki tanımlardan proletarya ditatörlüğü ile demokrasinin *aynı* şeyler olmadığı ama mantıksal gelişmeleri içinde birbirini çağıran kavramlar olduğu ortaya çıkıyor. Tutarlı bir demokrasi yani çoğunluğun yönetimi, ezilen çoğunluğun devleti olan proletarya diktatörlüğünü gerektirir. Aynı biçimde, ezilen çoğunluğun devleti olan proletarya diktatörlüğü, çoğunluğun yönetimi demek olan demokrasiyi gerektirir. Bu nedenle, proletarya diktatörlüğünün en uygun siyasal biçimi *yığınsal demokrasidir.* Demokrasinin giderek artık kendisinin ortadan kalkacağı en uç sınıra genişletilerek uygulanmasıdır. Çoğunluk devleti olarak proletarya diktatörlüğü özünde, en demokratik burjuva diktatörlüğünden bin kat daha demokratiktir.

Ancak proletarya diktatörlüğünün özündeki demokratiklikle yetinilemez. Mutlaka yaşamın her alanında çoğunluğun gerçekten yönetimini, demokrasiyi kurup geliştirmek de gerekir.

Sosyalizmde demokrasi neden gereklidir? Bir kez, sosyalizm sınıflı ve sınıf çatışmalı bir toplumdur. Demokrasi ise sınıf savaşımının daha özgür, daha açık, daha geniş örgütlenmesi demektir. Sosyalizmde varolan çeşitli sınıf ve katmanların özel çıkarları ancak sosyalist demokrasi yoluyla sağlanabilir.

İkincisi, sosyalizmde devlet mülkiyeti emekle üretim araçları arasındaki ayrımı tam olarak yok etmemiştir. Devlet bürokratikleştiği, işçi sınıfının aktif denetiminden çıktığı ölçüde, işgücü-üretim aracı bütünleşmesi nominalleşebilir. Bunun önlemi, emekçi halkın devlet işlerine gerçekten sahip olmasıdır.

Üçüncüsü, üretim araçlarının proleter devlet mülkiyetine geçmesi tarihte ilk kez emek alanıyla siyaset alanını birbirine bağlamıştır. Emek alanında, ekonomide gelişme de, siyaset alanında gelişme de artık birbirlerine doğrudan bağlanmıştır. Ve ikisi de gelişebilmek için artık halkın aktif katılımına bakmaktadır.

Dördüncüsü, sosyalizmde toplumun ve üretimin örgütlenmesi ve yönetimi hâlâ uzmanlık işidir. Dolayısıyla üreten-yöneten ayrımı giderek azalsa da sürmektedir. Bürokrasinin imtiyazlı bir kesim durumunu almaması, devletin işçi yığınlarından soyutlanmaması için de sosyalist demokrasinin aktif uygulanması gerekir.

Görüldüğü gibi, komünizmin ilk aşamasında demokrasinin tam anlamıyla, giderek genişleyen biçimde uygulanması, toplumun bu aşamadan *ileriye*, komünizmin üst aşamasına yürüyebilmesi için *zorunlu* bir koşuldur.

Burjuva basının liberali, solu bile yalancıdır ama

Azılı anti-komünist *Tercüman* kuyruklu yalancıdır. İşte örneği

Gazetemizin geçen sayısında, İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin, yetkili Bulgar yoldaşların önerisiyle "Bulgaristan'daki Türk Azınlık Üzerine" bir açık toplantı düzenlediğini yazmıştık. Bu toplantıya kendi istekleriyle konuşmacı olarak katılacak Bulgar yoldaşların uydurma gerekçelerle son anda katılmaktan caydıklarını belirtmiştik. Bunun üzerine şövenist gericilerin de katıldığı toplantının, onlarla İTİB arasında bir görüş çatışması alanına döndüğünü, sonunda gericilerin ağır bir darbe yediğini, pırıl pırıl komünist tutumun nasıl galip geldiğini anlatmıştık.

Aynı(?) toplantının haberini bir de *Tercüman* verdi. Haber aynen şöyle:

TKP-İşçinin Sesi ve Bulgaristan'dan ortak çığlık:

"Bulgaristan'da Türk azınlık yoktur"

Birol YİĞİTCAN
Yılmaz POLAT

LONDRA/WASHINGTON (Tercüman)- Bulgaristan'daki Türk azınlığına yapılan baskı ve zulüm, Londra'da Bulgar temsilcileri ve **TKP-İşçinin Sesi** kanadı tarafından ortaklaşa yalanlanırken, Bulgaristan'ın Washington Büyükelçisi **Stoyan Zulev, "Türkiye'nin konuyla ilgili yanlış bilgi yaydığını"** öne sürdü.

TKP-İşçinin Sesi adlı Rus yanlısı komünist örgütün Londra'nın Hackney semtinde önceki akşam tertiplediği ve belediye sarayında yapılan açık oturuma Bulgaristan'ın Londra Büyükelçiliği Basın Ateşesi *Plamel Voinovsky* ile ikinci sekreteri **Jordanov** da katıldılar.

"Bulgaristan'daki Türk azınlık" konulu toplantıda bir konuşma yapan basın ateşesi **Voinovsky**, Bulgaristan'ın milletlerarası ilişkilerini zedelemek amacıyla Türkiye'nin ortaya aslı mevcut olmayan bir Türk azınlığına baskı ve zulüm iddialarını ortaya attığını iddia etti.

İkinci sekreter **Jordanov** da, Türk hükümetine ağır hakaretler yağdırarak, Türk hükümetinin kendi halkına baskı yaptığını iddia etti.

Toplantıda söz alan Türk konuşmacıların da Bulgar iddialarını destekleyen konuşmalar yaptığı dikkati çekti. Öte yandan, Bulgaristan'ın ABD Büyükelçisi *Stoyan Zulev, "Türkiye'nin Bulgaristan'daki Müslümanlar'ın durumu hakkında yanlış bilgi yaydığını"* öne sürdü.

Zulev, büyükelçilikte düzenlediği basın toplantısında, **"Bulgaristan'da insan haklarının ihlâli konusunda tek bir örnek yoktur"** dedi.

Türkiye'nin, Yunanistan ve Kıbrıs ile ilişkilerinde de benzeri meselelerin bulunduğunu ifade eden **Zulev, "Bulgaristan'da Türk azınlığın bulunmadığını, sadece Müslüman nüfusun olduğunu ve kendilerinin dinî konularda ayırım yapmadıklarını"** iddia etti.

Tercüman, toplantıya gelmeyen insanları yalnızca toplantıya getirmekle kalmamış bir de konuşturmuş! Aynı şeyi *Günaydın* biraz daha ölçülü yaparak, Bulgar yoldaşları katılmadıkları toplantıya katmış!

İşçiler burjuva basına bir nebze güvenmeyin. Burjuva basının liberali, solu bile yalancıdır ama *Tercüman* gibi azılı anti-komünistleri kuyruklu yalancıdır!

S. Günbudak

NETAŞ grevcisine

Dağlara sis çöker
Alçaklar ıslanır
El ayak çıkar ortalığa
Can tazelenir

Yürek çırpınır ışığa vurur
Soluklar karışır birbirine
Tohum büyüme
çılgınlığında
İnat bu, hayat bu, nöbet
bu.

Ye kin ha ye kin toparlan
Daya sırtını kalabalığa
Düşman yalnızı avlar
Kurt belinden vurulur
Unutma

Hayat bir çiçek gibi
boynunda
Suyu senin kavganda
Dostlar yanında
Düşman ince oyunda
Boşa harcama zulanı.
İyi kolla

Ozan Öncü

KANITLA!

Haydar Kutlu, son yazılarında, işçi sınıfımızı küçük ve güçsüz göstermek için elinden geleni yapıyor. Sayıları "birkaç yüz bini geçmeyen proleter çekirdek ve küçük işletmelere dağılmış birkaç milyonluk işçi sınıfı"ndan söz ediyor.

Haydar Kutlu'yu, Türkiye devrimci hareketi ve işçi sınıfı önünde, SÖYLEDİKLERİNİ KANITLAMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

İşçi sınıfı yaşayarak öğrendiği dersleri unutmaz

1 Mayıslar belleğimize kanla ateşle yazıldı

1 Mayıs 1977 sabahı. İşçi sınıfı kıpkızıl gömlekleri, bayrakları, flamalarıyla 1 Mayıs alanına akıyor. İşçi İstanbul'un sokakları, caddeleri, 15-16 Haziranlardan beri görmediği bir işçi kasırgasıyla coştukça coşuyor:

Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey!

Burjuvanın kafasına vura vura hey!

Türkiye işçi sınıfının gür sesi göklere yükseliyor:

Akın var güneşe akın

Güneşi zaptedeceğiz, güneşin zaptı yakın!

Zincirlerinden başka kaybedecek birşeyi olmayan milyonlar, esaret zincirlerini parçalamak üzere güçlerini birleştirmeye görsünler... Göğü de, güneşi de fethederler!

1 Mayıs 1977 günü Türkiye işçi sınıfının kalbi 1 Mayıs alanında çarptı. Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs 1977'de burjuvazinin yüreğine derin bir korku saldı.

Burjuvazi boş duracak değil ya! Burjuvazi 1 Mayıs 1977'de boş durmadı. İşçi sınıfının üstüne tankıyla, topuyla, tüfeğiyle saldırdı. 1 Mayıs alanını kana buladı.

İşte bu kanla yazıldı 1 Mayıs işçi sınıfının belleğine. Bir daha silinmemecesine. O gün burjuvazi 39 canımızı aldı aramızdan. Ama sınıf kinimizi daha da biledi!

Sonuç olarak 1 Mayıs 1977, Türkiye burjuvazisi hesabına yazılmış bir kayıptır. Çünkü o gün bugündür her 1 Mayıs'ta Türkiye işçi sınıfının kalbi 1 Mayıs alanında çarpıyor. Belleklerimize kazınan deneyimler, günü geldiğinde burjuvazinin tepesinde patlayacak silahlarımızdır.

Dünya işçi sınıfının tarihi bunu göstermiyor mu? Çarlık Rusyası'nda 1905 Kanlı Pazar'ında dökülen emekçi kanı, çok kısa bir süre sonra devrimin kızıl çiçekleri olarak açmadı mı? Hiçbir şey tarihin bu gidişini durduramaz! Ne hapis, ne işkence, ne zulüm...

Koca bir dünyayı kazanmak için yola çıktık biz, bedelini ödeyeceğiz.

1 Mayıs 1977. Ne unutulmaz derslerle doludur o gün...

Kürsünün yan tarafında kıpkızıl gelincik tarlaları gibi duruyordu kadınlarımız. Fabrikasından, mahallesinden, okulundan kopup gelen öbek öbek işçi kadınlarımız, genç kızlarımız, emekçi kadınlar.

Tekstil sendikasından gelen bir gurup işçi kadının konuşmasına kulak misafiri oldum. İçlerinden biri şöyle diyordu: "Sendikamız mutlaka gelin demeseydi gelmezdim. Ben böyle toplantılara pek alışkın değilim."

Üzüldüm. Ama yadırgamadım. İşçilerin hepsi aynı anda, aynı bilinç düzeyine ulaşabilselerdi, o zaman sınıf kavgası çok kolay bir iş olurdu. Birkaç dakika sonra 1 Mayıs alanının coşkusu içinde bu olayı unutmuş gitmiştim bile. Yalnızca o işçi kadının yüzü belleğime kazınmış.

Burjuvazi korkusunu üzerimize kanla kusarken, çocuklarımız dehşetle açılmış gözleriyle soruyorlardı: Düşman mı saldırıyor?

Onlar engerekler ve
çıyanlardır
Onlar aşımıza ekmeğimize
göz koyanlardır
Tanı bunları tanı da büyü...

Olaylardan sonra bir gurup işçi kadını gidecekleri semtlere bırakmak üzere yola çıktık. Bir yürüyüş koluna katıldık. Ortada araba yoktu. Polis bir yandan adam topluyordu. Epey yürüdükten ve birkaç vasıta değiştirdikten sonra, işçi semtlerinden birine giden bir minübüse bindik.

Minibüsün içinde bir gurup kadın vardı. Bir de 5-6 tane tipsiz adam. 1 Mayıs olayına ilişkin atıp tutmaya başladılar. Şoför de konuşmaya katıldı: "Ne o komünistler bayram mı yapmışlar? Alın size bayram!"

Birden önümde oturan başörtülü bir kadın sesini yükseltti: "Bana bak ağzını topla, fena yaparım!"

Doğrusu ben böyle bir çıkış yapmayı düşünmemiştim. Farkında olmaksızın, "dikkatli ol" gibisinden önümdeki kadının omuzuna dokunmuşum. Kadın birden minübüsün içinde şöyle haykırdı:

"Neden korkacakmışım? Ben ömrümde ilk defa yalnızca işçilerin olan bir bayrama gittim. Ama anladım ki patronların bizim bayramımıza bile tahammülleri yok. İşçileri öldürdüler. Bayramımızı kana buladılar. Korkunun ecele faydası yoktur! Kimden korkacağım ki?"

Minibüsün içindeki tipsiz adamlarda, şoförde tek ses yok. Merakla eğildim, bu sözleri söyleyen işçi kadının onurlu yüzünü belleğime kazımak için...

Yoldaşlar, oydu. 1 Mayıs alanında olaylar çıkmadan önce konuşmasına kulak misafiri olduğum o işçi kadındı. "Sendikamız mutlaka gelin demeseydi gelmezdim, ben böyle toplantılara pek alışkın değilim..." diyen o tekstil işçisiydi.

İşçi sınıfı yaşayarak öğrendiği dersleri unutmaz. O işçi kadınımızın yüreği 1 Mayıs 1987'de, 1 Mayıs alanında gümbür gümbür atacaktır.

Haydi işçiler 1 Mayıs 1987'ye!

F.K.
İstanbul

İşçiler Zonguldak'a devletin bir bakanının geldiğini duyunca birbirlerine "hangi köpek gelmiş" diye sormuslar

Fırtınalı günler yaklaşıyor

31 Ocak akşamı Zonguldak-Kozlu bölgesi İncirharmanı kömür ocağında meydana gelen iki göçükte 8 işçi öldü. Birinci göçükte 4 işçi göçük altında kaldı. Onları kurtarmaya çalışan 4 işçi de kurtarma çalışmaları sırasında meydana gelen ikinci göçükte hayatını kaybetti.

Bu cinayetler Zonguldak'ta işçilerin öfkesini iyice arttırdı. 8 işçinin cenaze törenine katılım çok yüksek oldu. İşçiler Zonguldak SSK hastanesinden Galip Demir alanına kadar yürüdüler. Burjuva basın göçükten ve cenaze töreninden söz etti ama göçüğün Zonguldak halkını öfkeyle sokağa döktüğünden söz etmedi.

Cenaze töreni olduğu gün birara bir devlet bakanının törene katılmak üzere şehre geldiği söylentisi dolaştı. Bu konu üzerine konuşmalarda işçiler birbirlerine "hangi köpek gelmiş" diye soruyor, bakanlardan "köpek" diye söz ediyorlardı.

Göçükten on gün önce Devlet Bakanı Kazım Oksay, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sudi Türel ve Çalışma Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu toplu sözleşme törenine katılmak üzere Zonguldak'a gelmişlerdi. Türk-İş yöneticileri "direktifle toplu-iş sözleşmesi olmaz" diyerek törene katılmadılar.

21 Ocak günü Zonguldak'ta halkın deyimiyle bu "köpekler" 28 bin 309 işçiye dayattıkları iki yıl için geçerli "ücretler"in törenini yaptılar ve utanmadan bu sözleşmenin TKİ'ye ek bir külfet getirdiğinden yakındılar.

Bundan önce 12 Ocak günü Zonguldak Karadon Kömür Ocağı'nda da bir göçük olmuş orada da bir işçi ölmüş, üç işçi yaralanmıştı. *Milliyet* gazetesinin yazdığına göre Zonguldak'ta ocak ayı içinde Türkiye Taşkömürleri Kurumu'na bağlı 5 ocakta 9 işçi öldü 576 işçi yaralandı. (*Milliyet*, 4 Şubat 1987)

Zonguldak işçisi sadece Ocak ayı içinde ocaklarda bu kadar (belki daha fazla) ölü ve yaralı verdi. Yine aynı ay içinde devletin kötü bir toplu sözleşme dayatmasıyla karşılaştı.

Bütün bunların üstüne gelen son göçük bardağı taşırmadıysa da taşmaya çok yaklaştırdı.

Göçükten sonraki günlerde işçilerin sokaklarda konuştukları, cenaze töreninde sel olup akmaları 320. sayımızda sözettiğimiz "Zonguldak'tan yaklaşan haber"in iyice yaklaştığını gösterdi. Gerçekten de "Zonguldak'ta fırtınalı sıcaklar yaklaşıyor."

Yalnız Zonguldak mı?

Yalnız Zonguldak da değil bütün Türkiye'de burjuvazi için fırtınalı sıcaklar yaklaşıyor. Şanlı Netaş grevi 18 Ekim'den bu yana işçilerin bilincini, savaş kararlılığını gittikçe arttırarak coşkuyla sürüyor.

Netaş'a, Derby işçilerinin grevi eşlik ediyor ve o da 1968'lerin işgal anılarını gündeme getiriyor.

Şeker Sigorta ve Dora Plastik fabrikalarında da grevler sürüyor.

THY, Abeş İplik, Yeni Karamürsel, Yonga Levha, Afa Prefabrik Elemanlar Fabrikası, Keban Holding, İzmir Kauçuk Sanayi, Beymen Alboy Ayakkabı fabrikalarında da toplam 9 bin 26 işçi grev hazırlığı içinde.

Bu arada Türk-İş'in kamu kesiminde 650 bin işçi için yürüttüğü sözleşme görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlanırsa, bu işçilerin de greve çıkma olasılığı var.

Burjuvazi kızışmakta olan sınıf savaşını ertelemenin, engellemenin çeşitli yollarını arıyor. İşçilerin sendikal haklarına koyduğu yasal engeller yetmiyormuş gibi bir de "sözleşmeli personel" statüsü ile işçileri işçi olma hakkından bile mahrum etmeye, işçileri bölmeye çalışıyor.

Hava-İş Genel Başkanı İbrahim Öztürk'ün dediğine göre THY ve USAŞ'ta "sözleşmeli personel" statüsünde çalıştırılanların sayısı 2 bine ulaştı. Petrol-İş Sendikası hukuk müşaviri de 1240 kişinin çalıştığı Botaş'ta 330 kişinin sözleşmeli personel statüsüne geçirildiğini söyledi. "Tüpraş'ın Orta Anadolu Rafinerisi'nde ise 1100 sözleşmeli personele karşılık yalnızca 110 sendika üyesi kaldı." (*Cumhuriyet*, 31 Ocak 1987)

Yine 31 Ocak tarihli *Hürriyet* gazetesinin yazdığına göre 11 işkolunda toplam 562 bin işçi grev yasağı olan iş kolları çerçevesine giriyor.

Burjuvazinin yaptığı haksızlıklar daha saymakla bitmez.

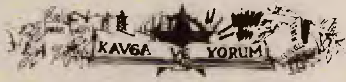
Bunların karşısında Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul "hukuk savaşı" açtıklarını, "bundan böyle hukuk silahını savunma aracı olarak değil, mücadele aracı olarak kullanacaklarını" söyledi. (*Cumhuriyet*, 31 Ocak 1987)

Hem yasalarıyla, hem yasaların taraflı uygulanışıyla, hem mahkemelerin taraflı karar alışıyla, "hukuk"un işçi düşmanı yüzü artık apaçık ortaya çıkmıştır. İşçinin böyle bir hukuku savunma aracı olarak kullanması zaten olanaksızdır. Hedef bu hukukun, lime lime edilmesi olmalıdır. Ama bu hedefe doğru giderken, hukuk *bir mücadele aracı olarak* gerçekten de kullanılmalıdır.

Türk-İş yönetiminin buna başlaması iyi birşeydir. Ancak unutulmasın bir, "hukuk savaşı" deyip işler mahkemelerin sürüncemesine bırakılamaz ve daha da önemlisi "eylem yılı" kararının içi "hukuk savaşı"yla doldurulamaz. İşçilerin gündeminde kararlı savaşım vardır. Türk-İş bir işçi örgütüdür, işçinin istek ve iradesine uyacaktır.

Nezihe Dalyan

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

"Minimum" n sn l koşullar gevezeliği

Menşevik metinlerde sürekli olarak, "sosyalizmin nesnel koşullarının minimum olgunluğu"ndan sözediliyor. Bu tanımlama, birbirini destekleyen iki anlamda yapılıyor.

Birincisi, sosyalizmin nesnel koşulları stratejik aşama için vardır ama bugün yoktur deniyor. Bunun anlamı, nesnel koşulların (son çözümlemede kapitalizmin) bugün yokluğu ama bu stratejik aşama içinde birgün varolacağıdır.

Söylediğimize inanmayacak çıkar. Onun için Kutlu'yu birlikte okuyalım:

"Biz de dahil sol sık sık şu saptamayı yineliyor: 'Nesnel faktörler olgun, eksik olan öznel faktördür. Eğer stratejik bir dönem için söylenirse bu saptama doğru olur. Ama sık yinelenmesinden anlıyoruz ki, bugün için kullanılıyor. O zaman yanlış oluyor... Doğru bir gözlemle biz nesnel faktörlerin gelişim eğilimini görüyor ve buradan çıkarak genel olarak olgunluktan sözediyoruz... Ama buradan mekanik yorumlama ile bugün işçi sınıfı içinde devrimin ya da sosyalizmin (elmayla armudu birlikte söylüyor — *R.Y.)* nesnel bakımdan olgunlaştığı... sonucuna varmak hiç gerçekçi değildir." (Haydar Kutlu, *TKP ve Demokrasi Savaşı,* I. yazı)

Yukarıdaki alıntıda, sosyalizmin nesnel koşulları henüz olgunlaşmadı ama stratejik aşama için olgunlaştığını genel olarak kabul edebiliriz, çünkü olgunlaşıyor denmiyor mu? Sosyalizmin nesnel koşulları kavramı, pazar bütünlenmesini, üretimin toplumsallaşmasını, yani ülkede kapitalizmin varlığını anlattığına göre, alıntıda basit bir mantık tutarsızlığından daha başka şeyler vardır.

Menşeviklerin Türkiye ekonomisi üzerine yazdıklarıyla birlikte düşününce alıntının anlamı aydınlanıyor. Onlara göre ülke ekonomisinde tekeller değil, küçük ve orta üretim (küçük burjuvazi ile tekeldışı burjuvazi) egemendir. Tekelciler, 12 Eylül darbesiyle erki ele geçirmişlerdir ama ekonomiye gelince ancak emperyalizmin ve devletin desteğiyle ayakta duruyorlar. Dolayısıyla, nesnel-ekonomik açıdan Türkiye sosyalizmin ön koşullarına bugün sahip değildir.

İkincisi ve asıl yanıta değer olanı, "minumum" sözünün altını fazla çizmelerinin taşıdığı anlamdır. Teraziyi almışlar, koşullar "minimum" olarak vardır diyorlar. Bu ne anlama geliyor?

Kapitalizmin olası gelişme kapasitesi kastediliyorsa ve bu çerçeve içinde Türkiye'nin düzeyine minimum deniyorsa bir dereceye dek anlaşılır. O zaman da bu, yalnızca Türkiye'yi değil, tüm kapitalist ülkeleri içine alan bir değerlendirme olur. Kutlu'nun böyle birşeyi aklından bile geçirmediği açıktır.

Resmi yazıların tümü okununca söylemek istedikleri tartışmaya gerek kalmayacak biçimde ortaya çıkıyor. Türkiye'de kapitalizm geridir, ekonomi çok yapılıdır, sosyalizmin ön koşulları bugün yoktur, stratejik aşama boyunca da ancak "minimum" olarak hazır olacaktır. Buna da kargalar güler!

Bugün Türkiye'deki kapitalist gelişme, defalarca devrimin ve sosyalizmin eşiğine gelmiş Avrupa'nın Marks-Engels dönemindeki kapitalist gelişmesinden çok daha ileridedir.

Dahası, Türkiye'deki kapitalizm, nerede sosyalist devrim olmuşsa, onların o günkü kapitalist gelişmesinden farkla ileridedir. Rusya'daki Putilof işletmelerinin 1917'deki sahibi, Türkiye'nin bugünkü kapitalist düzeyini, teknolojisini hayal bile edemezdi. Neresi minimum bunun?

Kapitalizm yıkılmadan Amerika'nın ulaşabileceği düzeye göre minimum başka da, Marks ve Engels'in sosyalist devrim hedefini koydukları Avrupa'ya ya da sosyalist devrim yapılmış ülkelere bakınca, Türkiye kapitalizmi tartışmasız biçimde bunların hepsinden daha ileri ve daha yaygındır.

Bugünkü en ileri kapitalist ülkeye göreceli olarak Türkiye'ye minimum denebilir. (Aslında yine denemez, ancak orta denebilir.) Ama Marks, Engels, Lenin, sosyalizmin kurulabilirlik çizgisini nereden çekmiştir? Bir ülkede hangi gelişme düzeyinden sonra sosyalizm kurulabilir. Menşeviklerin hiçbir şekilde yanıtlayamayacakları bir soru budur.

Şunu da unutmayalım ki, kapitalizmin sosyalizm için en olgun, arada başka halka kalmayan düzeyi devlet tekelci kapitalizmidir. *İşçinin Sesi*, Türkiye'de devlet tekelci kapitalizminin varolduğunu 1977'den bu yana yazıyor. Menşevikler de 1986'da, devlet tekel kapitalizmi eğilim olarak belirmiştir dediler. Bir an için olduğunu değil, belirdiğini varsayalım. Yine en olguna yakın bir durum söz konusudur. "Minimum" diye altını çizmek neden?

Bunun nedeni, Türkiye'de devrimci savaşımın hedeflerini geri çekme çabasıdır. İşçi sınıfını da aynı nedenle küçültüyorlar. Birkaç yüzbinlik çekirdek, birkaç milyonluk işçi sınıfı! Böyle yapmazlarsa her normal akıllı insan, "15 milyon işçi, şu kadar milyon da emekçi, neye gerek burjuvazi" der. Ne "yalnız kalması", biz ülkenin ezici çoğunluğuyuz der. Olmaz o zaman!

Devrim teorisinin can damarı

Buraya dek, "minimum" tanımlamasına hep ülke içi koşullar açısından yanıt verdik. Fakat bir de Leninci devrim teorisinin gerçekten can damarı olan bir anlayış vardır. O açıdan da ele almak gerekir.

Diyelim ki, Türkiye'de değil, küçük bir Afrika ülkesindeyiz. Orada bile sosyalizmin nesnel koşulları (minimum da olsa) vardır, çünkü emperyalizmle birlikte dünya bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaşmıştır.

Kutlu, Leninci devrim teorisinin bu kilit fikrini biliyor ve tam da buna karşı konuşuyor. Bakın, her zamanki laf cambazlığı içinde ne söylüyor:

"Bir ülkede sosyalist devrim için maddesel önkoşulların varlığı için kapitalizmin 'belli' ölçüde gelişmişliğinin yeterli olduğunu biliyoruz... Eğer kapitalizmin gelişkinliği bu düzeyde değilse, günümüzde sosyalist devrimin maddesel önkoşullarının genel olarak olgunlaşmış olması, o somut ülke için yeterli sayılamaz." (*TKP ve Demokrasi Savaşı*, II. yazı)

Oportünistler hiçbir zaman basit, düzgün, kolayca anlaşılır biçimde konuşmazlar, çünkü doğru yalındır, yılan gibi kıvrılmaya izin vermez. Yukarıdaki alıntıyı da ancak dikkatli okur, üzerinde durursanız, ne demek istediği anlaşılıyor: Emperyalizmle birlikte dünya bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaşmıştır ama bu, tek tek ülkelerin nesnel açıdan sosyalizm için olgunlaştığı anlamına gelmez! Nasıl oluyor, ülkeler bir bütün olarak olgunlaşıyor, tek tek olgunlaşmıyor?

Çok ilginç bir alıntı okuyalım. Plehanof, Lenin, "Nisan Tezleri"ni yazdıktan sonra, Lenin'i eleştiriyor:

"Eğer bir ülkede kapitalizm, ulusal üretici güçlerin gelişmesini engelleyecek ileri bir düzeye yükselmemişse, orada kent ve kır işçilerini ve köylülüğün en yoksul katmanlarını sistemi devirmeye çağırmak saçmalıktır." (Aktaran Zaradov, *Devrimin Siyasal Ekonomisi,* İng. basım. Aktarılan kaynak, *Yedinstvo* dergisinin 12 Nisan 1917 sayısı aracılığıyla G. Plehanov, *Godna Rodine*, Paris 1921, c. 1, s. 28)

Plehanov'un Lenin'e karşı söylediğini, Kutlu'nun komünistlere karşı söylediğinden ayırabilir misiniz?

Lenin, emperyalizmle birlikte dünya bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaşmıştır derken, ne demek istiyor? Bunu kavramak, devrim teorisinin kilit taşlarından birini kavramaktır.

Lenin bu fikri Marks'tan alıyor. Marks'ın zamanında emperyalizm yok, yalnızca Avrupa ve Kuzey Amerika'da kapitalist ülkeler ve Ortadoğu'da, Hindistan'da bu kapitalizmin çerçevesi içine girmiş bir topluluk var. Marks, tüm dünya değil, kapitalist ilişkilerin yayıldığı alan için, dünya kapitalist pazarı için konuşuyor. Lenin'in yaşadığı dönemde ise kapitalizm, emperyalizme büyümüş ve tüm dünyayı sarmış. Dolayısıyla Lenin dünya için, dünya kapitalist ekonomisi için konuşuyor ama aynı fikri söylüyor. Marks şöyle diyor:

"Bize göre, tarihteki tüm çatışmalar kaynağını, üretici güçlerle ilişki biçimi arasındaki çelişkide bulur. Şunu da söyleyeyim ki, bu çelişkinin bir ülkede çatışmalara yolaçması için, o ülkede son sınırına ulaşmış olması gerekmez. Uluslararası ilişkilerin genişlemesinin yarattığı, endüstriyel açıdan daha ileri ülkelerle rekabet, geri endüstrilere sahip ülkelerde benzer çelişkiyi yaratmaya yeterlidir." (Mark-Engels,"Alman İdeolojisi" *Seçme Yapıtlar,* 3 ciltlik, İng. basım, c. 1, s. 63)

İşte diyalektik budur! Sistemin çelişkisi sözkonusu. Somut bir ülkede şu kadar mı bu kadar mı olduğuyla ilgili değil. Sistemin içerisinde yer alıyorsa, o ilişkilere girmişse yeterlidir. Amerika'da, Avrupa'da aşırı derinleşmiş çelişki Türkiye'de kendisini aşırı keskinleşmiş olarak açığa vurabilir, vuruyor da. İşte, emperyalizmle birlikte dünya bir bütün olarak sosyalizm için olgunlaşmıştır sözü bu anlama gelir. Tüm ülkeler sosyalizm için olgunlaşmıştır anlamına gelir. Bugün Türkiye'de çelişkiler bu kadar keskinleşiyorsa anlamı budur. Emperyalist sömürü, kârları Batıya, çelişkilerin keskinliğini de fazlasıyla sömürdüğü ülkelere transfer ediyor.

Marksizmin her boydan düşmanları, emperyalizmin bir dünya sistemi olduğunu unutturmaya çalışırlar. Emperyalizmle birlikte, ileri ülkelerde sağlam bir taban kurmuş olan kapitalizm dünyanın her yerinde ortaya çıkar ve buralarda, üretim düzeyi ne denli düşük olursa olsun, sosyalizmin olasılığını yaratır. Sosyalizmin nesnel koşulları açısından önemli olan, emperyalizmin üretim üzerinde toplumsal denetim aygıtını yaratıp yaratmadığıdır. Yaratmışsa, devrimle birlikte proletarya devleti bu "ekonominin yüksek tepeleri"ni eline alarak tüm ekonomiyi yönlendirebilecektir.

Türkiye'nin iç koşulları, sosyalizmin olabilirliği açısından "minimum" değildir. Ayrıca böyle olmasaydı da hiçbir şey değişmezdi. Çünkü emperyalizm bir bütün olarak dünyayı sosyalizm için olgunlaştırmıştır.

Kutlu, yaptığı teorik çarpıtmalardan kalkarak sahte bir modelle geliyor. Masa başında kurulmuş bir modelle geliyor ve sonunda şöyle söylüyor: Nesnel-öznel koşullar olgun olmadığına göre ne yapacağız, oturup devrimi mi bekleyeceğiz, yoksa nesnel koşulları iyileştirmeye mi çalışacağız?

Öyle bir açmaz ki, ya 1-2 bakan için uğraşacağız, onu vermeseler bile DYP için çalışacağız, ya da oturacağız. Böyle mi acaba, başka yol yok mu?

Hiç de böyle bir ikilem yoktur. Bu ikilemi reddetmek bizi Türkiye devriminde komünistler olmanın anlamına getirir.

Sendikal birliği engelleme girişimini boşa çıkaralım.

Deney öğretiyor

Burjuvazi işçi hareketine karşı çok sayıda haksızlık yapmayı "başardı". Ama birşeyi başaramadı. DİSK'in öğretici deneyimini, yalnızca DİSK üyelerinin de değil tüm işçi sınıfının bilincinden kazıyamadı, kazıyamaz da. DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü tüm işçilere kutlu olsun.

Yaklaşan fırtınadan korkuyla sendikal hareketi bölmek istiyorlar. AET'yle pazarlıkta DİSK'i koz olarak kullananlar var. Eğer 20. yıl için düzenlenen kutlama bu planların bir parçası olacaksa, biz buna kutlama demeyiz.

Emine Engin

13 Şubat 1987 *Devrimci* İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK'in 20. kuruluş yıldönümüdür!

Derby, Kavel, Gislaved... işgallerinden 15-16 Haziran ayaklanmasına, DGM direnişlerinden, Profilo barikat savaşlarından 1 Mayıslara DİSK tarihinin sayfaları işçilerin kanıyla yazılıdır ve devrimci derslerle, her biri 20 yılı içinde yoğunlaştıran deneylerle doludur. "Devrimci" sıfatı taşıyan, önemli bir işçi kesimini devrimci sendikal kavgaya katan böyle bir sendika, kapitalist dünyada en azından son on yıllarda pek rastlanan bir olgu değildir. Düşünün Türkiye ne şiddetli bir sınıf savaşımı yaşamıştır! DİSK'i DİSK yapan esas olarak budur.

Bu şiddetli sınıf savaşımının *ilk karşılaşmasında* devrim güçleri yenilgiye uğradılar. Karşı-devrim üstün geldi ve sınıf savaşımını, devrimci durumu bastırmak için harekete geçerken, doğal olarak, işçi sınıfının savaşkan sendikal örgütü DİSK'i de boy hedeflerinden biri olarak seçti.

Bunlar karşı-devrimin kendi gücünden olmadı. Oportünizm ve sosyal demokrasi, genelde işçi hareketini, özelde DİSK'i güçten düşürdüğü, yenilmeye hazır duruma getirdiği için oldu, olabildi. Onlar süreç içinde işçinin elini kolunu bağladılar, karşı-devrim geldi vurdu.

Karşı-devrim DİSK'e vurduğunda, DİSK'in başında onun elini kolunu bağlayanlar vardı. Maden-İş'i DİSK'ten atmaya, DİSK'i CHP'nin kuyruğuna iyice takmaya ve DİSK'i DİSK olmaktan çıkarmaya çalışıyorlardı. Bu yolun nereye vardığını hem işçi hareketi, hem kendileri acı deneylerle yaşadılar.

Devrimci dönemin ürünü DİSK, karşı-devrimin her açıdan ağır ve insanlık dışı saldırılarına uğradı. Faaliyetleri askıya alındı, malları çalındı, yöneticileri tutuklandı, onlara her türlü baskı ve işkence uygulandı. Faşizm geldi, çözüldü, gitti, DİSK'in kapatıldığı daha ancak geçenlerde açıklandı.

Burjuvazi işçi hareketine karşı çok sayıda haksızlık yapmayı "başardı." Ama birşeyi başaramadı: DİSK'in öğretici deneyimini, yalnızca DİSK üyelerinin de değil tüm işçi sınıfının bilincinden kazıyamadı, kazıyamaz! DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü tüm işçilere kutlu olsun!

DİSK, devrimci derslerle dolu yoğun bir deneyim hazinesi, tüm işçi sınıfı için paha biçilmez bir eğitim sahnesi oldu. DİSK'in yalnızca devrimci eylem örnekleriyle değil, yanlışları, eksikleriyle de somut pratik öğreticiliği vardır. DİSK partimizdeki oportünizmin sınıf savaşımını nasıl sendikal alana sıkıştırdığını, partinin öncülükten nasıl istifa edip sosyal demokrasinin kuyruğunda koşturduğunu ve böyle yaparak DİSK'i nasıl kendi elleriyle sosyal demokratların yönetimine kavuşturduğunu çok güzel sergiler.

DİSK deneyiminden çıkan en önemli derslerden biri de sendikal birliğe ilişkindir.

Faşizmin kazıyamadığını sosyal demokrasi kazımaya kalkışıyor

DİSK Türkiye ortamının yarattığı militan sendika ihtiyacını karşılamak için Türk-İş'ten kopmamış olsaydı, acaba bu ihtiyacın doğurduğu boşluğu Türk-İş doldurur, militanlaşır mıydı? Bu soruya bugün evet ya da hayır demek hem olanaksız, hem önemsizdir.

Önemli olan DİSK'de yaşanan pratikten bugün için doğru dersler çıkarmaktır. Bu açıdan şu kadarını biliyoruz ki, DİSK'in yürüttüğü savaşım Türk-İş tabanıyla birlikte yürütülebilseydi bu, belki de faşizm-devrim ikileminde devrimden yana belirleyici olurdu.

DİSK'li olsun olmasın, işçi çoğunluk bu dersi çıkarmıştır. Öte yandan işçi sınıfının burjuvazinin toplu saldırılarına hedef olduğu bugünkü koşullar militan sendikal birlik gerekliliğini bastırıyor. Bu nedenlerle militan sendikal birlik istemi sınıftan yaygın ve güçlü bir biçimde yükseliyor.

1967'de DİSK ayrılmasaydı acaba bütünüyle Türk-İş ileri konuma kayar mıydı diye kafa yormaya bir açıdan daha gerek yoktur: O gün olur muydu dediğimiz şey bugün *oluyor!* Dolayısıyla bugün geriye, biz işçiden, işçinin militan sendikal birliğinden yana mıyız, değil miyiz sorusunu harbice yanıtlamak kalıyor.

Tek büyük konfederasyon olarak Türk-İş, işçi sınıfının militan sendikal birlik isteminin yarattığı boşluğu doldurmak için *ister istemez* o yöne doğru kayıyor. Zaman, hem de giderek hızlanarak, Türk-İş'te sınıf sendikacılığının egemenliği yönünde akıyor. Sosyal demokratlar üstlerine alınmasınlar, onların egemenliğini değil tabanın söz ve karar sahipliğini kastediyoruz.

Tam Türk-İş'te böyle ufuklar açılmışken, Türk-İş içinde ve bağımsız sendikalarda dönen çeşitli oyunların yanı sıra bir de SHP ve Baştürk ille DİSK diye ortalığa döküldü.

Oysa Baştürk, sosyal demokrasinin sendikal hareketi nereye vardırdığını, işçi hareketini nasıl yenilgiye yuvarladığını, Türk-İş'le sendikal birlik olmamasının hareketi nasıl zayıflattığını kendi acı deneyleriyle yaşamıştır. Bunları yapanlara, belki onun olduğundan daha çok biz düşmanız ve günü gelecek DİSK başkanı olarak, sendikacı olarak ona o acıyı yaşatanlarla mutlaka hesaplaşacağız. Bu işin bir yanı.

İşin öteki yanına gelince. Papaz pilavı bir kez yer. Bunca acı deneyden ders çıkartmayarak, hatta o deneyleri yaşamış olmanın uyandırdığı saygıya, vefaya sığınarak bayat pilav işçi sınıfının önüne yine çıkarılıyorsa, buna karşı savaşmak da hem hak, hem sorumluluk ve görevdir. Vefa herşeyden önce doğruya, işçi sınıfının temel çıkarlarınadır.

Bu çıkarlar ise gözümüzün önünde, "ben buradayım" diyor. Türk-İş eski Türk-İş değildir. İşçi sınıfının militan sendikal birlik istemine doğru kayıyor. Böyle bir durumda SHP'nin, onun desteğinde Baştürk'ün yaptığı nedir ve nedendir, buna bakmak gerek.

Dertleri nedir?

Dedik DİSK'i DİSK yapan esas olarak Türkiye'de o tarihlerde keskinleşmiş sınıf çelişkileri, yüksek sınıf savaşımıdır. Bugün sınıfsal ayrımın çok daha derinleştiği koşullarda sınıf çelişkileri yeniden keskinleşiyor. Bu, 1960'lar, 1970'lerdekinden kat kat daha şiddetli bir toplumsal

(Devamı 6. sayfada)

(Baştarafı 5. sayfada)
deprem demektir. Türkiye tarihinin görmediği boyutlarda sınıf kavgası yaklaşıyor. Süreçlerden biri budur.

Öteki sürece, sendikal yanıyla yukarıda değinmiş, işçi sınıfından militan sendikal birlik istemi yükseliyor demiştik. İşçi sınıfı yalnızca sendikal alanda değil, burjuva devleti, partileri, ordusu, polisi, kavgada burjuva kuyrukçuluğunun zararı vb. gibi daha başka birçok alanda da deneyiminden ders çıkarmıştır.

Bu ikili gidişe engel olabilmek için burjuvazi her olanağıyla çabalıyor. Türkiye Nuh'un gemisine döndü. İki ana sağ parti, iki sosyal demokrat parti varken şimdi öyle gözüküyor ki en az iki tane de legal sol parti kurulacak. Siyaset sahnesine çifter çifter tamponlar yerleştiriliyor. Sendikal alanda da başvurulabilecek tek "çare", Türk-İş'in DİSK'leşmesini, sendikal harekette yeni bir bölünmeyle önlemeye çalışmaktır.

Geçen sayımızda başhaberde, hem Türk-İş'in sola kayışını engellemek, hem bu başarılamazsa Türk-İş'i bölmek için Türk-İş içinden denenen yollara değinilmişti. Burada konuyu sosyal demokratlarla sınırlı tutarak şunu diyebiliriz ki, sosyal demokratlar başa gelseler Türk-İş'teki sola kayışı yine tutamazlar, kayış onları da aşar. Bunu görüyorlar. "Çözüm" sendikal hareketi bölmektir. Baştürk'ün ille DİSK demesi bir bu nedenledir.

Öte yandan, Türkiye toplumunda yaklaşan depremi önlemenin, gecikmiş olsa da, bir panzehiri de emperyalistleşmedir. Sol burjuvalarımız bu konuda AET'ye yaslanmak yöntemini savunuyorlar. Baştürk'ün ille DİSK demesinin altında yatan bir neden de DİSK'in AET-Türkiye pazarlığında koz olarak kullanılmasıdır.

Sosyalist Enternasyonal'in himayesinde ayrı bir konfederasyon, işçi hareketinin bölünüp "risklerin" azaltılması, bu arada Türkiye sosyal demokrasisinin zorla taban sahibi yapılmaya çalışılması ve AET'nin kapılarının bir an önce Türkiye'ye açılması! Pazarlık herhalde böyle birşey.

Baştürk ille DİSK derken, ilk anda kulağa hoş gelebilecek gerekçeler sayıyor. Türk-İş'in günahlarına ortak olmamak, sendika seçme özgürlüğü gibi... Oysa kavgayı yalnızca sendika seçme özgürlüğü değil, bir dizi sendikal hak için; bu arada DİSK'e yapılanların hesabını sormak için vermek gerekiyor. Zaten bu gereklilik Türk-İş'te tabanı söz ve karar sahibi kılmanın olanağını açıyor. Öyle ise Baştürk'ün sorunu, etkin sendikal savaşım ya da tabanın söz hakkı değil, sendikal hareketi bölmek, militan sendikal birliği engellemek, DİSK'in başındayken işlediği eski sosyal demokrat günahları işlemek olmasın?

Baştürk'ün destekçileri, Türk-İş'in günahları arasında sürekli AAFLI, AFL-CİO ilişkilerini sayıyorlar. Güzel. Bu Türk-İş'ten arındırılması gereken bir yandır. Gelgelelim iş AAFLI'ye vb. geldi mi neredeyse "ulusal kurtuluş" destanları yazanlar, AET'yle pazarlıkta DİSK'i koz durumuna sokuyorlar, AET'ye satış rekorları kırıyorlar!

Şimdi bu dediklerimizi verilerle gösterelim.

Sendika seçme özgürlüğü mü, AET'ye girme pazarlığı mı?

Geçen yıl ekim ayında *Cumhuriyet* gazetesi Dışişleri Bakanı Halefoğlu'na bir öneri yapıyordu:

"...Halefoğlu, sendikaları dış politikada kullanmak konusunda bu kadar istekliyse, kendisine bir isim önerelim: Abdullah Baştürk... Baştürk'ün AET ülkelerindeki sendikal kuruluşlar nezdinde prestiji büyüktür. Baştürk, pekala Türkiye-AET ilişkilerinin normalleşmesi yolunda önemli katkılar yapabilir. O kadar ki, dışişleri mensuplarının giremeyeceği bazı kapıları rahatlıkla açabilir... Yeter ki, DİSK hakkındaki dava sonuçlasın." (*Cumhuriyet,* 17 Ekim 1986)

Aradan bir buçuk ay kadar bir süre geçmişti ki herhalde bu öneri kabul edildi ve yine *Cumhuriyet*'te "Baştürk Brüksel'e gidiyor" başlıklı şu haber çıktı:

"Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ASK) davetlisi olarak önümüzdeki hafta içinde Avrupa'ya gidecek.

"Halen Birinci Ordu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde sürmekte olan DİSK davasının bir numaralı sanığı durumundaki Abdullah Baştürk'e, İçişleri Bakanlığı'nın önerisi ve Başbakanlığın onayı ile 2 Aralık 1986 tarihinde pasaport verilmişti. Önümüzdeki hafta içinde yurt dışına çıkacak olan Baştürk, Brüksel ve Strasbourg'da ASK yöneticileri ile görüşecek. Baştürk, Avrupa Ekonomik Topluluğu; Avrupa Parlamentosu üyeleri ve Avrupa Konseyi temsilcileriyle de görüşmeler yapacak.

"DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, DİSK yöneticilerinin yargılandığı dava süresince uluslararası düzeyde dayanışmayı destekleyen kuruluşların ilgisine karşılık vermek üzere İsveç LO, Fransa SFTT, Federal Alman DGB, İngiliz TUC, İsviçre Sendikalar Konfederasyonu yöneticileriyle de görüşmek üzere bu ülkelere gidecek." (*Cumhuriyet,* 6 Aralık 1986)

Öneren *Cumhuriyet,* daveti yapan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, daveti yararlı gören, öneriyi kabul eden ve pasaportu veren ANAP hükümeti, görüşüleceklerin hepsi de Avrupa emperyalizminin havuç siyasetini temsil eden Sosyalist Enternasyonal'in doğrudan-dolaylı temsilcileri!

Baştürk böylece yola çıktı. Brüksel'de önce şöyle bir demeç verdi:

"Dava lehimize sonuçlanırsa DİSK'in tüm yöneticileri eski görevlerine dönecek, kayyımlara verilen tüm malları iade edilecek ve DİSK yeniden faaliyete başladığı zaman da Türkiye'nin en büyük sendikal merkezi olacaktır." (*Cumhuriyet,* 11 Aralık 1986)

DİSK'i "yeniden faaliyete başlatma" ve "en büyük sendikal merkez" yapma niyetini bu demeçle açıklayan Baştürk'ün ASK ile görüşmeleri üzerine *Cumhuriyet*'te bir haber daha çıktı:

"Baştürk, çoğunluğu Ortak Pazar üyesi sendikalardan oluşan ASK'ye DİSK'in de üye bulunduğunu, şu günlerde Türkiye'nin Ortak Pazar üyeliğini gündeme getirdiğini belirterek, aynı dönemde DİSK'e karşı açılan davanın karar aşamasına gelmesini *'tarihin garip bir şakası'* olarak niteledi. Baştürk, AET'nin sadece hükümetlerin değil, işçi-işveren örgütleri ile meslek örgütlerinin de faaliyette bulunduğu kompleks bir yapıya sahip olduğunu vurgulayarak şunları söyledi:

"Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, bu yapı içinde işçi ve emekçi sınıfların çıkarlarını savunan, bu doğrultuda karar oluşturmaya çalışan, ama herhalde AET'nin tüm kararlarına da şu veya bu biçimde etkisi olan bir örgüttür. DİSK, işte bu örgütün Türkiye'den gelen bir üyesi olarak bir anlamıyla zaten AET'nin içindedir. İşte bu anlamıyla DİSK'e karşı açılan dava, Türkiye açısından şanssızlıktır." (*Cumhuriyet,* 20 Aralık 1986)

Aynı haberde, Baştürk'ün şöyle dediği de belirtiliyordu:

"Ülkemin en önemli konfederasyonuna bağlı yüzbinlerce işçi, fiilen sendika seçme özgürlüğünü kullanmama cezasına çarptırılmıştır." *(agy)*

Ey, DİSK'in yüzbinlerce üyesi, siz örgütünüzün 20 yıllık geçmişinde, bir gün bile, bir anlamıyla bile "AET'nin içinde" olduğunu hatırlıyor musunuz? DİSK'in AET'de işi nedir? AET sendikaların değil Avrupa Emperyalizminin örgütüdür. DİSK'in yetkili başkanı olarak ortada dolaşan Baştürk'ün böyle çirkin bir yakıştırma yapmaya ne hakkı vardır?

Baştürk'ün sorunu gerçekten işçilerin sendika seçme özgürlüğü mü, burjuvazinin Türkiye'yi AET'ye sokma özgürlüğü mü? Sonra, ey, DİSK'in yüzbinlerce üyesi, siz örgütünüzün 20 yıllık geçmişinde, bir gün bile, bir anlamıyla bile "AET'nin içinde" olduğunu hatırlıyor musunuz? DİSK'in AET'de işi nedir? AET sendikaların değil Avrupa Emperyalizminin örgütüdür. DİSK'in yetkili başkanı olarak ortada dolaşan Baştürk'ün böyle çirkin bir yakıştırma yapmaya ne hakkı vardır?

Bu şahane demeçlerden sonra Baştürk İngiltere'ye uğradı. Orada kendisini havaalanında kalabalık bir gurup işçi karşıladı. İşçiler Baştürk'e Türk-İş'te sendikal birlik hakkında ne düşündüğünü sordular. Baştürk bunun, "Türk-İş'in günahlarına ortak olmak anlamına geleceğini söyledi. (Bakınız *İşçinin Sesi,* sayı 319, s.3) İşçilerin, "dava lehinize sonuçlanmazsa ne yapacaksınız" yollu sorusuna da Baştürk şu yanıtı verdi:

"Beraat edip etmemenin hiçbir önemi yoktur. Biz ne yapacağımıza karar vermek durumundayız. Düşüneceğiz, konuşacağız, uygun bir yol bulup onu uygulayacağız." (*İşçinin Sesi,* sayı 319, s.3)

Kim kiminle düşünüp taşınıyordu? Neyin uygun yolu aranıyordu? Açıktır ki düşünüp taşınanlar arasında Avrupa emperyalizminin bir kanadı, Türkiye finans-kapitalinin aslen Amerikancı olanlar dahil AET'ye girmeyi isteyen tüm kesimleri ve sosyal demokrasi vardı. Yani, tekelcisi, tekeldışısı, Avrupacısı, Amerikancısı, burjuvazinin geniş kesimleri işbölümü içinde çalışmaktadır. Uygun yolu aranan şey ise sendikal hareketi bölmek, sosyal demokrasiye sendikal hareketten bir parsa vermektir. Bu parsa Türkiye-AET pazarlığına konu oluyordu.

Uygun yol bulundu mu?

Derken, Baştürk'ün DİSK'in 20. yıldönümünü Türkiye'den de Türk-İş dahil çeşitli sendikaların davetli olduğu bir "kokteyl"(!) ile "kutlayacağı"(?) öğrenildi. Haberi gazeteler de verdi:

"Türk-İş'in üye olduğu Uluslararası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu ETUC başta olmak üzere çeşitli uluslararası sendikal kuruluşlar DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü nedeniyle 13 Şubat günü düzenlediği kokteyle katılacaklar. Toplantıya ayrıca Avrupa Parlamentosu komisyon üyeleri ile, Sosyalist Enternasyonal'e üye parti başkanları ile temsilcileri katılacaklar.

"DİSK'in kuruluş yıldönümü kutlamasına SHP destek veriyor. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü Avrupa sendika merkezlerinin yanı sıra Avrupa Parlamentosu sosyalist gurubu üyelerini, gönderdiği bir davetiye ile, DİSK'in kuruluş yıldönümünde düzenledikleri 'Demokrasi ve Sendikal Haklar' konulu sempozyuma katılmaya çağırdı." (*Cumhuriyet,* 17 Ocak 1987)

Ardından *Hürriyet*'te çıkan bir haberde, ASK'nın DİSK'in 20. kuruluş yıldönümüne kalabalık bir heyetle katılacağı duyuruldu. (*Hürriyet,* 28 Ocak 1987)

"İyi haber alan kaynaklar"-dan öğrenildiğine göre davetlere katılacaklar arasında şunlar vardı: Hür Sendikalar Konfederasyonu ICFTU'dan bir heyet (Aynı zamanda ICFTU'nun Türkiye'de yapılacak olan yürütme kurulu toplantısına da katılacaklar.), ASK (İngilizce adıyla ETUC) Genel Sekreteri başkanlığında bir heyet, Dünya İş Konfederasyonu denen Hristiyan örgütten bir, İtalya'daki iki sendikadan birer, İspanya'dan bir üst düzey sendikacı, Fransa'dan "sosyalist" yönetimli CFDT'den bir heyet, ve "komünist" yönetimli CGT'den bir temsilci, Almanya'dan DGB'den temsilciler, Belçika'dan biri Hristiyan yönetimli sendika CSC'den olmak üzere iki temsilci, İngiltere'nin tek büyük konfederasyonu olan TUC'nin başkanı, ve Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikası'nın başkanları, bir de Genel İşçiler Federasyonu İPS'den bir temsilci vardır. Sendikal ekip böyledir.

Gelen sendikacı ve parlamenterlerden çoğu şu ya da bu ölçüde Sosyalist Enternasyonal çizgisindedir. Bunlardan bazıları, Türkiye'de sendikal hareketi bölme gibi bir amaç taşımadıklarını, hatta birlikten yana olduklarını, bunu toplantıdaki konuşmalarında da göstereceklerini söylemişlerdir. Bazıları ise Sosyalist Enternasyonal'in, sendikal hareketi bölmekten yana olan ağır toplarıdır. Bunlar ya Baştürk'e yol gösterenlerdir, ya da en azından Baştürk'ün bölücü çizgisini aktif destekleyenlerdir.

Bunlar faşizm yıllarında bu kadar aktif olsalardı, Türkiye işçi hareketinin zor günlerinde belki ciddi katkıları olurdu. Ama bunların niyeti işçi hareketine katkı yapmak değil, Avrupa emperyalizminin istemlerini işçilere dayatmaktır. Nitekim daveti kimin yaptığı, kimin katıldığı pek net açığa çıkmamaktadır.

Bu "kokteyl" ve "sempozyum"un ardından ne geleceğini burjuvazinin Allahı bilir. Bakarsınız Yargıtay kararı bozar, DİSK'i kurup da gidiverirler. Bakarsınız Yargıtay kararı onaylar, "yaşasın DİSK" deyip, binbir cakayla başka bir konfederasyon kurup gidiverirler ve bunu da tercih ederler. Kuşkusuz bu gibi planlardan ne Türk-İş, ne de bağımsız sendikalar muaftır. Bakarsınız Türk-İş'i de bölüp gidiverirler.

Ne olursa olsun gelecek işçi sınıfınındır

Sağlı sollu, Amerikancı Avrupacı — burjuvazinin dağarcığında (çok mütevazi kaldı, kasalarında) sendikal hareketi bölmek için her türlü plan olabilir. Ama birkaç şey açıktır.

Bir kez yukarıda sözünü ettiğimiz bölücü planlar etkin olacaksa, o zaman bu yapılacak olan DİSK'in 20. kuruluş yıldönümü kutlaması değil, DİSK'i işçi sınıfından çalmanın, sendikal hareketi parçalamanın, DİSK'i burjuvalar arası pazarlıkta koz olarak kullanmanın tezgahlanmasıdır.

İkincisi, veriler gösteriyor ki Baştürk Avrupa gezisine misyonla gitmiştir. Sosyalist Enternasyonalciler, "Özal'a baskı" için vb. ağır toplarını "DİSK kutlaması"na yığdıklarını iddia edemezler. *Gövde gösterisi asıl işçi sınıfımıza yöneliktir!* Militan sendikal birlik öyle güçlü bir istemdir ki, yerli malları bunu yerinden oynatmaya yetemiyor, ithalata başvuruyorlar!

Üçüncüsü, yukarıdaki güzelim nedenle, "yeni" bir konfederasyona başvurma girişimi fiyaskoyla sonuçlanabilir. O zaman da "sol bölücülük yaptı" deyip solu karalamaya kalkışacaklardır. (Bunlara sol diyen, bunların kuyruğuna takılmak için olup biten, örneğin resmi TKP gibi solcular da vardır.)

İşçi arkadaşlar! Bu sosyal demokratların yalnızca adı demokrattır. Bunlar gerçekte demokrat değildir, burjuva soludur, sağıyla göbekten bağlıdır. Bunları ne gerçek sol, ne demokrat olarak görmeyin, size onları göstermek isteyen solcuların solculuğunu da sorguya çekin.

Son bir nokta. Diyelim "başardılar". Ne yapacağız? Kurdukları "yeni" konfederasyonun da içine dalacağız, bölücülüklerini yüzlerine vuracağız, militan sendikal birlik diye orada da bağıracağız. Belki yolumuz uzayacak, engebeler artacak ama sonunda yine biz başaracağız.

İşçinin onuru sermayei yenecektir!

İŞÇİNİN SESİ ÇEK-AL

Türk-İş'te bırleş!
1 Mayıs'ta devleş!
Yıl: 12, Sayı: 322, 11 Şubat 1987

Reykjavik Zirvesi'nin düşündürdükleri

NÜKLEER SAVAŞI ÖNLEMEK İSTİYORSAN DEVRİM İÇİN SAVAŞ!

Yalçın Çağlar

12-13 Ekim 1986'da Gorbaçof yoldaş ve Reagan arasında gerçekleşmiş olan Reykjavik Zırvesi kuşkusuz diplomasi tarihinin en ilginç toplantılarından biridir.

Diplomasinin dehlizlerinde kaybolmamak için, niyetleri ve kapalı kapılar ardında yapılmış görüşmelerde neler söylenmiş olabıleceğini tahmin etmeye çalışmayacağız. Ancak tarafların yaptıkları açıklamalar, yığınlar ve irili ufaklı pekçok devlet tarafından desteklenmesini istedikleri siyasal tutumları ortaya koymaktadır. Bizi bu yazının çerçevesinde asıl olarak ilgilendıren de ışin bu yönüdür.

Toplantıda hangı konularda anlaşmaya varılabildi, hangilerinde varılamadı üstüne tarafların söyledikleri arasında önemli bir fark yoktur. Bız Gorbaçof yoldaşın 14 Ekim'de yapmış olduğu televizyon konuşmasını özetleyelim:

Taraflar tüm stratejik saldırı silahlarını 5 yılda yarı yarıya azaltmak (1996'ya kadar tümünü kaldırmak ufku ile), Avrupa'da füze sayısını sıfıra indirmek, orta menzilli füzelerdeki nükleer başlık sayısını 100 ile sınırlamak üzere anlaşmaya varabilmiştır Ne var ki ABD bır savunma sistemi — SDI (Stratejik Savunma Girişimi), populer adı ile "Yıldız Savaşları" — geliştirmekten vazgeçmediği için zirve sonuçsuz dağılmıştır. Bu zirveyi bu denli ılginç yapan da bu noktadır.

Yığınlar deneyimlerinden öğrenir. Reykjavik Zirvesi deneyimi de işçi sınıfımıza *İşçinin Sesi*'nın dünya barışı üzerine savunduğu görüşlerin doğruluğunu biraz daha iyi öğretecektir. TKP — *İşçinin Sesi*'nın programı bu konularda ne diyor?

"Kapitalizm koşullarında barış bır ateşkes dönemidir. ... Emperyalizm için barış savaşa hazırlıktır...

"(...)

"... Sosyalist ülkeler, dünyanın yeni bir savaşa çekilmemesi için çok yönlü savaşım veriyorlar. Ancak sosyalıst sıstemin savaşa karşı oluşturduğu denge, hassas ve emperyalist gücün gerisinden gelen bir dengedır Savaşı önleyebilmenin tek kalıcı garantisi, dünya sosyalist sisteminin yeni devrımlerle beslenmesidir..."

Bu görüşlerin doğruluğunu şimdi zirvenin ışık altına getırdiği gerçeklere yakından bakarak bir kez daha sınayalım.

Savunmasız silahsızlanma

Gorbaçof, Zırve'nin öyküsünü, çok zirvelerin toplanıp başarısızlıkla dağılmasına tanık olmuş ama ardından daima dıplomatık nezaket ve iyimserlik dolu açıklamalar dinlemeye alışmış bir kamuoyuna hiç alışık olmadıkları harbi bir üslup ile anlatıyor. Hatta diyebiliriz ki biraz da "yumruğumu masaya vurdum" üslubu ile anlatıyor:

"Başkana düpedüz söyledim: Size yeni, kapsamlı önerıler sunduk. Ne var ki, sizden tam da herkesin usandığı ve bizi hiçbir yere götürmeyecek şeyler duyuyoruz.

"(...)

"Yanıt olarak yine Başkan Reagan'dan Cenevre'den bu yana ve açıklamalarından aşına olduğumuz akıl yürütmeyi dinledik: SDI bir savunma silahıdır, nükleer silahları yok etmeye başlarsak bu silahlar delinin bırinin elıne geçerse kendimizi nasıl koruruz, *SDI çerçevesi içinde elde edilen sonuçları sizinle paylaşmaya hazırız.* Bu sonuncusunu yanıtlamak üzere dedim ki: Sayın Başkan, SDI gelişmelerini bizimle paylaşma fikrinizi ciddiye almıyorum. Bizimle petrol araçlarını ve süt fabrikaları malzemesini paylaşmak istemıyorsunuz, buna rağmen SDI gelişmelerini bizimle paylaşma sözünüze inanmamızı bekliyorsunuz... Başkan Reagan'a dedim ki: Gerçekçi ve pragmatik olalım... Konuştuğumuz konular çok ciddidir.

"(...)

"Kendi ellerimizle ABM (Füzesavar Füzeler) Anlaşması'na gölge düşürülmesine evet demeyeceğimizi katı bir biçimde söyledim. Bu bizim için bır ilke sorunudur, bu bizim ulusal güvenlik sorunumuzdur." (*Pravda*, Kasım 1986, sayı: 2, Aylık derleme, İng. basım, s. 13)

İlk bakışta anlaşılmaz geliyor. Sovyetler Birliği tam nükleer silahsızlanma için yıllardır uğraşıyor. ABD ise yaklaşık tam nükleer silahsızlanmayı ilk kez kabul etmiş görünüyor, yalnızca, 10 yıl sonra uygulanıp uygulanmayacağı, uygulansa bile etkin olup olmayacağı bilinmeyen bir savunma sistemi geliştirmekte ısrar ediyor Kaldı ki bu silahın yığınsal kırım, kalıcı radyasyon gibi nükleer silahlara özgü bazı özellikleri yok. Bu savunma sistemı ileride saldırı için de kullanılabilir mi, bunu bilemeyiz. Ama en azından şunu biliyoruz ki Gorbaçof SDI'nin bir savunma sistemi olduğuna ikna olmuş durumdadır. Zaten bütün ısrarı da *bu noktadadır*. Bu bir savunma sistemidir, savunma sistemlerini ilgilendiren anlaşmanın, yani ABM Anlaşması'nın kapsamı içine girmelidir diye bastırıyor. Reagan kabul etmeyince, anlaşmaya vardıkları nukleer silahsızlanma konularını da bir yana itıp toplantıyı dağıtıyorlar

Reagan tutumunda ciddi mi değil mi, bu blöf kolayca görülebilirdi. Ciddi değilse barışsever kamuoyu önünde şimdi yapılandan çok daha başarılı bir sergileme yapılabilirdi. Cıddi ise şimdi nükleer silahsızlanmaya başlanabilir, SDI ıçin ise ıleride daha nice zirveler toplanabilırdi. *Nerede kaldı pragmatizm?* Nerede kaldı gerçekçılik? Demek kı gerçekten — en azından bugün için — ortada öyle pek fazla pragmatizme izin vermeyen bir ilke sorunu, Sovyetler Birliği için bugün tavız veremeyecekleri bir *güvenlik* sorunu vardır.

Özetlersek, Sovyetler Birliği bugün barış isteyenlerin, bir ulkenin diğerine karşı kendisini *savunmaması* temelinde bir nükleer sılahsızlanma sıyasetini desteklemesını ve ABD'nın öneriyor göründüğü, ülkelerın karşılıklı kendilerini savunması temelinde bir nükleer silahsızlanma siyasetine karşı kesin tutum almasını istemektedır. O denli kı, bu konuda kendı tutumunu belkı de sulandırmak anlamına gelecek biçimde, bir milim taviz veriyor gorunmek ıstememektedır Bugünün tüm nükleer yığınsal kırım sılahları terazının bır kefesine, ülkelerin kendilerını *savunması* terazının diğer kefesine.

Bunun anlamı nedir?

ABM Anlaşması üzerine

SBKP barışın emperyalizm için savaşa hazırlık demek olduğunun çok iyi farkındadır Kapıtalızm koşullarında barışın bir ateşkesten öte bırşey olamayacağını bilmektedir Burjuvazinin temsilcilerinin "seyirciye" yaptığı konuşmalara fazla bel bağlamamakta, bu ateşkesi sürdürebilmek için daha sağlam güvenceler aramaktadır.

Bu güvenceler neler olabilır? Gorbaçof bu güvenceleri ABM (Fuzesavar Füzeler) Anlaşması'nda arıyor görünüyor. Bu nedenle ABM Anlaşması'na biraz daha yakından bakalım

Ayrıntılarına gırmeden özetleyelim: 26 Mayıs 1972'de Moskova'da ABD ve SSCB arasında ımzalanan bu anlaşma, tarafların, bir nukleer saldırı karşısında iki bölgenin dışında kendı *ülkelerını savunmasına izin vermemektedir.* Savunulmasına izin verilen iki bölge ise şöyledir:

1. Başşehrin çevresınde 150 kılometre çapında bir alan.
2. ICBM (Kıtalararası Balıstik Füze) siloları çevresinde 150 kılometre çapında bir alan.

Anlaşma saldırı füzelerine karşı bunun dışında bir savunma tesisi ve ülke sınırlarının ötesine taşan bir erken haberalma tesisi kurmayı *yasaklıyor* Ayrıca izin verılen bölgelerdekı füzesavar füze sayısını 100 ıle sınırlıyor. Bölgelerın birbırıne 1300 kilometreden daha yakın olmasına izin vermıyor, bu yolla savunmanın yoğunlaşmasını da engellemiş oluyor. Anlaşma saldırı durumunda bir ülkenin kendi halkını korumasına izin vermiyor ama yönetim merkezinin ve saldırı füzelerinin savunulmasına izin vererek rakıbine karşı bir saldırıyı başarıyla gerçekleştirmesine olanak sağlıyor. Anlaşmanın dayandığı ilkenin Amerikancası olan *Mutual Assured Destruction* M.A.D. (Karşılıklı Garanti Yıkım), halk dilinde "çılgınlık" olarak anılıyor.

Bu anlaşmanın özü açıktır: Tarafların bir diğerinin halkını ve ülkesini *rehin tutması* temelinde bir nükleer ateşkes.

ABD Senatosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Senatör Fulbright ABM Anlaşması imzalandıktan sonra yapılan komite toplantısını açış konuşmasında bu gerçeği şöyle anlatıyor:

"Hepimizin kavradığı gibi hiç kimse bugünün dünyasında yara almaz değildir. Bundan öte, yara alabilme durumundadır. Önümüzdeki ABM Anlaşması'nın merkezindeki gerçek, ABD ve SSCB'nin nükleer çağda aklı başında davranmak için birbirinin rehini olduğudur

"(...)

"Daha fazla güç, daha çok harcama ve daha fazla silah hiçbir tarafı daha fazla güvenceli konuma getirmeyecektir. Bunların fazlası dünyayı on yılı aşkın bir süredir esir almış olan dehşet dengesinin derinleşmesine yol açacaktır." (*SALT Handbook*, derleyen Roger L. Labrie, American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington 1979 , s. 67)

Fulbright, Amerikalılarda zaman zaman görülen yalınlık ile "imparatorun çıplak gezmekte olduğunu" söylüyor. Bu gerçeği yaldızlayıp sunmak yalnızca "imparatorun görünmez ipek kumaştan elbise ile gezmekte olduğu"nu söylemek olur.

ABM Anlaşması bir dönemin gerçeklerini iyi somutlaştırıp özetlemektedir. Birbirine ölümüne düşman, küresel çapta varolma yeteneğinde ve şiddet araçlarını da yaklaşık birbiri ile aynı düzeyde geliştirmiş ve küresel çapta örgütleyebilmiş olan iki sistem arasındaki "barış"ın *yalnızca dehşet dengesi temelinde* bir ateşkes olabileceği gerçeğini anlatmaktadır. İki ülkenin herhangi bir anda diğeri karşısında elde edebilmiş olduğu görece üstünlüğün sonuçlarını hemen bir nükleer savaş macerası ile toplamaya kalkışmasına önlem getirmeye çalışmıştır. Kendisini yaratan koşullar — özellikle güçlerin yaklaşık dengede olması — geçerli olduğu sürece sonuç verebilmiştir.

İki sistem arasında 1972 başlarından bu yana olan itiş-kakışların listesi hiç de kısa değildir. Ama hiçbiri nükleer bir savaşa sıçramadı. Elbette, bunu ABM Anlaşması değil koşulların kendisi sağla-

dı. ABM Anlaşması'nın "katkısı" savunma sistemleri geliştirme girişimlerini yasal yoldan frenlemek oldu. Ne var ki, yasalar kendilerini yaratan koşullar değişince giderek ölü yasalar durumuna gelir. Yıllar içinde ABM Anlaşması'na temel olan koşullar değişti. Ateşkes döneminin nicel birikimleri bazı konularda tarafları, yeni nitel dönüşümlerin eşiğine getirdi. ABD'nin ABM Anlaşması'nı delmeye çalışması, Gorbaçof'un ABM diye ısrar etmesi bu değişen koşulların yansımasıdır. Gorbaçof sık sık dünyada yeni ve tehlikeli bir durum olduğunu yinelemekte haklıdır.

ABM Anlaşması'nı ABD hangi koşullarda kabul etmişti?

Sovyetler'in uzay programı başarılı bir biçimde ilerliyordu. Geliştirmiş olduğu kıtalararası füzelerin bazı özellikleri ABD füzelerinden daha üstündü. Hidrojen bombası deneyini ABD'nin umduğundan çok daha kısa sürede gerçekleştirmişti. Moskova şehrinin çevresinde, kıtalararası balistik füze siloları çevresinde füzesavar sistemleri kurmaya başlamıştı. Evet, ABD, Avrupa ileri üsleri, bombardıman uçakları ile Sovyetler'e iyice sokulabiliyordu, yapımına hız verdiği çok başlıklı füzeler (MIRV) ile Sovyetler'in füzesavar füze sistemlerini doyurup işlevsiz hale getirmeye çalışıyordu. Ancak Sovyetler de çok hızlı bir tempoda nükleer füze taşıyan denizaltı üretimini sürdürüyordu. Kısacası, askersel alanda ABD bir nükleer saldırı ile Sovyetler'i yanıt veremez bir biçimde saf dışı edebileceğine, öldürücü bir yara da kendisi almadan Sovyetler'in işini bitirebileceğine inanmıyordu:

— Pekçok ülkede ulusal kurtuluş savaşları başarı ile sonuçlanmıştı. Yeni bağımsızlığına kavuşmuş pekçok ülke Sovyetler Birliği ile iyi ekonomik, diplomatik ve askersel ilişkilere giriyordu. En azından bu alanda moral üstünlük kesin Sovyetler Birliği'ndeydi.

— Vietnam savaşı ABD için çok parlak gitmiyordu.

— Latin Amerika'nın, Asya'nın, Afrika'nın orta gelişmiş ülkelerinde devrimci çalkantılar birbirini izliyordu. Denebilir ki ABD, Küba devriminin başarısının, Domuzlar Körfezi çıkarmasının moral baskısından bir türlü kurtulamıyordu. Kendi ülkesi, Fransa yığınsal gösteriler ile çalkalanmıştı.

— Tam da bu nedenlerle yaşlı ve deneyli Avrupa'nın emperyalist merkezlerinde Amerika'nın dış siyaseti karşısında merkezkaç eğilimler güçleniyordu. De Gaulle, ardından Willy Brandt savaş sonrası Avrupa'nın koşullarında oluşmuş olan ülkelerinin dış siyaset açınımlarını yeni dünya koşullarını dikkate alarak değiştirmeye çalışıyorlardı.

ABD'nin, sık kullanılan bir deyimle, "kendi evini düzene koymak için" zamana gereksinimi vardı. Bu ateşkes döneminde ABD zamanı, bir bakıma ABM Anlaşması'nın babalarından sayılan H. Kissinger'in "mimarlığında" şöyle değerlendirdi:

— ABM ve SALT-1 anlaşmalarının mürekkebi kurumadan nükleer saldırı silahlarını geliştirme programı uygulamaya koyuldu. Bu silahların belki de en ilginç ortak özellikleri saldırıyı gizleme yeteneğidir. Trident denizaltıları, Cruise füzeleri, MX füze sistemleri bunun önde gelen örnekleridir. ABD bu alanda giderek artan bir üstünlük sağlamaya başladı.

— Çin Halk Cumhuriyeti'ni ABD'ye karşı en azından tarafsızlaştırdı. (Tarafsızlaştırmak hafif bile kalabilir çünkü o dönemde ÇHC yöneticileri ABD'nin Çin'i NATO'nun yeni ortağı sayabileceği yollu açıklamalar yapıyordu.)

— Vietnam savaşında yenilgiyi kabul etti ancak savaş sonrasında kolay kolay belini doğrultamayacak ölçekte yıkıma uğramış bir Vietnam geride bırakarak.

— Mısır'a sunulan sahte bir zaferle başlayan bir süreç içinde Arap cephesini dağıttı.

— Avrupa'da sağlanmış olan siyasal yumuşama Helsinki Nihai Senedi ile belgelenmişti. Ancak bu belgenin süreçteki yeri de SALT-1 gibi sonun başlangıcı idi. ABD, detantın sağladığı ortamdan sosyalist ülkelerdeki ekonomik ve toplumsal sorunları körüklemek için yararlandı. Öte yandan Nötron bombası, Cruise füzeleri gibi girişimler ile siyasal yumuşama için askersel yumuşama ile tamamlanmasına izin vermedi. Bu bir yana, Avrupa'yı adım adım ABD yörüngesine geri çekti.

— Japonya'yı yeniden silahlandırmaya başladı.

— Bağımsızlık savaşımını başarıya ulaştırmış ancak sosyalizme ilerleyememiş pekçok ülkenin Sovyetler Birliği ile iyi ilişkilerini bozarak onları emperyalist sistemin ağı içine geri çekti.

Değişen koşullar

Elbette tüm bu gelişmeler ABD için düz bir başarı grafiği biçiminde olmadı. ABD tüm karşı-devrimci girişimlerine rağmen orta gelişmiş ülkelerdeki devrimci potansiyeli, keskin sınıf savaşlarını, ortadan kaldırmak bir yana, uzun erimde yumuşatamadı bile. Ne var ki, hassas dengeler Sovyetler Birliği aleyhine ciddi bir biçimde bozulmaya başlamıştı. 1986'ya gelindiğinde ABD'nin artık Sovyetler Birliği karşısında askersel, ekonomik, diplomatik alanlarda önemli üstünlüklerini gözle görülür biçimde arttırmış olduğunu, Sovyetler'i bir bakıma kuşatmış olduğunu söylemeliyiz. Bugün, ABD koşulların sağladığı bu fırsattan yararlanarak eğer başarabilirse kendisini nükleer savaşta rehin olmaktan kurtarabildiği kadar kurtarmaya çalışıyor.

Güç konumlarından sürdürülen silahlanma yarışının bir başka yönü daha var. Lenin şöyle diyor:

> "Sermaye, rakip bir kapitalistin ya da rakip bir ülkenin iflasından kazanır çünkü bu yoldan sermaye daha yoğunlaşır. Bu nedenle ekonomik rekabet keskinleştikçe ve 'yakınlaştıkça', yani bir rakip iflasa doğru sürüldükçe, kapitalistlerin rakibi o tarafa sürebilmek için askersel baskı ekleme çabası da artar." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*. İng. basım, c.21, s.230)

Lenin'in kapitalist ülkeler arası rekabet için bu söylediklerinin özü, emperyalistlerin sosyalist sistem ile olan rekabetleri açısından da misliyle geçerlidir. Kaldı ki emperyalizmin sosyalist sistem ile olan rekabeti, hangi biçimi alırsa alsın, bir ölüm kalım savaşıdır. Silahlanma yarışı denen olgu, yarışı daha üstün ekonomik güçle destekleyebilen taraf için aynı zamanda, böyle bir basınç aracıdır.

Elbette ABD için hem savunma sistemlerini geliştirmeyi hem de böyle bir yarışı sürdürmeyi Sovyetler Birliği'ni *kışkırtmadan* yapmak en az zararlı yoldur. Bu nedenle Sovyet halkının beklentilerini bir dönem daha suya düşürecek, Sovyet ekonomisinin iliğini kurutacak bir uzay savunma projesine Sovyetler'i gönül rızası ile çekebilmek, ilmiği Sovyetler'in boynuna sessizce geçirip belki de tek nükleer silah patlatmadan teslim almak için kendileri açısından hiç de yabana atılmayacak bir fikirdir. *Süt fabrikası vermek istememeleri ile yıldız savaşlarına ortaklık önerisi çelişmeyebilir.* Bizce Sovyetler Birliği durumun farkındadır. Gorbaçof yoldaşın tepkisi de bunu düşündürmektedir.

1972'den bu yana Sovyetler Birliği'nin durumu ne oldu?

— Gorbaçof'un son zamanlarda değişik yerlerde yapmış olduğu konuşmalardan da anlıyoruz ki son 10 yılda Sovyet ekonomisi kendi beklentilerinin bile *çok gerisinde* bir gelişme gösterdi. Bu durum diğer sosyalist ülkeler için de genellikle geçerlidir.

— Ekonomik bozukluklar komünist partilerinin sağ yanlışları ile birleşince sosyalist ülkelerde gericilik, ulusçuluk zemin kazanmaya, toplumsal çalkantılar artmaya başladı. Bunun doğrudan sonucu olarak, Varşova Paktı'nın iç uyumu bozulmaya başladı. Polonya olayları, Romanya'nın bugün Varşova Paktı içinde, sosyalist sistem içindeki konumu bu söylediklerimizin en yadsınamaz bir biçimde dışa vuruşunun örnekleridir.

— Dünya Komünist Hareketi'nin birliği parçalandı. Hatta denebilir ki son on yılda ufalandı. Sovyetler kapitalist ülkeler işçi sınıfının desteğini hızla kaybetmeye başladı. Bugün komünist partileri en masum, en çapaksız konuları görüşmek için bile biraraya gelemeyecek durumdadır.

— Afganistan'da yapılan büyük haksızlık Sovyetler'e, dünya demokratik kamuoyunda büyük prestij kaybettirdi.

— Diğer alanlara gelince: Kendimizi yinelemeye gerek yok. ABD'nin yukarıda saydığımız kazanımları Sovyetler Birliği'nin kaybı oldu. Sovyetler Birliği, izlediği yanlış siyasetler nedeni ile ateşkes döneminden emperyalizm kadar iyi yararlanamadı. Bugün, dünyada sosyalizme elverişli bir barışa 1972'de olduğundan daha yakın değiliz.

Sovyetler'in, ABD'nin savunma sistemleri geliştirmek istemesine karşı tutumundan, emperyalizm ile şimdi yürürlükte olan "barışın" hassas dengelere dayalı bir ateşkes olduğunu çok iyi gördüğünü, emperyalizmin savaş hazırlığından vazgeçebileceğine hiç de inanmadığını çıkarıyoruz. Ne yazık ki bu sonucu ancak tutumlarından çıkarıyoruz. Çünkü Sovyetler'in dönüp dünya kamuoyuna söyledikleri gerçek tutumlarının açık seçik bir anlatımı değil, hatta düpedüz *farklı* şeyler. Bakın Gorbaçof yoldaş Zirve'nin başarısızlıkla dağılışını dünya kamuoyuna nasıl açıklıyor:

> "Böylece tüm nükleer-uzay çağı için tarihsel olabilecek kararlar almaya bir-iki adım kalmışken, bu adımı atamadık. Dünya tarihinde bir dönüş ortaya çıkmadı. Ama tamamen güvenerek yineliyorum ki, olanaklı idi." (*Pravda*, Kasım 1986, sayı: 2, s. 13)

Böyle bir değerlendirme bilime, Marksizme terstir. Dünya tarihi (hem de bu kez bütün nükleer-uzay çağ söz konusu) virajları zirvelerde almaz. Gerçekten "tarihsel" zirvelerde, genellikle alınmış ya da alınması nesnel olarak gerekli virajların adı konur. Bu zirveye böyle bir gelişmenin sonucu olarak gelinmemiştir.

Öte yandan, yukarıda sergilemeye çalıştığımız gibi, nesnel koşulların "tarihe" bugün dayattığı ve alınması gerekli viraj, emperyalizmin bu döneminde gönül rızası ile silahsızlanmayı kabul etmesi değildir. İşin teorik yönleri bir yana, bu tutum Sovyetler'in yukarıda kanıtlamaya çalıştığımız zirvedeki gerçek tutumu ile de çelişmektedir. Gorbaçof'un özetinden, Reagan biraz daha barışsever olsa, sunulan önerileri kabul etse emperyalizm silahsızlandırılabilir, dünya barışı Reykjavik Zirvesi'nde sağlanabilir sonucu çıkmaktadır.

Dünya işçi sınıfının devrimci enerjisine güvenen, barış savaşımı ile dünya devriminin bağını barışsever yığınlara açıklamanın gerekliliğini gören bir komünist lider zor durumu *gerçekten* proleter bir açıksözlülükle anlatabilirdi. Konu Marksizme yabancı değildir: "Tüm tarihin verdiği ders budur. Bireyler ile nasılsa ülkelerle de öyle. Onları saldırı gücünden yoksun bırakmak için kendilerini koruma araçlarından yoksun bırakmak gerekir." (K. Marks, *Seçme Yapıtlar*, Tek çiltlik, İng. basım, s.269) İşçi sınıfı da anlar.

Sosyalizm ile emperyalizm arasında, dehşet dengesi temelinde bir nükleer ateşkesin sınıfsal özü boşaltıldığı zaman Senatör Fulbright'ın saptaması doğru olur, yani halklar rehindir. Gerçek tutumunu saklayarak, işin sınıfsal özünü boşaltarak Gorbaçof da halkları rehin olarak görmekten öte gitmediğini sergilemiş oluyor.

Eski bir yanlışın daha çıplak anlatımı

Gorbaçof'un zirvenin sonucunu özetleyen, yukarıda verdiğimiz üç cümlesi Sovyetler Birliği'nin siyasetinin özündeki bu derin yanlışı çok iyi anlatmaktadır. Gorbaçof'a göre Zirve ile dünya tarihinde bir dönüş ortaya çıkabilirdi, ama çıkmadı. İsterseniz bu fikri "tarihi, Sovyet devleti adına SBKP Genel Sekreteri yapar" diye de anlayabilirsiniz. Bu bir kelime oyunu değildir. Polemik olsun diye de söylemiyoruz. Ayrıca bu yalnız Gorbaçof'un bir yanlışı da değildir. Koca bir "tarihsel" dönemi kapsayan derin bir yanlışın çıplak bir anlatımıdır. Kaynağı Stalin'e kadar gitmektedir. Stalin belli koşullarda çizmiş olduğu politikalara kaçınılmaz ve yadsınmaz yasallıklara özgü bir otorite sağlamak amacı ile kendi içinde tutarlı olmaya çalışan teorik açıklamalar getirmiştir.

Stalin'in görüşlerini başka yazılarda incelemiştik. Burada yinelemeyeceğiz. Özetleyerek aktarırsak, Stalin, "eğer barış sürdürülebilirse, sosyalist sistemin güçlenmesi temelinde emperyalist sistem çökecektir" diye düşünmektedir. Bu görüşün barış konusuna ilişkin parçasına daha yakından bakalım.

Stalin şöyle diyor:

> "Bugünkü barış hareketinin amacı, halk yığınlarını barışı korumak için savaşıma sürüklemek ve böylece yeni bir dünya savaşını önlemektir. Bu yüzden bu hareketin amacı kapitalizmi devirmek ve sosyalizmi kurmak değildir. O, barışı sürdürmek için demokratik savaşım amaçlarıyla yetinmektedir. Bu bakımdan, bugünkü barışın korunması uğruna hareket, Birinci Dünya Savaşı sırasındaki emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmeyi hedef tutan ve daha da ileri giderek sosyalist amaçlar güden hareketten farklıdır.
>
> "Olabilir ki, koşulların yardımı ile, barış için savaş yer yer sosyalizm için savaşıma doğru gelişsin, ancak o zaman bu, bugünkü barış uğruna hareket olmayacaktır, ama kapitalizmi devirmek için bir hareket olacaktır.
>
> "En olası olanı, bugünkü barış uğruna hareketin barışın sürdürülmesi için bir hareket olarak başarı kazandığı takdirde, belirli bir savaşı önlemeye katkıda bulunması, onu bir süre için ertelemesi, bir süre için belirli bir barışı sürdürmesi, savaşçı bir hükümeti istifa ettirmesi ve onun yerine barışı geçici olarak sürdürmek eğiliminde olan bir hükümetin geçmesini sağlamasıdır. Kuşkusuz bu iyi birşeydir. Hatta çok iyidir. Ancak kapitalist ülkeler arasında savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için yeterli değildir. Yeterli değildir çünkü barış hareketinin bütün başarılarına karşın emperyalizm ayakta kalmaktadır. Bunun sonucu olarak savaşların kaçınılmazlığı olduğu gibi sürmektedir.
>
> "Savaşların kaçınılmazlığını yok etmek için emperyalizmi yıkmak gerekir." (Stalin, *Son Yazılar*, "Düşünceler", 1 Şubat 1952, Sol Yayınları).

Alıntıyı olabildiğince uzun tuttuk. Stalin yanlış görüşlerin çevresini doğrular ile çok iyi örmüş. Ayıklayabilmek için genel manzarayı görebilmek gerekiyor.

Eski yanlışın genel manzarası

Hemen belirtelim ki Stalin'in konuyu sunuşunda vurgu kapitalistler arası savaşın kaçınılmazlığı üstünedir. Başka yazılarında bu görüşünü daha açık söylüyor. Örneğin "Japonya ile Almanya'nın Amerika'ya karşı bağımsızlık için savaşa gireceğine inanmamak mucizelere inanmaktır" diyor.

Gerçekten de, hemen görülebileceği gibi kapitalistler aralarında savaşıp duruyor. Özellikle emperyalizme büyümeye çalışan kapitalist ülkeler arasında alt emperyalist yerel paylaşım savaşları sık sık çıkıyor. Kuzey Kıbrıs'ın işgali, İngiltere-Arjantin arasındaki savaş bizce bunun tipik örnekleridir.

Ancak barış hareketinin hedefi ağırlığıyla bunlar değildir. Büyük emperyalist ülkelerin kendi aralarında çıkacak

olası bir yeni küresel paylaşım savaşı da değildir. Ne 1952'de, ne de 1986'da barış isteyen yığınlar örneğin Japonya ile ABD arasında olası bir savaşı önlemek için sokaklara dökülmüş değildir. Barış hareketi açısından yaşamdaki vurgu, SSCB ve ABD arasında topyekün, küresel bir nükleer savaş üzerinedir. Tartışılması gereken bunun kaçınılmaz olup olmadığıdır. Stalin bu soruyu yanıtlamamak için küçük bir hedef şaşırtmaca yapmış. Bu konuya yine döneceğiz.

"Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyalist amaçlar güden barış hareketi" ile "bugün demokratik istemler ile yetinen barış hareketi" karşılaştırması da yanlıştır. Yine bir hedef şaşırtmacadır.

Barış hareketinin amacının ne olduğunu tartışmak bile abestir: İnsanlar savaş istemiyor!!! Barış hareketinin amacı barıştır. Soru bu amacın nasıl gerçekleşebileceğidir. Stalin bu soruyu "emperyalizmi yıkmak gerekir" diye yanıtlamakla yetinmiş. Bu noktaya kadar Stalin'e katılıyoruz. Ancak "emperyalizmi kim, nasıl yıkacaktır" diye sormak gerekiyor.

Barış isteyen yığınlar bugün bir barışsever hükümeti işbaşına getirme vb. amaçları ile yetinecekse emperyalizmi kim ya da kimler yıkacaktır? Stalin koşulların yardımı ile barış hareketinin orada, burada sosyalizm için savaşıma doğru gelişmesinden söz etmiş. Böyle bir yaklaşım da kendiliğindencilik olur.

Birinci Dünya Savaşı sırasındaki barış hareketinin emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmeyi hedef aldığı doğru değildir. Daha ileri gidip sosyalist amaçlar filan da gütmüyordu. O zamanki barış hareketi de barış anlaşması imzalayacak bir hükümeti işbaşına getirmekle yetiniyordu. Koca dünyada yalnız ve yalnızca Lenin'in önderliğinde Bolşevikler, kendilerini Sosyalist Enternasyonal'in tüm pasifistlerinden ayırarak barış isteyen yığınlara demokratik ve adil bir barışın devrimlerle elde edilebileceğini anlattılar. Barış hareketini devrim savaşımına yönelttiler. Yoksa barış hareketi koşullar yardım ettiği için kendiliğinden "şapka" değiştirip sosyalizm için savaşıma dönüşmedi. Aynı koşullarda Sosyalist Enternasyonalciler ise "barışsever" bir hükümeti işbaşına getirme hedefi ile yetindiler. Bu hedefi de yer yer gerçekleştirdiler. "Çok iyi birşey" yapmış olmadılar.

Barış savaşımı devrim savaşımına nesnel olarak bağlıdır. Bu bağ devrimcilerin hayalhanesinin bir ürünü değildir. Yaşamda vardır. Ancak pekçok demokratik savaşım odağı konusunda olduğu gibi, yığınların bilincine yansımamış olabilir. Kendiliğinden bilinç düzeyinde yığınlar bu bağı kuramıyor olabilir. Çoğu kez öyledir de. Ayrıca, barış ve devrim savaşımı arasındaki bağ kapitalizmin farklı tarihsel dönemlerinde, koşulları farklı bölgelerde farklı biçimlerde ortaya çıkacaktır. Deneyimden öğrenen yığınların bilincinde bu bağın nasıl kurulacağı, nasıl bir siyasal çizgi izleneceği de bunlarla bağlı olarak değişecektir. Bugün, örneğin barışçıl bir dönem yaşayan barışsever İsveç halkına "olası bir emperyalist savaşı şimdiden iç savaşa çevirmeliyiz" diyecek bir Allah'ın kulu tımarhanede bile zor bulunur. Ancak barış isteyen İran halkına "şimdi barışsever bir hükümeti işbaşına getirme amacı ile yetinin" demek de komünizm ile, bilimsel düşünce ile alay etmektir.

Komünistlerin rolü ne olacak?

Emperyalizmi yıkmak gerekiyorsa komünistlerin bunda rolü ne olacak? Bırakacaklar bir yanda milyonlar demokratik amaçları ile yetinsinler. Yani, Sisifus'un cezası gibi bir burjuva hükümetini omuzlarda zirveye taşısınlar. Bir kriz, bir darbe, haydi herşey yokuş aşağı. Dağın eteğinden yeniden başlansın. Öte yanda emperyalizmi yıkmaya uğraşacaklar. Öyle mi?

Yığınların demokratik istemler kaldıracını — barış istemi de içinde — kullanmadan, işçi sınıfı ne denli güçlü olursa olsun dünyayı yerinden oynatamaz. O halde en kestirme, en az sancılı, yaşama en uygun olanı barış hareketini — tüm diğer hareketler gibi — devrim hareketine yöneltmektir. Bu da en başta barış savaşımının devrim savaşımı ile yaşamda olan bağını devrimci propaganda yolu ile yığınların bilincinde kurarak gerçekleştirilebilir. Bu yaklaşım Birinci Dünya Savaşı sırasında da geçerliydi, bugün de geçerlidir.

Ne var ki Stalin'in kapitalist ülkelerdeki bir avuç komünisti yalnız başına emperyalizme karşı savaşa sürmek gibi bir düşüncesi yok. Bu yukarıda alıntı yapmış olduğumuz yazıdan çıkmıyor. Başka bir kaynaktan bulmamız gerekiyor. Bu da Stalin'in 14 Ekim 1952'de SBKP'nin 19. Kongre kapanış toplantısında yapmış olduğu konuşmadır. Bir anlamda son söylevi:

"Kudretli bir güç haline gelmiş bulunan partimizin artık desteğe gereksinimi kalmadığını savunmak bir yanılgı olurdu. Bu yanlıştır. Partimizin ve ülkemizin her zaman yabancı ülkelerdeki kardeş halkların güvenine, sempatisine ve desteğine gereksinimi olmuştur ve olacaktır. Bu desteği aşağıdaki özellik ifade etmektedir: Herhangi bir kardeş partinin, partimizin barışçı isteklerini desteklemesi, aynı zamanda onun barışın sürdürülmesi için savaşımında kendi halkının desteklemesi anlamını taşımaktadır." (Stalin, *agy)*

Demek ki komünistler de emperyalizmi yıkmaya uğraşmayacaklar. Barışsever bir hükümeti işbaşına getirme vb. amaçları ile yetinen halkların istemlerinin Sovyetler Birliği'nin dış politikasını destekler doğrultuda olması için çalışmakla yetinecekler. Sovyetler, devrim ihraç etmeye de yüzde yüz karşı olduklarını en az yüzbin kere yazıp söylemişlerdir. Öyleyse kim devirecek bu emperyalizmi? Açıkça hiçbir yerde söylenmiyor olsa bile Stalin için ve ondan bugüne SBKP liderliği için sorunun yanıtı açıktır: Hiç kimse!!! Barış korunacak, bu arada emperyalizm kendiliğinden çökecektir. Bu durumda devrime İran'da Ayetullah'ın, Latin Amerika'da katolik kilisesinin önderlik edebiliyor olmasına pek şaşırmamak gerekiyor. Çünkü, Sovyetler esas olarak bu işi Allah'a bırakmış görünmektedir.

Ayrıca, Gorbaçof'da gördüğümüz sıkıntı, Sovyet devletinin zirvelerdeki gerçek "mülahazaları"nı komünistlere, dünya işçi sınıfına açık seçik anlatmaktan duyulan sıkıntı da Stalin ile başlıyor. II. Dünya Savaşı'ndan sonra birşeylerin değiştiğini, Lenin'in söylediklerinin de artık geçerli olmayacağını ima etmeye çalışıyor. Ama açıkça söylemiyor. Okuyucusuna, samanlıkta kaybolan yüzüğünü, kapının önünü aydınlatıp orada aratıyor.

Neden? Değişen ne?

Değişen ne?

Elbette birşeyler değişti. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği güçlü bir sisteme büyüdü. Ancak bu hemen karşı tepkisini getirdi. Savaş sonrası emperyalist ülkeler aralarındaki çelişkileri geri plana itip sosyalizme karşı saflarını sıklaştırmaya koyuldular. Bu girişimin başını Churchill çekti. Sosyalist ülkelerin çevresine "demirden bir perde" örmeye başladılar. NATO oluştu. Aynı zamanda sömürgeler sisteminin dağılması da bu bütünleşmeyi destekler yönde bir etki yapıyordu. Böylece nükleer silahların gölgesinde bir denge oluştu. Ancak sosyalist ülkelerin askersel açıdan geriden, ekonomik açıdan ise bir hayli geriden geldiği bir denge (bu durum bile sosyalist toplum-sosyalist ekeonomi üzerine başlı başına ciddi bir bozucu etki olageldi).

Bu durumla bağlı olarak Sovyetler zaman kazanmak için bir "yatıştırma" politikası izlemeye başladı. Sovyet devletinin kendisinin göreceli zayıf olduğu bu konumda en büyük endişesi, emperyalist ülkeleri, en başta ABD'yi bir nükleer saldırıya kışkırtmamaktı. Stalin'den bu yana devrimlerin böyle kışkırtıcı bir etkisi olacağını düşünegeldiler. Ama bir devrim başladıysa, bunu bugüne yaklaştıkça giderek azalan ölçüde, eli giderek titrer biçimde desteklediler. Sonunda Afganistan'da destek olarak girip devrime köstek oldu, devrimci kadroları kestiler. ABD ve diğer emperyalist ülkeler ile dengenin iyice bozulduğu şu günlerde yatıştırma ve devrimci savaşımlardan uzak durduğunu gösterme çabaları iyice arttı. (Ayla Antepli yoldaşımızın 27. Kongre yazıları bunu açıyor.)

Bizce bu politika yanlıştır. Sabırlı, tedbirli gibi görünen bu politika aslında kurşunun hangi yataktan fırlayacağının belli olmadığı ölümcül bir Rus ruletidir. Bunun böyle olmasının pekçok nedeni vardır.

Birincisi, emperyalizmin sosyalist sistem ile savaşması için şu ya da bu devrimci iç savaşın kışkırtması hiç de gerekli değildir. Kabul edebilecekleri bir zararla kazanabileceklerini düşündükleri anda emperyalistler Sovyetler'e saldırmaktan çekinmeyecektir. Aksini düşünmek emperyalistlerin de barışsever olabileceğini düşlemek olur. Kissinger ile Pentagon'a danışmanlık yapmış olan, nükleer savaş stratejisyeni, azılı militarist H. Khan savaş oyunlarında bu gerçeği matematiksel bir serinkanlılıkla anlatmaktadır. Nükleer savaş "merdiveni"nin ilk basamakları emperyalist güçlerin, hava sahanlığını ihlal, sınır anlaşmazlıkları ve çatışmaları gibi küçük kışkırtmaları ile tırmanılmaya başlanır. Savaş kışkırtır endişesi ile sosyalist sistemin kendisini en güçlü desteği olan devrimlerden uzak tutması giderek dumanlı havada bronşit olup ölebilirim endişesi ile nefes almamaya benzeyecektir.

İkincisi, emperyalizm ile sosyalizm arasında savaş kaçınılmazdır. Bu fikir yeni değildir. Marks ve Engels de değinmektedir. İlk proleter devleti oluştuktan sonra Lenin "Sovyet Rusya'ya emperyalist güçlerin pekçok kez askersel saldırı düzenlemesi tarihsel olarak kaçınılmazdır" diyor. (Lenin, *agy* c. 27, s. 218) Düzenlediler de. 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki tüm tarihsel koşulların hazırladığı en olası büyük savaş da yine emperyalizm ve sosyalizm arasındaki savaştır. İki sistemi doğrudan karşı karşıya getiren küresel topyekün nükleer savaş bu savaşın yalnızca bir biçimidir. Tüm hazırlıklardan görülebileceği gibi ne yazık ki pratik ve yüksek bir olasılıktır da. Ama, kaçınılmaz, mutlak ve *tek biçimi değildir.* Nitekim iki sistem arasında dolaylı mevzii savaşlara II. Dünya Savaşı'ndan beri sık sık rastlanıyor. Bu anlamda bir "barış" çok kısa sürelerin dışında dünyada pek yaşanmadı.

II. Dünya Savaşı'ndan sonraki koşulların ve teknolojik gelişmenin yarattığı özgüllük sosyalist sistemin varlığı ve nükleer silahlar temelindeki dehşet dengesidir. Koşulların elverdiği (devrimci durum yaşanan) ülkelerde devrimin başarısı ile olağanüstü bir enerji ile savaşmak bu dehşet dengesinden olabildiğince yararlanarak küresel topyekun bir nükleer savaşı önlemek için yaşamın elverdiği *tek güvenilir* yoldur. Nagazaki ve Hiroşima'dan bu yana dünya başkaca bir nükleer yıkım görmediyse bunda, sosyalist sistemin caydırıcılık gücünün paha biçilmez katkısının yanı sıra kahraman Çin, Kore, Küba, Vietnam, Angola halklarının da büyük payı olmuştur.

Mao'nun görüşleri de bir başka yanlış

Bu noktada Mao'nun görüşlerine de kısaca bir göz atmakta yarar var. Mao öldü. Maoizm de aşağı yukarı ölmek üzere. Ne var ki Mao'nun barış ve savaş konusundaki bazı önermeleri savunulmaması gereken bir başka konuma örnek oluşturuyor.

28 Ocak 1955'de Mao Finlandiya Büyükelçisi'ni kabulünde şöyle diyor:

"Ülkemiz 600 milyon nüfusa ve 9 milyon 600 bin kilometrekare genişliğinde toprağa sahiptir. Birleşik Amerika'nın o küçük atom bombası yığını Çin ulusunu ortadan kaldırmaya yetmez. ABD atom bombalarının Çin'e atıldıklarında yerküreyi delip geçebilecek ya da dünyayı havaya uçuracak kadar güçlü olduğunu düşünsek bile, bu güneş sistemi için çok önemli bir olay olmamakla birlikte, bütün evren açısından pek birşey ifade etmeyecektir. Dünya savaşları savaş kışkırtıcılarının değil, komünist partilerinin ve bütün ülkelerin devrimci halklarının yararına sonuçlanmaktadır. ... Ama ne kadar çabuk savaş çıkarırlarsa o kadar çabuk yeryüzünden süpürülüp atılacaktır." (Mao, *Seçme Eserler VI,* Aydınlık yayınları, s. 175)

Mao 14 Temmuz 1956'da şöyle diyor:

"Büyük ve güçlü olan zafer kazanamaz. Kazanan daima küçük ve zayıf olandır.

"... Ben Birleşik Amerika'nın kağıttan bir kaplandan başka birşey olmadığına inanıyorum.

"... ABD emperyalizmine karşı mücadelede, Latin Amerika ülkelerindeki Avrupa kökenli halk, o ülkelerin yerlisi olan kızılderililerle birleşmelidir. Avrupa'dan gelen beyaz göçmenler yönetenlerden ve yönetilenlerden oluşan iki guruba ayrılabilir. Dolayısıyla ezilen beyaz halkın yerli halkla kaynaşması kolaylaşır. Çünkü her ikisinin de durumu aynıdır." (*agy,* s. 352)

Komünist partilerin 1957 uluslararası toplantısında yaptığı konuşmada Mao'nun söyledikleri ise şöyle:

"Gelecekteki bir savaş sonunda insan kayıplarının sayısı üstüne herhangi bir rakam verilebilir mi? Belki de bu 2,700 milyonluk dünya nüfusunun üçte biri, yani 900 milyon insan olacaktır...

"(...)

"İnsanlığın yarısı yok edildiği takdirde öteki yarısı var olacaktır, ama karşılığında emperyalizm tamamen ortadan kalkacak ve dünyada sosyalizm varlığını sürdürecektir. Oysa 50 ya da 100 yıl içinde nüfus yeniden %50'den de çok artacaktır."

Mao böyle diyor ve "barış savaşımı ile sosyalizm savaşımının aynı şeyler olmadığı"nı, dünya sosyalist devriminin utkusu uğruna 300 milyon Çinliyi feda etmeye hazır olduğunu ve kayıplardan korkmamak gerektiğini açıklıyordu.

Mao'nun mantığı son derece mekaniktir. Önce "evren", "güneş sistemi" gibi derin düşüncelere biz Nazım Hikmet'in dizeleri ile yanıt verelim:

Ve ben
tenezzül edip
başımı ışıklı boşluklara
kaldırmıyorum.
Yıldızlar uzakmış
toprak ufakmış
umurumda değil
aldırmıyorum...
Bilmiş olun ki, benim için
daha hayret verici
daha kudretli
daha esrarlı ve kocamandır;
yolu üstünde durulan
zincire vurulan
insan....

Dünya savaşı ciddi bir tehlikedir ama...

Mao'nun da Stalin gibi barış savaşımını, devrim savaşımından ayırmış olduğunu görüyoruz. Yalnız o SBKP liderliği gibi yatıştırma yönüne değil, öbür uca, tehdit yönüne savrulmuş. Tehdidin arkasına koyduğu güç ise Çin nüfusundan başka birşey değildir. 15 yıl sonra ABM Anlaşması'nın dayandığı halkları rehin alma fikrini Mao daha 1957 yılında kendi halkını kendisi rehin alarak keşfetmiş. Cephaneliğinde tek bir atom bombası yok iken nükleer ateşkes pazarlığına taraf olmaya çalışınca böyle garip bir strateji ortaya çıkmış. Kızılderililerin kağıttan kaplan avladığı bu ilginç senaryoda işçi sınıfına, onun devrimci

savaşlarına bir rol verilmemiş olduğuna dikkati çekmekle yetineceğiz.

I. ve II. Dünya savaşlarının sonuçlarına bakarak III. Dünya Savaşı'nın sonunda da kaçınılmaz olarak sosyalizmin savaşı kazanacağını varsaymak mekanik bir düşüncenin abes bir sonucudur. Hiç de öyle olmayabilir. Elbette savaşların ülkelerdeki krizleri derinleştirici bir etkisi vardır. Elbette bir hükümetin savaştaki başarısızlıkları onu devirmenin olanaklarını arttırır. Ama küresel bir nükleer savaşın insanlığı taş devrine kadar geri götürebileceğini, hatta yok edebileceğini akıldan çıkarmamalıyız. Kapitalizm bir dünya sistemi olarak geliştiği andan başlayarak bu tehlike vardı. Emperyalistler arası savaş için vardı. Nükleer silahların henüz düşlerde bile olmadığı koşullarda Lenin bu tehlikeye birden fazla kez işaret ediyor:

"Emperyalizm Avrupa kültürünün geleceğini tehlikeye atıyor..." (Lenin, *agy,* c.21, s.40)

"Savaş insanlığı, uçurumun kenarına, medeniyetin yıkılışının eşiğine getirdi." (Lenin, *agy,* c.24, s.86)

Sosyalizm ve emperyalizm arasındaki bir nükleer savaşın insanlığı yok etme tehlikesi misli ile vardır.

Savaşta öleceklerin, kalacakların kelle hesabı temelinde bu ölçekte bir soruna yaklaşım başlı başına güçsüzlük konumlarından yapılan bir hesaptır. Özünde yenilgici ve savunmacı bir mantıktır. Kağıttan kaplanları bile ürkütemezdi. Ürkütmedi de! Dünya nüfusunun yarısını yitirmemek için, utkuyu bugünden güvence altına almak için ne yapmak gerekir üzerine strateji kurmak geleceğin yönetici sınıfına yakışır tek olumlu yaklaşımdır.

Devrim-savaş ilişkisi üzerine Lenin'in şu sözlerinin bugün de geçerli olduğunu düşünüyoruz:

"Güçlü devrimci bir hareketin büyük devletler arasındaki birinci mi, yoksa ikinci mi emperyalist savaş sırasında olacağını, savaştan önce mi, savaştan sonra mı patlak vereceğini şimdiden söyleyemeyiz. Ama ne olursa olsun bizim görevimiz bu yönde sistemli olarak yılmadan çalışmaktır." (Lenin, *agy,* c. 21, s. 313)

Yaşamın diyalektik süreçleri tehlikeleri ve olanakları birlikte getiriyor. Bugün sosyalizmin kazanımlarını korumak, nükleer bir savaşı önlemek için devrimlere neden asılmak gerektiğinin askersel açıdan bir ilginç üçüncü gerekçesi daha vardır. Sosyalist sistem büyük ölçüde kuşatılmış durumdadır. ABD nükleer saldırısını Sovyetler Birliği'nin burnunun dibine kadar taşıyabilmektedir. Buna karşılık ABD kendisini iki okyanus ile koruyabilecek durumdadır. Yüksek teknolojinin uygulanmasında zaman etkeninin oynadığı rolü göz önünde bulundurursak bu emperyalizm için olağanüstü bir avantajdır. Yıldız Savaşları projesi bu avantajdan sonuna kadar yararlanacaktır.

Bu kuşatma nasıl yarılabilir?

Barış hareketi üstüne

1972 ABM Anlaşması'nın imzalanmasında küçümsenmeyecek bir rol oynamış olan denizaltıların yeni teknoloji karşısında bugün aynı yeri tuttuğunu söylemek zordur. Denizin dibinin engebelerine kendini gizleyerek giden bir denizaltıyı bile saptamakta — İsveç örneğinde olduğu gibi — pek zorluk çekilmiyor. Sanırız Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkeler bu kuşatmayı kırmak için askersel-teknik pekçok çözüm geliştirecektir. Ancak bizce bu kuşatmayı kırmanın, dağıtmanın, ABD'nin arka bahçesine dek tehdidi geri sürmenin en güvenilir ve kalıcı yolu yeni yeni ülkelerde utkan olacak devrimlerdir.

Emperyalizmin saldırıyı Sovyetler'in burnunun dibine dek taşıyabilme yolu ile yarattığı tehlike, öte yanda sosyalist ülkeler için bugüne kadar bir türlü doğru değerlendiremedikleri bir olanağı da sürekli yaratmaktadır: Barış hareketi!!

Yığınların barış istemi, nesnel olarak, dünya işçi sınıfının, özellikle muzaffer olmuş, kendi devletini kurmuş işçi sınıfının, başta dünya küçük burjuvazisi, onun içinde ağırlığıyla kent küçük burjuvazisi ile ve diğer sınıfların insancıl unsurları ile dünya çapında anti-emperyalist ittifakının belkemiğini oluşturabilecek başta gelen istemlerden biridir. Stalin'in göstermeye çalıştığı gibi, savaş kapitalist ülkeler arasında yürüyor olsa ve Sovyetler barış önerileri ile ortaya atılsalar böyle bir ittifak barış savaşımının sınıfsal özü göreceli arka planda duruyor olsa da sağlanabilir. Ama savaşmaya hazırlanan taraflardan biri Sovyetler Birliği olunca bu ittifak ancak sosyalist ülkelerin, barış isteyen halkları kendi konumlarının tarihsel haklılığına, barışın emperyalist-kapitalizmin doğası ile uyuşmayacağına ikna etmesi temelinde sağlanabilir. Pasifist temelde bir barış hareketi ile ağız birliği etmeye çalışmanın sosyalist ülkelere sağlayabileceği şeyler günümüzde hızla azalmaktadır. Avrupa'daki barış hareketinin tarihi bu olgunun güçlü bir kanıtıdır.

Sovyetler Birliği II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından başlayarak yığınsal bir barış hareketi örgütlemek için olağanüstü bir çalışma gösterdi. O denli ki ortacı ve reformist eğilimlerin egemen olduğu partilerin günümüzde neredeyse tek uğraşı "barış". Bir bütün olarak ele alındığında komünistlerin barış konusundaki çalışmalarının savaş tehlikesini yığınların bilincine çıkartmak açısından yadsınmayacak katkısı olmuştur. Ancak, barış hareketini, tam da Stalin'in önerdiği gibi, kendiliğinden ulaşabileceği sınırın ötesine götürmemiştir, komünist politikayı, sınıf konumunu yığınların kendiliğinden savaşım düzeyine indirmiştir.

II. Dünya Savaşı'nın hemen ardından Sovyetler Birliği'nin savaşta oynadığı rol, kurtarıcı misyonu belleklerde henüz taze ve büyük bir moral otorite iken bu yaklaşım görünürde başarılı oldu. Güçlü bir barış hareketi oluştu. Ve diplomatik bildirgelerde, ne denirse densin sapına kadar Sovyetler'in yanında durdu. Ancak yıllar içinde yeni dönemin gerçekleri — dehşet dengesi temelinde ateşkes — barış isteyen yığınların kollektif bilincine yol bulmaya başlayınca durum hızla değişti. Kendiliğinden barış hareketi 70'li yılların ortalarından başlayarak ikinci kez yükselirken pro-Sovyet komünist partileri ve pro-Sovyet barış örgütleri (AKP, Sovyet yanlısı İngiliz Barış Derneği ve niceleri) bu hareketin mikroskopik bir eklentisi durumuna geldi. Barış hareketi içinde göreceli etkin bir konumu olan partiler ise kendiliğinden barış hareketinin yeni platformu diyebileceğimiz "ne ABD, ne Rusya" konumunu benimsemiş Yüro-komünist partilerdir. Tüm bunların nedeni çok açıktır.

Halklar köşeye kıstırılmak isteniyor

Bakın Lenin Avrupa'da I. Dünya Savaşı döneminde yükselen silahsızlanma istemi için ne diyor:

"Silahsızlanma toplumsal bir fikirdir, yani belli bir toplumsal çevreden çıkan ve belli bir toplumsal çevreyi etkileyebilen bir fikir — bu fikir kuşkusuz bir delinin fantazisi değildir — uzun bir süre dünyanın kanlı savaş yolundan uzak kalmış ve ileride de uzak kalacağını sanan bazı küçük devletlerde hüküm süren pek 'sakin' ve istisnai yaşam koşullarının bir ürünüdür....

"Küçük devletlerin bir kenarda durmak için küçük çabaları, küçük burjuvazinin dünya tarihinin büyük savaşlarından mümkün olduğu kadar uzak durma isteği, dar görüşlü pasifliği sürdürmek için göreceli tekelci durumundan yararlanmak — işte bütün bunlar bazı küçük devletlerde silahsızlanma fikrine belli bir derecede başarı ve popülarite sağlayabilen nesnel toplumsal ortamdır. Kuşku yok ki bu çaba gericidir ve tamamen hayal ürünüdür, çünkü emperyalizm şu ya da bu yoldan küçük devletleri dünya ekonomisinin ve politikasının hareket merkezine doğru çekmektedir." (Lenin, *agy,* s. 23, s. 86)

Lenin'in bu bakış açısı ve mantığı önümüzdeki sorunu anlamak için yardımcıdır. Yukarıda da değindiğimiz gibi 1970'lerde ABD, Nötron bombası, Cruise füzeleri gibi taktik nükleer silahlar ile nükleer savaş "tiyatrosunu" Avrupa'ya kaydırdı. Böylece hem saldırı üslerini sosyalist ülkelerin iyice burnunun dibine taşımış oldu, hem de Sovyetler'den gelecek bir yanıtın ana hedefinin Kuzey Amerika olmaması için bir adım atmış oldu. Böylece tam da Lenin'in işaret ettiği gibi — yalnız bu kez İsviçre gibi küçük devletler değil tüm Avrupa söz konusudur — bir süredir sakin yaşam koşullarına alışmış Avrupa halkları bir anda sosyalist ülkeler ve ABD arasında kendisinin sandöviç olmakta olduğunu, Gorbaçof'un da konuşmasında kullandığı deyimle *nükleer rehin* olduğunu iliklerine kadar duydu. Bu koşullarda ABD'ye de SSCB'ye de karşı, tek taraflı silahsızlanma önerisi temelinde bir barış hareketi yüzbinleri kendiliğinden tüm Avrupa'da harekete geçirmeye başladı. Kendiliğindenlik düzeyinde kalan bu hareket bizce umutsuzluğun anlatımından başka birşey değildi. Lenin'in söylediklerine benzer bir biçimde emperyalizm şu ya da bu yoldan Avrupa'yı kendi ekonomik-politik yörüngesine geri çekti.

Bu koşullarda komünistlerin en yapmaması gereken şeyin en çarpıcı örneğini Türkiye'de menşevikler verdi. Ancak en dangalak Sovyet memurunun, en vicdansız bürokratın mantığı ile dönüp Türkiye halkına, "Sovyet füzelerine hedef olmak istemiyorsan silahsızlanma için savaş!" dediler. Bugün Türkiye halkı dönüp umutsuzluk içinde ABD'ye "aman Yıldız Savaşları projenle bizi Sovyet füzelerinden *koru*" derse bunun vebali SBKP ve onun memur kafalı yerli "maslahatgüzarları'nın boynunadır. Bu tablo ana hatları ile kendiliğinden barış hareketinin umutsuzluk içinde genel olarak gerilemeye başladığı Avrupa halkları için de geçerlidir.

Halklara söylenmesi gereken "nükleer bir savaşta yok olmak istemiyorsan, işçi sınıfının, dünyanın her yerinde bu savaşın kaynağı emperyalizme karşı devrimci savaşlarını ve sosyalist ülkelerin nükleer savaşı önleme çabalarını destekle" olmalıdır. Bu desteğin alabileceği biçimler ülkelerdeki farklı koşullara göre değişecektir.

Özü devrimci olmayan barış savaşımı günümüz koşullarında vakümde atılmış bir çığlıktır. "Barışsever" Hollanda hükümetinde bile geçtiğimiz yıllarda kayda değer bir titreşim yaratamamamış olduğunu itiraf etmeliyiz. Nerede kaldı dünya savaşını önlemek.

Nükleer savaşı önlemek istiyorsan devrim için savaş

Bütün bu söylenenlerden sonra başa dönüp, baştaki konuya ilişkin sorumuzu soralım: Reykjavik'te Sovyetler'in tutumu ne olmalıydı?

Marksizm-Leninizmin bize öğrettiği doğru — işçi sınıfının dış politikasında açıklık — uygulanmalıydı. Gorbaçof'un açıklığı yalnızca üsluptadır. Sovyetler'in gerçek tutumunu dünya kamuoyuna açıklamamıştır. Dünya işçi sınıfının devrimci misyonuna güvenen bir komünist lider için Sovyet devletinin karşılaştığı güçlükleri açıkça anlatmak zor değildir. Benzeri zor koşullarda Lenin'in tutumu bize örnektir:

"... Dünya devrimi başlayana dek, pekçok ülkeyi kucaklayana dek ve *uluslararası emperyalizme üstün gelecek denli güçlü olana dek,* bir ülkeyi zaptetmiş (özellikle geri bir ülkeyi) sosyalistlerin doğrudan görevi emperyalizmin devleri karşısında bir savaşı kabul etmemektir." (Lenin, *agy,* c. 27, s. 327) (abç)

"Nihai zafer yalnızca dünya çapında gerçekleşebileceği için, yalnızca tüm ülkelerin işçilerinin ortak çabası ile sağlanabileceği için... takviye alana dek manevra yapmalıyız ve geri çekilmeliyiz." (Lenin, *agy,* c. 27, s. 373)

Emperyalizmin güçlü olduğu konumlarda Sovyetler'in doğrudan bir savaşı kabul etmemek, geri çekilmek için yapacağı manevraları, diplomatik çabaları destekleriz. Ama tutkulu devrimci çalışmamızın bu diplomasiye köstek olacağını, sandalı sallamamak için ülkemizin burjuvazisinin şu ya da bu kanadı ile uzlaşmamızı söyleyenlere de kulak asmayız. Onlara kendi bindikleri dalı kesmekte olduklarını hatırlatırız.

ABM Anlaşması'nı silahsızlanma anlaşmasının karşısına, birbirini dışlar biçimde koymak çok değerli bir propaganda olanağını kaçırmak demek olmuştur. *ABD'nin blöfü görülmeliydi.* Üstünde anlaşmaya varılan silahsızlanma maddelerinin hemen imzalanması için bastırılmalıydı. Bu hiçbir zaman SDI yani Yıldız Savaşları projesine karşı savaşımı durdurmak anlamına gelmezdi.

ABD'nin savunma projesi girişiminin neden ve nasıl bir tehlike yarattığı, hayali bazı "öcüler" icad etmeye gerek duymadan barışsever kamuoyuna düpedüz anlatılmalıydı. Yukarıda göstermeye çalıştığımız gibi bu Marksizm'e yabancı değildir. Anlatılabilirdi. Konumlar haklı ise işçi sınıfı ve demokratlar da anlar ve onaylardı.

"Bu zirvede uzay çağının barışı sağlanmak üzereydi" yollu hayaller asla yayılmamalıydı. Bu tür boş sözler yalnızca sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çizgiyi kafalarda bulanıklaştırır, emperyalizmin de barışsever olabileceği izlenimini verir. İşin doğrusunu Lenin söylüyor:

"Bir an için yarın dünyanın en büyük finansierlerinin yüzlerce dev işletmede birbiri ile içiçe örülmüş olarak halklara savaştan sonra silahsızlanmadan yana olacaklarına söz vermiş olduklarını varsayalım.... Bu gerçekleşse bile, proletaryayı devrimci eylemden vazgeçirmek — ki bunsuz tüm verilen sözler ve güzel beklentiler onlarca birer seraptır — düpedüz ihanet olur." (Lenin, *agy,* c.21, s.233)

Bir süredir Sovyetler Birliği'nin emperyalizmi yatıştırma politikasını "dünyada parlama noktaları"nı kapsar bir biçimde bir üst düzeye tırmandırdığı görülüyor. (Bakınız Ayla Antepli, Çekal'lar) Parlama noktaları denilen Güney Afrika, Ortadoğu vb.de süren devrimci savaşlardan başka birşey değildir. Reykjavik Zirvesi'nde bu konuların da kapalı kapılar ardında ele alındığı anlaşılıyor. Ancak pazarlığın ne noktada bağlandığından kimse söz etmiyor. Gorbaçof'un bu konuda "yumruğumu masaya vurdum" üslubu ile anlattığı birşey yok. Bu kapalılık doğal olarak anlaşmaya varmış olduklarını düşündürüyor. Bu tür diplomasi II. Dünya Savaşı öncesi Stalin'in, Hitler'i yatıştırma siyasetini anımsatıyor. Bu yazının çerçevesi dışında olduğu için o dönemdeki yatıştırmanın II. Savaş'ın sonuçlarına bakarak tarih önünde haklı olup olmadığı üstünde durmayacağız. Ancak, hemen belirtelim ki bu tür yatıştırmanın trajik sonuçlarını Avrupa komünistleri çok iyi bilmektedir. Kaldı ki II. Dünya Savaşı öncesi süreçler ile bugünün koşulları arasında çok büyük farklar vardır. En başta örneğin 1930'larda Almanya ile İngiltere'nin arasında olan ölümcül rekabet ve çelişki bugün diyelim ki ABD ile Avrupa arasında yoktur. Statükoyu korumak için devrimleri yatıştırma yolunda her girişim Sovyetler Birliği'ni değil yalnızca nükleer savaş ortamında, barış ortamında da yenilginin eşiğine biraz daha yaklaştıracaktır.

Halbuki patlama noktalarını yatıştırma yerine halklara şu mesaj verilmelidir: *Nükleer savaşı önlemek istiyorsan devrim için savaş!!*

Muazzam bir demokratik hakka kavuştuk, müjde!

İNSAN HAKLARI İÇİN KİŞİSEL BAŞVURU HAKKI GELDİ ACABA İNSAN HAKLARI NE ZAMAN GELECEK?

Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkını nihayet tanıdı!

AET ve insan hakları pazarlığı

AET, Türkiye'nin AET'ye değil girmesini, neredeyse giriş için başvurmasını bile iki koşula bağlıyor. Biri, insan haklarında dikkate değer bir iyileşme, ötekisi de, özellikle Kıbrıs sorunuyla bağlı olarak, Yunanistan'la olan çekişmenin çözüm yoluna girdiğinin kanıtlanması. (*Guardian*, 6 Şubat 1987)

Her iki koşulun da ikişer ana nedeni vardır.

İnsan hakları koşulunun öne sürülmesinin bir nedeni, AET'nin kendi demokratik kamuoyuna Türkiye'yi başka türlü kabul ettiremeyeceğidir. Öteki nedeni ise şudur:

Kapitalizm altında insan hakları bir yerden elde edilecek ek bir kazançla masrafı çıkarılırsa, çıkarıldığı ölçüde işler. Yani Batıda olduğu kadarıyla insan hakları, emperyalist süper kârlarla doğru orantılıdır. Batı düzeyinden geri olduğu halde 1961 Anayasası'na Türkiye'de lüks denmesinin nedeni budur. Türkiye ancak köşeyi dönüp, hem de şöyle büyücek emperyalistleşirse Avrupa standartlarına uygun insan haklarını "iç istikrarını" bozmadan tanıyabilir.

Bu durumda AET, insan hakları koşuluyla Türkiye'ye şunu demiş oluyor: Sen insan haklarını *biraz* genişlet, ben seni içime alıp atlama tahtası olarak kullanayım, o zaman tanıdığın kadarıyla insan haklarının faturasını buradan gelecek kârlarla ödersin!

İkinci koşula gelince. Bunun bir nedeni, AET'nin kendi içinde gürültüyü baştan bile bile kabul etmek istememesidir. Öteki nedeni yine emperyalistleşme konusuyla bağlıdır.

Yunanistan'ı öne sürüyor ama aslında AET'nin kendisi Türkiye'ye birşey demek istiyor: Kuzey Kıbrıs'ı ilhak etme. Bu, çizmeyi aşmak olur. Ben sana yalnızca benim güdümümde bir alt-emperyalistlik, bir atlama tahtası olma sınırı tanıyorum. Bunu senin kafana çakmak için Kıbrıs bir "prensip", bir "ders" konusudur.

İşin AET yanı böyledir. Bu yanıyla gördük ki, sınıf savaşımının zoruyla ve emperyalistliğin olanağıyla insan hakları açısından belli bir yol katetmiş olan Avrupa, bu konuyu Türkiye'ye karşı bir pazarlık kozu olarak kullanmaktadır! Nitekim 12 Eylül darbesinin ardından, AET ülkeleri "terör önlendi" diye sevinç içindeydiler. O zaman "insan hakları" konu değildi!

Türkiye ve insan hakları soytarılığı

Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkını tanıyarak, kendini AET'ye şirin göstermek istiyor. Aynı zamanda, ANAP hükümeti bu yoldan içeride de "demokratikleştik" havası yaratmaya çalışıyor. Ancak ortada elle tutulabilir fiili bir haktan çok, gerçekten bir hak olarak işlemesi iyi niyete kalmış bir jest vardır. ANAP hükümeti de buna güvenerek işin içine cumburlop diye atlamıştır.

Biz hakkın ne olduğuna, nasıl işlediğine ayrıntısıyla girmeyeceğiz. Bunlar gazetelerde geniş olarak çıktı. Biz işin yalnızca bazı yönlerine işaret edeceğiz.

Türkiye'de ilk yapılan açıklamada bu hakkın kullanımına çekinceler konacağı söylendi, hatta çekinceler de basında yer aldı. Ardından Halefoğlu'nun Konsey'deki konuşmasında "çekince yok" sözü geçti. Derken anlaşıldı ki çekince koyma hakkı yokmuş. Böylece başvuru hakkı çekincesiz kabul edildi.

Basında buna gaf diyenler oldu. Hiçbir şey olmamış gibi konuyu sürdürüp gidenler oldu. "Bağımsızlık elden gitti, anayasamız kötü de olsa bizimdir, yabancılara müdahale hakkı verildi" diyerek konuyu anayasayı savunmaya çevirenler oldu. "ANAP kazık yedi, daha da fazla demokratikleştik" havası vermeye çalışanlar oldu.

Gerçekte neydi? Ya bir sahtekarlık, ya da hoş bir gaf. İkisi de olabilir,zira gerçek bir hak olarak uygulanması iyi niyete kalmış bu jesti ANAP ciddiye bile almıyordu. Gafsa, bu yüzden araştırmamıştır. Sahtekarlıksa da, ANAP kazık yedi çok demokratikleştik havası vermek için araştırmamş görünmeyi tercih etmiştir.

Gelgelelim bunun ardından bir "işlem hatası" ve bir gaf daha geldi ki üçü üstüste binince, ANAP'ın bu işi ciddiye almadığı çok güzel sergilendi.

Anlaşma uluslararası düzeyde 28 Ocak 1987'den itibaren geçerli, oysa içeride bunun resmileşmesi için gerekli adımlar unutulmuş! Öte yandan, Halefoğlu, hakkı tanıyan mektupla birlikte verdikleri "anlayış mektubu"nu (bu eski adıyla "çekinceler"di) açıklamam diye tutturdu. Neden diye sorulunca, yetkim yok, onu ancak Avrupa Konseyi Genel Sekreteri açıklayabilir dedi Bunun doğru olması olanaksızdı. Ayrıca bu koyuş tutarsızdı. "Anlayış mektubu"nun adı "çekinceler" iken basında çıkmıştı. Öyleyse o zaman neden basılmıştı?

Şimdi biraz da uygulamanın iyi niyete kalmışlığı açısından bakalım.

En iyi niyetle "iyi niyet" arıyoruz

Hak, Meclis'in Dilekçe Komisyonu dahil her türlü yargı yolu denendikten sonra kullanılabiliyor. Adalet Bakanı, yargı yolu uzarsa, bütün yollara başvurulmayabilir dedi. Bu durumda da herhalde en azından yargı yolunun uzadığını bir yerlere kabul ettirmek gerekecek. Başvuru, itiraz edilecek karardan en geç 6 ay sonra yapılabiliyor. Türkiye'de 6 ayda, değil bütün yargı yollarını denemek, yargı yolunun uzadığını kabul ettirmek, yalnızca bunu bitirebilmek bile çok güçtür.

Bazı gazetelerde hakkın kullanımına ilişkin olarak "yerinde başvuru" diye koşullar çıktı. Doğru mu bilmiyoruz ama doğruysa bu epey pahalı bir hak demektir. Ta Strasburg'a gidilecek! Diyelim gidildi, başvuruldu ve lehte bir karar elde edildi. Bağlayıcılığı nedir? Bu konuda da çok çelişkili bilgiler çıktı. Ama galiba doğrusu şu: Türkiye İnsan Hakları Divanı'nı tanımadığı için, elde edilecek lehte kararın ancak "moral" bağlayıcılığı var! İş burjuvazinin moraline kaldıysa, o zaman, insan hakları zaten bataklıktadır!

Diyelim herşey tıkırında gitti, kararı elde ettin (ki bu en az bir yıllık bir iştir). Anlaşma zaten üç yıllık. Ama daha da önemlisi, *anlaşmanın kendisinin aynen 1982 Anayasası gibi, insan haklarının kısıtlanmasını kabul eden koşulları* var: "Ulusal güvenlik, ülkenin ekonomik çıkarları, kamu sağlığının ya da ahlakının yahut başkasının hak ve özgürlüklerinin ya da kamu düzeninin korunması yahut suçluluğun önlenmesi". (Oktay Ekşi, *Hürriyet*, 31 Ocak 1987) Elde ettiğin hak işlerine gelmezse kullanamazsın!

İşte burjuva demokrasisi budur

Görüldüğü gibi elde edilebilecek haklar Türkiye'deki rejimi tehlikeye sokacak bir düzeye, değil ulaşmak, biraz yaklaştığı anda, "kurtuluş" yolu hazırdır. Gerekçelerden gerekçe beğen! Ulusal güvenlik mi, kamu ahlakı mı... Nitekim, Suat Bilge, İnsan Hakları Komisyonu'nun çok "dikkatli" davrandığını söylemiş ve şöyle demiş:

> "İnsan Hakları Sözleşmesi, şahsi haklardan bahseder. Toplum hakları ile ilgilenmez. Herhangi bir kişi, örneğin, 'Ben Kürt olduğum için şu muameleyi görüyorum' dediği zaman, etnik özelliği dolayısıyla değil, yalnızca İnsan Hakları Sözleşmesi'nde öngörülen bir hakkın uygulanmasında ayırt edicilik yapıldığını gerekçe göstererek başvuru yapabilir. Bunun yanında, sözleşmenin 17. maddesi de önemlidir. O maddede, 'İnsan haklarını ortadan kaldırmak için, insan hakları kullanılamaz' der. Mesela, Almanya Komünist Partisi yasaklandığı zaman, iki defa komisyona başvurdu. Fakat 'Bu partinin nihai amacı, Almanya'da demokrasiyi, yani insan haklarını ortadan kaldırmaktır' denilerek bu başvuru reddedildi." (*Hürriyet*, 31 Ocak 1987)

Ne güzel anlatıyor değil mi? Türkiye'de işçi sınıfına ve Kürt halkına insan haklarını, değil yalnızca Türkiye burjuvazisi, "merak etmeyin" AET de tanımaz.... Böyle diyor. Biz de zaten kendi sınıfımız açısından bunu demek istiyorduk.

Başlıkta sorduğumuz sorunun yanıtı böylece çıktı: Türkiye'de işçi sınıfı ve Kürt halkı için insan hakları ancak devrim olduğu zaman gelecek!

Bu durum ne "açık faşizm", ne "örtülü faşizm" anlamına geliyor. Faşizm çözülüp gideli yıllar oldu. Bu açık, apaçık burjuva demokrasisinin ta kendisidir. Batıdaki gibi, süper kârlardan bir şal örtünemediği için burjuva demokrasisi Türkiye'de çıplak dolaşıyor: Burjuvazi için demokrasi, halk için diktatörlük!

Cemile Çakmak

Sendikal alandaki bölücü çabaları boşa çıkartacağız.

İşçinin çıkarı militan sendikal birliktir

Önümüzdeki dönemde "sendikal birlik" konusundaki tartışmaların ve bu alandaki ideolojik savaşımın önemi daha da artacaktır. Biz şimdiden hazırlıklarımızı buna göre yapmalıyız ve bu alandaki ideolojik savaşımı yoğunlaştırmalıyız.

Burhan Karahan, İstanbul

İşçi hareketinde yoğunlaşmamız gereken iki temel sorun var.

Birincisi, "sendikal birlik" sorunu. İkincisi, demokrasi savaşımında burjuva reformizmine, oportünizme, küçük burjuva devrimci demokratlara karşı tutum sorunu. Biz burada yalnızca birinciye değineceğiz.

Menşeviklerin ve sosyal demokratların "sendikal birlik" konusundaki kaypak çizgileri, işçi hareketinin birliğini bölücü, hareketi geri çekici bir rol oynuyor.

Soysal demokratların pasifist, uzlaşmacı tutumu, sendikal hareketin elini kolunu bağlıyor. İşçi sınıfının güdük legal olanaklardan yararlanmasının ve daha aktif bir savaşım yürütmesinin önünde engel oluşturuyor.

Menşevikler ise kendi etkileri altında bulunan ve taban tarafından tanınan sendika militanlarını sosyal demokratların hizmetine sokuyorlar. Bu yolla, sendikal hareketi, burjuva reformizminin kuyruğuna takıyorlar. Sendikaların içindeki gelişmeler, özellikle son birkaç kongre deneyimi, bunu açıkça ortaya koydu.

Menşevikler, Türk-İş'te birliği laf düzeyinde benimser gözüküyorlar. Ama pratikte, dar çıkarcı, dükkancı yaklaşımlarından vazgeçmiyorlar. Pratik, menşeviklerin sendikal birlik anlayışlarının içyüzünü ortaya koymaktadır. Şimdiki stratejilerinin ve geleceğe yönelik hesaplarının ne olduğu açık:

Menşevikler, sosyal demokratların şemsiyesi altında ve onlardan bir adım ileri gitmemek koşuluyla, sendika yönetimlerinde koltuk kazanmak istiyorlar. Bu nedenle de, sosyal demokratlaştırılmış ya da baştan sosyal demokrat ayrı bir konfederasyon oluşumunun pazarlık kapısını sürekli açık tutacaklardır. Bir yandan Türk-İş'te birlik diyeceklerdir, ama öte yandan da DİSK'in yeniden açılması, ayrı konfederasyon kurulması vb. pazarlıklarını el altından yürütmeye devam edeceklerdir.

Küçük burjuva devrimci demokratlara gelince:

Bu kesimdeki irili ufaklı siyasal örgütler, tam bir dağınıklık ve örgütsüzlük içindediler. Bunlar sendikal hareketin birliği sorununu, devrim ve demokrasi savaşımındaki önemini kavramaktan uzaktırlar. Sınıfsal konumları gereği, işçi sınıfının bakış açısından uzak olduklarından, sendikal birlik konusunda da tutarlı bir görüş getiremiyorlar. Bu nedenle de işçi hareketi içine uzandıklarında, orada kendi küçük burjuva sınıf karakterlerine uygun bir mantıkla yürüyorlar. Küçük dükkancı sendikal anlayışın devam etmesini istiyorlar. Öte yandan menşeviklerin ve sosyal demokratların entrikacı, faydacı, koltuk hesaplarına dayanan tutumları, bunları daha da ayrılıkçı bir konuma itiyor.

Önümüzdeki dönemde, "sendikal birlik" konusundaki tartışmaların ve bu alandaki ideolojik savaşımın önemi daha da artacaktır. Toplumdaki sınıfsal güç ilişkilerinin değişmesinin getireceği yeni ortamda, burjuva demokrasisinin sınırlarındaki bir genişleme, sendikal hareketteki yol ayrımını daha da netleştirecektir. Biz şimdiden hazırlıklarımızı buna göre yapmalıyız ve bu alandaki ideolojik savaşımı yoğunlaştırmalıyız.

Her türden oportünizmle ve burjuva reformizmiyle savaşarak

TKP — *İşçinin Sesi* yükselen sınıf savaşının içinde güçleniyor

Partimizin tutmuş olduğu yolun doğruluğu, işçi sınıfının içinden yükselerek gazetemizin sayfalarına yansıyan sevindirici haberlerde yankılanıyor. Türkiye'nin dört bir yanından partimizin belgileri doğrultusunda, işçilerin sesi yükseliyor. Çeşitli işkollarından işçi yoldaşlarımızın gazetemize yolladığı haberler, partimizin programının işçiler arasında yayılmaya, sahiplenilmeye başladığının müjdecisidir.

Gül Çağlı, İstanbul

1960'lardan günümüze uzanan yıllar Türkiye işçi sınıfı için çok önemli bir birikim dönemi oldu. Devrimci durum yıllarının ateşi içinden geçen ve faşist darbe sonrasında yenilginin derslerini çıkarabilen ileri işçiler bugünlere olgunlaşmış olarak geldiler.

Türkiye işçi sınıfının bağrında oluşan bu devrimci birikim, faşist diktatörlüğü çözen basınçta ve ardından eski dönemlere oranla daha çok sınıf bilinciyle dolu olarak gelişen hareketliliğinde kendini açığa vurdu. 1986 yılı Türk-İş tabanından yükselen eylemler ve militan sendikal birlik istemiyle, öncü Netaş grevi ve ardısıra patlayan Derby, Kartal-Sunta grevleriyle, öğrenci gençliğin demokratik hakları uğrunda yürüttüğü eylemleriyle dopdolu geçti. Bu durum sınıf savaşımının yükselmekte olduğunu ve yeni bir devrimci dalganın yaklaştığını müjdeliyordu.

Yürükoğlu yoldaşımızın gazetemizin 320. sayısındaki "Yaklaşan Türkiye devrimi ve 1987'de Türkiyeli bir komünist olmanın anlamı" yazısında belirttiği gibi "demokrasi kavgasının hızla şiddetleneceği, yığınsal eylemlerin halkın her kesimi içinde yaygınlaşacağı bir dönemin eşiğindeyiz."

İşte bugün Türkiye ortamındaki bu değişimin bilinciyle savaşıma atılmalıyız. Burjuva kampın sağlı, sollu, politik güçlerinin bölündükleri kendi iç bunalımlarını aşma telaşına düştükleri bugünkü koşullardan alabildiğine yararlanmayı başarmalıyız. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin ileri kesimlerinde burjuva düzene, burjuva partilere karşı kendiliğinden yükselen hoşnutsuzluğun içini partimizin devrimci ideolojisiyle donatarak devrim isteminin ateşini yakmalıyız. İşte bizi küçük burjuva sosyalistlerinden, menşeviklerden ayıran nokta tam da budur.

İşçilerin devrimci sınıf eylemine yönelmelerinin önündeki en büyük engel reformizmdir

Burjuva reformistleri, küçük burjuva sosyalistleri, menşevikler, işçi sınıfına yine burjuva demokrasisi yolunda boş, sahte umutlar aşılıyorlar. Legal sosyalist parti tartışmalarıyla işçi sınıfımızın önüne, 1960'lardan bu yana ısıtıla ısıtıla bayatlamış burjuva yemeği sürülüyor. Resmi TKP'nin memurları bir yandan sosyal demokrat partilerin kendi iç bunalımlarını atlatamamaları karşısında gözyaşları dökerken, öte yandan "bari onların dolduramadıkları yeri dolduralım" düşüncesiyle ulusal bir parti olmaya, burjuvaziye kendilerini kabul ettirmeye soyunuyorlar.

Resmi TKP'nin "ulusal demokrasi", "ulusal egemenlik", "ulusal devlet", "ulusal ordu", "ulusal bayındırlık" vb. adı altında ileri sürdüğü parlak(!) tezlerinin anlamı budur. Bu tezler gerçek komünistleri güldürmekten başka sonuç doğurmuyor. Ama bizler yine de menşevizmin içyüzünü henüz kavrayamadığı için ondan yakasını kurtaramayan işçilerin varlığını gözönünde tutarak, resmilerin bataklığını teşhir etmeye devam etmeliyiz.

Menşevizmin işçi sınıfı içinde dayandığı maddi temel, işçi aristokrasisi, işçi bürokrasisidir. Ama Türkiye'de öte yanda dev gibi bir işçi sınıfı var. Bu dev güçle karşılaştırıldığında, Türkiye gibi bir zayıf halkada bu ince katman devrimci düşünceye uzun süre ayakbağı olamaz. Ne var ki iş bu kadarla bitmiyor. Türkiye aynı zamanda bir küçük burjuvalar denizidir. İşte menşevizm asıl olarak bu kaynaktan besleniyor. Ve özellikle sendikal hareketteki işçi bürokrasisi aracılığıyla reformizm zehirini akıtabildiği ölçüde işçilere akıtıyor.

İşçilerin devrimci sınıf eylemine yönelmelerinin önündeki en büyük engel, burjuva reformistlerinin ve onların kuyrukçusu küçük burjuva sosyalistlerinin, resmi TKP'nin işçilere aşıladığı reformist anlayıştır. Bu anlayışa karşı ısrarlı ve kararlı bir savaşım yürütmeden ve bu savaşımda başarılı olmadan, işçi sınıfının ileri kesimlerinin bile devrimci saflara kazanılması kolay değildir. Bu savaşımımızda bizim en büyük yardımcımız yükselmekte olan sınıf savaşımı ve yaklaşan devrimci dalga olacaktır.

Sınıf savaşımının henüz yeterince keskinleşmediği dönemlerde işçi sınıfına burjuva demokrasisi doğrultusunda boş inançlar aşılayabilen her soydan reformist politikalar, sertleşen sınıf savaşımının dalgalarına çarptıkça aşınmaya, ufalanmaya başlayacaktır. Bu, 1980 öncesi devrimci durum yıllarında yaşayarak da öğrendiğimiz bir gerçektir.

1980 öncesinde TKP içindeki menşevik eğilim, sınıf savaşımının alabildiğine kızıştığı ve işçi sınıfının, emekçi kitlelerin devrimci bir çıkış yolu aramaya başladıkları bir dönemeçte iflasa yüz tutmuştu. Ama o zamanlar biz henüz yolun başındaydık. Bugün ise artık devrimci programı, devrimci politikasıyla işçi sınıfının içine oturma doğrultusunda yol alan partimize, TKP — *İşçinin Sesi*'ne sahibiz. Önümüzdeki dönemde yeni bir devrimci durum içinde yaşayacaklarımız neler olur, nasıl sonuçlanır şimdiden bilemeyiz ama şurası çok açık bir gerçek ki, geçmişin bir tekrarı olmayacaktır.

Bugün bizlere düşen görev, hayatın gidişine doğru ve devrimci yönde ayak uydurmaktır. Sınıfın, yükselen savaşımlar içinde öne çıkan öncü unsurlarını hiç vakit kaybetmeksizin partimize kazanmak, ileri işçileri menşevizmin etkisinden koparıp almak için çalışmak, delicesine çalışmaktır.

Öncü işçilerin özlemi gerçek bir komünist partisi, partimizin hedefi böylesi öncü işçileri saflarına kazanmaktır

Yaklaşan devrimci dalgaya her yönden hazırlanabilmek amacıyla bugün partimizi güçlendirmekte dikkatimizi yoğunlaştıracağımız bir öncü işçi birikimi vardır. Gericilik yılları küçük burjuva sosyalistleri için bir "inkarcılık" ve "bekleme" dönemi olarak geçerken, öncü işçiler için fabrikalarda, sendikalarda, işçi semtlerinde içten içe yürüyen bir hazırlık dönemi olmuştur.

Kuşkusuz "öncü" işçilerin, küçük burjuva sosyalistlerinin, resmilerin bataklığına gömülmüş sendika bürokratlarıyla, sözde öncülerle hiçbir benzerliği olamaz. Öncü işçiler — geçmişte komünist partisi saflarında yerini almış olsun ya da olmasın — bugün fabrikalarda, sendikalarda işçilere doğru ve devrimci bir yol gösterebilmeye çalışanlardır. İşçileri menşevizmin kör karanlığına sürüklemek isteyen tipler ise önlerine yüzlerce "öncü" yaftası assalar da, burjuvazinin kuyruğundaki "artçı"lardan başka nedirler ki?

Gerçek öncü işçi gericilik döneminin zor günlerinde sınıfının devrimci özünü yaşatmaya çalıştı. İşte böyle öncü işçiler faşist diktatörlüğün en acılı günlerinde bile kavgayı terketmediler. Fabrikalarında, işçi semtlerinde sınıf dayanışmasını örgütleyerek ayakta kalmayı, sınıfın ekonomik savaşımına kendi deneyimleri temelinde yol göstermeyi başa aldılar. Onlar geçmişin batak oportünist yollarını bir daha tutmak istemiyorlar. Genç işçileri daha baştan pırıl pırıl devrimci düşüncelerle donatmak, doğru bir savaşım anlayışı temelinde yetiştirmek özlemiyle doludurlar. Bugün fabrikalarda, sendikal savaşımda işçi sınıfının genç kuşağına yol gösteren doğal işçi liderleri çoğunlukla 1980 öncesi savaş günlerinden uzanıp gelen deneyimli, olgun öncü işçilerdir.

Yükselen sınıf savaşımı daha nice öncülerini, gepegenç devrimci işçileri öne fırlatacaktır. Kavgada yorulanların, gericilik döneminin darbeleri altında bir ölçüde kaçınılmaz olarak verilen firelerin boş bıraktığı saflar genç, taze güçlerle dolacaktır. Daha doğrusu bu süreç yaşanmaya başlamıştır bile. Genç işçiler, grev boylarında, sendika toplantılarında, fabrikalarda yükselttikleri sesleriyle, gerçek umudun işçi sınıfında olduğunu sağırlara duyuruyorlar.

Doğru tutum, eski savaşım günlerinden uzanıp gelen deneyimli öncü işçi birikimiyle, yeni dönemin öne çıkarttığı genç işçi potansiyelinin önemini, mekanik yaklaşımlarla sıralamaya kalkışmamaktır. Bizlere düşen görev, hayatın akışı içinde önümüze çıkan durumları doğru değerlendirerek bu güçlerin tümünü kucaklamak, tümünü partimize kazanmaktır. İşçi sınıfının genç ve olgun kuşağını devrimci savaşım saflarında kaynaştırmaktır. Türkiye işçi sınıfının geçmiş yılları ve bugünü kapsayan olumlu birikimini birleştirerek daha üst düzeye yükseltmektir.

Fabrikalarda, sendikal savaşımda işçilerin önüne düşüp onlara işçi sınıfının yolunu göstermeye çalışan ve işçi tabanı tarafından sevilen, sayılan doğal işçi liderlerinin özlemi gerçek bir komünist partisidir. Partimizin hedefi böylesi öncü işçileri saflarına kazanmaktır. Özlemlerle hedefleri kaynaştıracak pota ise yükselen sınıf savaşımıdır.

Partimizin devrimci hattı işçiler tarafından fabrikalarda, sendikalarda, grev boylarında yürüyen savaşımlar içinde kavranıyor

İleri işçiler partimizin devrimci çizgisini, fabrikalarda, sendikalarda, grev boylarında yürüyen pratik çalışmaları değerlendirerek bu kavramaya başlıyorlar. Bayatlamış oportünist görüşlere yaslanan resmi TKP ile, Leninizmin her zaman için canlı, taptaze görüşlerini yükselten TKP — *İşçinin Sesi* arasındaki uzlaşmaz ayrılık kendini en ufak bir ekonomik hak arama kavgasında bile ortaya koyuyor. İşte örneğin asgari ücret istemi! Resmiler tıpkı sosyal demokratlar gibi, asgari ücret şöyledir, böyledir diye ağızlarında geveleyerlerken, partimiz net olarak sesini yükseltiyor: "Bugünkü koşullarda asgari ücret en azından net 200.000 TL olmalıdır." Ve kuşkusuz işçi tabanı, kendisine somut, doğru ve ileri hedefler gösteren bu sesi duydukça kulak veriyor, benimsiyor.

İşçinin Sesi'nin yolu bunun için sağlamdır. Gelecek bu nedenle bizimdir. Ama kuşkusuz yapabildiklerimizle kendimizi tatmin etme yoluna sapmaksızın daha neler yapmamız gerekiyorsa bugün onu yapmalıyız. Örneğin partimiz saflarında yerini alan öncü işçiler sınıfın ekonomik savaşımı içinde, fabrikalarda, sendikalarda yürüttükleri, nice emek ürünü o güzelim çalışmalarını, işçi sınıfının ileri kesimlerini halka halka partimizin devrimci hattına kazanma kanalına akıtmalıdırlar. Yoksa bütün bu değerli çalışmalar kolayına kalıcı kazanımlara dönüşemez.

Diyelim bir yerde bir grev var ve parti örgütümüz de bu grev içinde aktif yer alıyor. Genç işçiler savaşımın verdiği heyecanla devrimci bir örgüt arayışı içine giriyorlar. Eğer böylesine bereketli bir ortam içinde o genç işçileri kucaklayamaz, yeni yeni parti örgütleri kuramazsak, grev sona erdikten sonra geriye kalan, işçi sınıfı için örgütsel açıdan daha ileri bir mevzi olmayacaktır.

İşte bu noktayı hiç aklımızdan çıkarmaksızın çalışmak! Partimizi güçlendirecek olan yol budur.

Partimizin tutmuş olduğu yolun doğruluğu, işçi sınıfının içinden yükselerek gazetemizin sayfalarına yansıyan sevindirici haberlerde yankılanıyor. Türkiye'nin dört bir yanından partimizin belgileri doğrultusunda, işçilerin sesi yükseliyor. Çeşitli işkollarından işçi yoldaşlarımızın gazetemize yolladığı haberler, partimizin programının işçiler arasında yayılmaya, sahiplenilmeye başladığının müjdecisidir.

Tüm eksikliklerimize karşın şunu söylemek hakkımızdır: TKP — *İşçinin Sesi* yükselen sınıf savaşımının içinde güçleniyor, daha da güçlenecektir. Gelecek onun için savaşanlarındır!

15-16 Haziran kuşağından gelen bir işçi yoldaş Netaş greviyle ilgili gözlemlerini, izlenimlerini anlattı.

15-16 Haziran kuşağından gelen bir işçi yoldaş Netaş greviyle ilgili gözlemlerini, izlenimlerini anlattı.

Sınıfın kalbi bugün Netaş'ta atıyor

Hızır Kaya, İstanbul

İşçiler mücadeleleriyle bir gerçeği ortaya koyuyorlar. "Sendika bizim örgütlü gücümüzdür. Bizim dışımızda, bizden bağımsız bir kurum ya da bir bina değildir."

"18 Kasım sabahı Netaş işçileri grev bayrağını dalgalandırdıklarında ben de oradaydım. Orada uzun süre grevci işçileri izledim. İşçiler kolkola girmişler, hep bir ağızdan, aynı gür sesle bir belgiyi haykırıyorlardı: *'İşçinin onuru sermayeyi yenecek!'*. Bu gür ses o dakikada tüm Ümraniye semtinde yankılanmıştı.

"Grevci işçilere baktım, iki kuşak kol kola, omuz omuza. Sınıfımızın direngenliğini simgeliyorlar. Bir kuşak, 12 Eylül öncesi devrimci durum yıllarında grevleri sıkça yaşamış, kavgaların içinde pişmiş, olgunlaşmış bir kuşak. Diğeri ise, grevi yeni yaşayacak, delikanlı yaşında, coşku dolu, kıpır kıpır bir kuşak.

"Aradan iki ay geçmiş. Grevcilerimizin yükselttiği *'İşçinin onuru sermayeyi yenecek'* belgi-onuru sermayeyi yenecek' belgisi, bugün Ümraniye'nin sınırlarını çoktan aştı, yurt dışına ulaştı. Grevcilerle dayanışma çığ gibi gelişiyor, yaygınlaşıyor. Ve Netaş'ta iki kuşak omuz omuza, aynı direngenlikle savaşıyor. Bugün iki kuşağın arasındaki fark yalnızca yaştadır, başta değil! İkisinde de coşku dorukta, kabına sığamıyor ikisi de. Grevcilerimizin bakışlarında sınıfımızın devrimci mantığı çakmaklanıyor."

Sınıfına olan sarsılmaz inancı, bağlılığı dile getiren bu sözler, 15-16 Haziran kuşağından gelen bir işçi yoldaşımıza aittir. Bir sohbetimizde Netaş greviyle ilgili gözlemlerini, izlenimlerini anlattı. Birlikte geçmişi ve günümüzdeki gelişmeleri değerlendirdik. Grevleri, direnişleri, fabrika işgallerini, 15-16 Haziran işçi ayaklanmasını yaşamış, sınıf savaşımının ateşleri içinde pişmiş eski kuşaktan bir işçi yoldaşla konuşup tartışmak son derece eğitici oluyor. Ben sordum, o yanıtladı. Söyleşimiz böylece uzayıp gitti. Tartıştığımız konuları ve yaptığımız değerlendirmeleri, gazetemiz *İşçinin Sesi* aracılığıyla işçi yoldaşlara da ulaştırmak istiyorum.

Soru: Netaş grevini, grevci işçilerin tutumunu nasıl değerlendiriyorsun yoldaş?

Yanıt: Önce şunu söyleyeyim. Netaş grevi, görmek isteyene çok şey gösteriyor. İşçi sınıfımızın doğasında varolan militanlığı, örgütlenme yeteneğini, yaratıcılığı Netaş grevinde izlemek mümkün. Evet bugün Netaş'ın önünde grev çadırı yok, davul zurna da yok. Ama başka birşey var. Nedir o, ona bakalım: Her türlü baskıya, kısıtlamaya, yasağa karşın, işçi disipliniyle yürüyen, onurlu, dipdiri bir sınıf direnişi var. Örgütlü, bilinçli, kararlı bir grev var. Grevci işçilerin bizzat kendilerinin örgütledikleri ve saat gibi işleyen, örgütlü bir işbölümü var. Sanıyorum bu durum, burjuvaziyi davul, zurna ve çadırdan daha çok rahatsız ediyor.

Daha ilk günden Netaş işçileri şu kararı almışlar: Madem ki grev çadırı kurmamız yasaklandı, o halde sendikamızın şube binasını sabaha kadar açık tutmalıyız ve burayı grev üssümüz olarak kullanmalıyız. Ve bu kararı o saat uygulamaya koymuşlar. Grev üssü, grevin ilk gününden itibaren işçilerin ve emekçi kesimlerin dayanışma ziyaretleriyle dolup taşıyor. Grev üssündeki iç işleyişi organize eden de yine grevci işçilerden oluşan komitelerdir.

Bir başka nokta daha. 12 Eylül öncesindeki grevlerde şöyle bir durum vardı. Grevi, demokratik kamuoyuna, basına tanıtma işlevini daha çok ilerici, devrimci gençler, aydınlar, onların demokratik örgütleri vb. üstlenirdi. Ama Netaş grevinde değişik bir gidiş var. Şimdi grevi tanıtma, grevci işçilerin istemlerini, amaçlarını demokrat kesimlere anlatma görevini, bizzat grevci işçilerin oluşturduğu komiteler üstleniyor. Bu kez grevi, gençlere, aydınlara, basına, ilerici kamuoyuna işçiler anlatıyorlar. Onları dayanışmaya çağırıyorlar. İşte bu çok önemli bir gelişmedir bence. Ama, önemlidir deyip geçmeyelim. Üzerinde duralım ve neden önemlidir, onu tartışalım.

Herşeyden önce, grevci işçilerin bu örnek tutumu, işçi sınıfımızın gücüne inanmayan ve onu gelişmemiş bir sınıf olarak göstermeye yeltenen menşeviklere ve her türden oportünist-reformist küçük burjuva siyasetlere verilmiş esaslı bir yanıttır. Bu dar kafalı küçük burjuva aydın sürüsü, işçi sınıfımızı geri bir sınıf olarak değerlendirdikleri için, ondaki militanlığı, örgütlenme yeteneğini, yaratıcılığı hiçbir zaman görmek istemediler, bugün de görmüyorlar. Hele 12 Eylül darbesinden sonra, bu küçük burjuva oportünist gevezeler, işçi sınıfının iyice gerilediğini, "depolitize" olduğunu, kolay kolay ayağa kalkamayacağını sandılar. Kendi umutsuzluklarını, bezginliklerini ve yaşadıkları depolitizasyonu işçi sınıfına yakıştırmaya yeltendiler.

Oysa ki, işçi sınıfımız 60'lı yıllardan bu yana çok deney biriktirmiş bir sınıftır. Bu deneyler nice acılar, kahırlar pahasına birikmiştir. İşçi sınıfımızın ileri kesimleri, küçük burjuva dar kafalıların "herşey bitti" dediği faşist diktatörlüğün o kahırlı yıllarında çok şey öğrendi. Biz öncü işçiler, yaşadığımız tüm deneyimlerden dersler çıkartmaya çalıştık. Yenilgimizi hazırlayan nedenleri değerlendirdik. Sınıfımızı yanlış yola süren, bizi burjuvazinin kuyruğuna takıp pasifleştiren oportünizmin, reformizmin sınıfsal kimliğini tanıdık. Yani bu yılları küçük burjuvalar gibi ağlayıp sızlanarak değil, geleceğe hazırlanarak, yenilgiden de öğrenmesini bilerek geçirdik.

İşte bugün Netaş grevine öncülük eden ve savaşımın sorumluluğunu bizzat üstlenen işçiler, bu deneyleri yaşamış olan ileri işçilerdir. Başka nasıl olabilirdi ki? Yalnızca burjuvazinin değil, sendikadaki oportünist, uzlaşmacı engeline karşın, bu grev başka nasıl örgütlenip, direnebilirdi ki? İşçiler bayram yerine çıkar gibi, grev meydanına çıktılar. Ama bu bizi aldatmasın dışarıdan bakana kolay gibi gelir. Öyle değil.

Grevci işçilerle konuşma olanağını buldum. Anlattılar, greve nasıl çıktıklarını, kendi içlerinde nice engeli nasıl aştıklarını. Otomobil-İş'in kongresini izledim. Orada bir grevci işçi konuşma yaptı, grevi anlattı. Dayanışmanın her geçen gün genişlediğini söyledi. "Türk-İş'ten, Hak-İş'ten, bağımsız sendikalardan gelen, dayanışma gösteren sınıf kardeşlerimize, ilerici, demokrat aydınlara, gençlere en sıcak duygularımızı iletiyoruz," dedi. Ama ardından da şunları söyledi: "Sendikamızın diğer şubelerinden, şubemizi ziyarete gelen bazı delege arkadaşlarımız, sendikadaki koltuk kapma yarışını bizim grevimizden daha önemli buldular galiba. Şubemizi ziyaretlerinin amacı, bizim sınıf mücadelemize güç katmak değil, delege oyunları içinmiş, bunu anladık. Onların bu tutumu, Ümraniye'deki birliğimizi bölmeye yönelik, grevimizi zayıflatıcı, çirkin bir tutumdur. Bu arkadaşlar yaşanan olaylardan, geçmişte yaptıkları hatalardan hiç ders almamışlar. Ama onların bu tutumu, tabanın duygularını hiçbir şekilde yansıtmıyor.

Tabanın militanlık düzeyiyle uyumlu olmayan bir sendika yönetimi tabanın gerisinde kalmaya ve eninde sonunda tabandan gelen basınca boyun eğmeye mahkumdur. Bu konuda en yakın örnek, Netaş işçilerinin verdiği örnektir. Grevci işçilerin oluşturduğu militan birlik, sendikanın tepe yönetimindeki uzlaşmacı, oportünist eğilimi geriletmektedir.

Şunu bilelim ki, sınıfımızın kalbi bugün Netaş'ta atıyor. Eğer buna onlar da gerçekten inanıyorlarsa, bu yanlış tutumlarını bıraksınlar."

Grevci işçi arkadaşımızın sendika kongresinde yaptığı bu uyarı konuşmasından da anlıyoruz ki, hâlâ yakasını düzenbaz menşevizmin elinden kurtaramamış önemli sayıda ileri işçi vardır. Ama, bu arkadaşlarımız da yaşayarak öğrenecekler ki, uzlaşmacılığın, menşevizmin peşinden sürüklenmek bir işçiyi ileri, öncü bir konuma yükseltmiyor. Tersine, oportünizmin peşinden bilinçsizce sürüklenen bir öncü işçi, kendisi istemese de, zamanla sınıf konumlarından uzaklaşır, öncü konumunu yitirir, artçı konumuna düşer. Hatta Otomobil-İş kongresindeki grevci Netaş işçisinin verdiği örnekte olduğu gibi, oportünizmi izleyen bir öncü işçi, istemeden sınıf birliğini bölücü, ters konumlara sürüklenebiliyor.

Ama, Netaş grevinde işçilerin gösterdiği direngenlik, grevdeki örnek tutum, geçmişten önemli dersler alan ileri işçilerin çok olduğunu da gösteriyor.

Bugün Netaş işçileri, grevlerinin yalnızca kendileri için değil, genel olarak sınıf hareketimiz için taşıdığı önemin bilincedirler. İşte her türlü kısıtlamaya, engele ve olanaksızlığa karşın, grevin yanı disiplin ve kararlılık içinde sürebilmesi bu bilinç nedeniyledir. Yine aynı şekilde, greve işçi sınıfımızdan, Türk-İş'li, Hak-İş'li, bağımsız sendika üyelerinden yaygın bir dayanışmanın gelmesi de işçilerin kalbinin Netaş'ta attığının göstergesidir.

Soru: Peki yoldaş, Otomobil-İş yöneticileri için ne diyorsun? Tabanla aynı duyarlılığı taşıyorlar mı onlar da? Bu grevin sınıf hareketi için ve sendikal hareket için taşıdığı önemin bilincideler mi?

Yanıt: Bence yoldaşım, soruyu biraz değiştirerek sorsak daha yerli yerine oturacak gibime geliyor.

Bir kez şunu saptayalım: Otomobil-İş yöneticileri de, benzerleri gibi herşeyin farkında ve bilincindedirler. Netaş grevinin, sınıf hareketi için taşıdığı önemin bal gibi farkındadırlar. Farkındadırlar da, bunun gerektirdiği gibi davranmaya, sorumluluk üstlenmeye niteyleri var mıdır?

Soru açık, yanıtı da açık olmalı. Hayır. Görünen o ki, ne niyetleri ne de istekleri vardır! Tabanın baskısı olmasa çoktan uzlaşmaya gidecekler. Gelişmeler açıkça göstermiyor mu? Bugüne kadar grevin yaşaması için ne yapılmışsa, grevci işçilerin kendisi yapmış. Bu bir bakıma işçiler açısından, bilinç ilerletici olumlu bir süreç oldu. İşçiler mücadeleleriyle bir gerçeği ortaya koyuyorlar. "Sendika bizim örgütlü gücümüzdür. Bizim dışımızda, bizden bağımsız bir kurum, yada bir bina değildir." İşte bu bilinç, grevin sonuçlandırılmasında ve toplu sözleşmenin bağlanmasında da, son sözü söylemesi gerekenin kendileri olduğunu gösteriyor grevi işçilere.

Netaş grevi, önemli bir dersi daha kavratacaktır işçilere.

Tabanın militanlık düzeyiyle uyumlu olmayan bır sendika yönetimi tabanın gerisinde kalmaya ve eninde sonunda tabandan gelen basınca boyun eğmeye mahkumdur. Bu konuda en yakın örnek, Netaş işçilerinin verdiği örnektir. Grevci işçilerin oluşturduğu militan birlik, sendikanın tepe yönetimindeki uzlaşmacı, oportünist eğilimi geriletmektedir. Yönetimdeki oportünist, reformist unsurlar, grevci işçilerin kararlı birliği olmasaydı, şimdiye kadar çoktan uzlaşma yolunu tutarlardı.

Nitekim, sendika yönetiminin Netaş işverenine verdiği yeni tekliflerde, grevcilere danışmadan bazı istemleri geri çektiğini, ücret istemini de yine işçilere bildirmeden düşürdüğünü biliyoruz. Ama bu girişimler grevciler arasında derin bir tepki yarattığı için, sendika yönetimi geri çekilmek zorunda kalmıştır. Grevci işçiler sendika yöneticileri için şunu söylüyorlar. "Gölge etmeyin, başka ihsan istemeyiz."

Bizler, 12 Eylül öncesinde sendikal hareketin tepesine çöreklenmiş uzlaşmacı, burjuva reformist sendikacıların ve bunların destekçisi menşevik oportünistlerin çizgisinin geçmişte sınıfımıza neye mal olduğunu çok iyi biliyoruz. Geçmişi unutmaya da hiç niyetli değiliz. İşte Netaş grevi! Grevde yükselen işçinin gür sesi de, sınıfımızın deneyimli, ileri kesimlerinin geçmişi unutmadıklarını ve unutamayacaklarını açıkça göstermiyor mu?

☆ ☆ ☆

İşçi sınıfımızın yaşadığı deneyleri, kendi canlı yaşamımdan süzüp önüme koyan işçi yoldaşımla daha saatler boyu konuşmak isterdim. Ama, o sanki bu düşüncemi okumuş gibi elimi tuttu ve şöyle dedi. "Yoldaşım sohbete doyum olmuyor, ama işler de bizi bekliyor. ... fabrikasından işçi yoldaşlarla buluşacağım. Yeni gelişmeler var, fabrikada greve hazırlanıyorlar, omuz vermeliyiz onların kavgasına."

Kalktık, el sıkıştık ayrıldık. Hava kararmış, caddeler işten dönenlerin telaşlı kalabalığıyla dolu. İşçi yoldaşım daldı kalabalığın arasına. Arkasından bir süre baktım. Yürüyor yığınların arasında, omuzları dimdik, işçi adımlarıyla yaşlı delikanlı ileriye...

Hiçbir sözünü tutmayan Aquino referandumda aldığı "evet"lere güvenmesin

AQUİNO İÇİN BALAYI BİTTİ

Geçtiğimiz aylarda, Filipinler'de yaşanan olaylar Aquino hükümetinin karşı devrimci yüzünü sergilemeye devam etti. 22 Ocak'ta, devlet bakanlığı binasına yürüyen yoksul köylülere askerler ateş açtı. En az 12 köylü olay yerinde öldü. Ama öte yanda, darbe girişiminde bulunan antikomünist subay ve askerlere görüşlerini ortaya koymak için platform bile tanındı.

Aralık ayının ortalarından beri, binlerce yoksul köylü Tarım Reformu Bakanlığı çevresinde kurdukları çadırlarda yaşayarak, toprak reformunun bir an önce yapılmasını istiyorlardı. 22 Ocak'ta 10 binin üstünde yoksul köylü devlet başkanlığı binası olarak kullanılan saraya doğru yürüyüşe geçtiler.

Tam teçhizatlı polis, saraya giden köprüyü tutmuştu. Deniz komandoları da otomatik silahlarla polisin arkasında yerlerini almıştı. Yürüyüş kolu toprak istemleri ve devrim sloganları ile polis kordonunu yardı ve saraya doğru ilerlerken askerler otomatik silahlarla halka ateş açtı. Halk eline geçirdiği silahlarla karşı koymaya çalıştı. Ama olay yerinde, halktan en az 15 kişi öldü, yüzün üzerinde yaralanan oldu. 1983'te Marcos da aynı yerde 11 kişiyi katletmişti. Bu katliam Manila'da ondan sonraki en kanlı kıyım oldu.

Aquino, suçu ateş açan askerlere attı, hemen soruşturma açacağını ilan etti. Yoksul köylülerin de içinde olduğu Çiftçiler Hareketi (KMP), Aquino'nun açıklamasından tatmin olmadı ve ülke çapında grevler düzenleyeceğini açıkladı.

26 Ocak'ta binlerce Filipinli katliamı protesto için saraya doğru tekrar yürüyüşe geçti. Polis yine saraya giden köprüyü tutmuştu. Halk saraya gitmek istediğini belirtti. Halkın kararlılığından korkan Aquino, aynı zamanda etrafı yatıştırmak üzere, sol eğilimli bakanlarını yürüyüşe gönderdi. Bu bakanlarla birlikte halk saraya yürüdü ve toprak reformu istemlerini haykırdı.

Ertesi gün, solun bu büyük yürüyüşüne misilleme olarak, burjuvazi Marcos taraftarı antikomünist subaylar eliyle bir darbe girişiminde bulundu. Darbeci subaylar saldırdıkları iki yenildiler. Bir asker öldü. Darbe bir televizyon istasyonunun tutulmasıyla sınırlı kaldı.

Aquino hükümeti, televizyon istasyonundaki 200 askerden teslim olmalarını istedi. Bir süre tanındı, sürenin sonunda televizyon istasyonuna saldırılacağı açıklandı. Tanınan sürenin bitmesine birkaç saat kala yetmişin üstünde subay, operasyonu yöneten, Genel Kurmay Başkanı Fidel Ramos'tan, bu saldırıdan vazgeçmesini istediler. Bunun üzerine Ramos, televizyon istasyonundaki askerlerin başı Oscar Canlas ile dışarıda, televizyon kameraları önünde görüşmeyi kabul etti.

Bu görüşmede bol bol antikomünist propaganda yapıldı. Sonunda Canlas televizyon istasyonunu boşaltmayı ve teslim olmayı kabul etti. Ancak, Canlas televizyon istasyonuna geri döndükten dokuz saat sonra teslim oldu. Aquino hükümeti, her askerin durumunun tek tek ele alınacağını söyleyerek, olayı sündürmeye çalıştı.

Bu katliam ve darbe girişimi ardından, 2 Şubat'ta Aquino'nun hazırlattığı anayasa taslağı ve Aquino'nun devlet başkanlığının 6 yıl uzatılması halkın oyuna sunuldu. Verilen bilgilere göre oylamaya katılanlardan yüzde 81.04'ü evet, yüzde 18.96'sı hayır oyu kullanmış. Elimizde detaylı bilgi olmadığı için kesin değerlendirme yapmak mümkün değil. Ama Filipinler'deki ekonomik duruma şöyle bir bakarsak, evet oylarının Aquino'nun siyasetini destekleyen oylar olmadığını görürüz.

Filipinler de emperyalizmin zayıf halkasıdır

Filipinler'de, halkın yüzde 70'i yoksulluk sınırının da altında yaşamakta ve ancak beslenme gereksinimlerinin yüzde 80'ini karşılayabilecek kadar kazanabilmektedir. Bu rakamları Aquino'nun bakanı vermektedir. (*Le Monde*, 8 Ocak 1987) Gerçekler çok daha kötüdür. Geçen sayımızda verdiğimiz rakamlara göre, bugün, Filipinler işçi sınıfı bir kilo dana eti için 12 saat 15 dakika, bir litre süt için 1 saat 27 dakika çalışmak zorundadır. Bu işçi için açlık demektir. Filipinler işçi sınıfının durumu Türkiye işçi sınıfı kadar, belki daha da kötüdür.

Köylülüğün büyük çoğunluğu topraksız köylülerdir. Aquino, halkın desteğini almak için verdiği en büyük sözü tutmadı, toprak reformunu yapmadı. 39 milyon köylüden, 4 milyonunun yararlanacağı toprak reformu projesi 6 bin köylüde takıldı kaldı. Böylece toprak reformu, ülkenin büyük toprak sahiplerinden olan Aquino'nun en büyük yalanı oldu. Yoksul köylülük bunun için Tarım Reformu Bakanlığı çevresinde protestosunu sürdürüyor, istemleri için yürüyüşler yapıyordu.

Bu yürüyüşlerde devrim sloganı atıldı. Köylüler 15 şehit verdi, ama şunu bir kez daha gördü ki Aquino'nun toprak reformu yapmaya niyeti yoktur. Hele büyük toprak sahiplerinin, topraklarını gönül rızası ile vermeyeceğini, zorla el konulup dağıtılmasının zorunlu olduğunu yaşadı. Yani çözümün devrimde yattığını bugün daha geniş kesimler görmüştür.

Filipinler'de ekonomik kriz derinleşiyor. Aquino hükümeti, üretimin düşüşünü durduramadı, fabrikalar yarım kapasite ile çalışıyor. Emperyalist ülkeler, Filipinler'e yeni yatırımlar yapmaya cesaret edemiyorlar, çok az miktarda kredi veriyorlar. Tek yaptıkları şey alamadıkları borçlarını ertelemek oldu.

Kasım ayı içinde yapılan değişikliklerle Aquino hükümetinin daha da sağa kaydığını yazmıştık. Aquino'nun da, liberal siyasetinin de iki yüzlülüğünü halk görmeye başladı. Aquino, halkın toprak reformu yapacağını, Amerikan üslerine ve emperyalizme karşı olduğunu, demokrasi ve refah getireceğini söylemişti. Aquino'nun bir yıllık pratiği, söylediklerinin yalan olduğunu kanıtladı. Üstüne üstlük Aquino halka karşı ateş açtırdı. Kendisine karşı olan burjuva kesimlerle ve ordu ile her çatışmada, kapitalist rejimi kurtarmak için Aquino'nun son anda beceriverdiği uzlaşmalar halkın gözünden kaçmıyor. Aquino'nun Filipinler'de devrimi önlemek için başa geldiğini hayat kanıtlıyor.

Aquino'nun gerçek işlevi açık oldukça, devrimci harekete egemen küçük burjuva devrimcileri arasında da, liberal burjuvazi ile uzlaşma yerine savaşılması fikri güç kazanmaya başladı.

Halk arasında devrimci fikirler yayıldıkça, devrimci savaşım işçi sınıfı etrafında birleştikçe, Aquino deşifre olacaktır ve işlevini yitirecektir. Emperyalizmin zayıf halkası Filipinler'de devrim-karşı devrim ikilemi bütün çıplaklığı ile yeniden önümüze çıkacaktır. Bugünler uzak değildir.

Türkiye'de işçi sınıfı, hatta burjuvazinin kendisi bile yüzde 92 evet oyu almış 1982 Anayasası'nı deldi. Türkiye işçi sınıfı grevlere çıkıyor, büyük savaşlara hazırlanıyor. Filipinler işçi sınıfı ve halkı da Aquino'nun yüzde 81 evet oyu almış anayasasını burjuvazinin başına çalacaktır.

Aquino için balayı bitmiştir. Emperyalizmin zayıf halkası Filipinler'de işçi sınıfı ve halk devrime hazırlanıyor.

Pakistan ve Hindistan burjuvaları sorunlarını savaşla çözmek istiyorlar

Halkların haksız savaştan kazancı olamaz

Pakistan ve Hindistan sınır bölgelerine askeri yığınak yapıyorlar, yoğun bir savaş hazırlığı içindeler. İki ülkenin burjuvazisi de çıkacak savaşın, iç sorunlarını dağıtabileceğine inanıyor.

Pakistan'da özellikle Karaçi ve Lahor'da protestolar, çatışmalar sürüyor. Hatırlanacağı gibi, sadece Karaçi'de, aralık ayında altı gün içinde 180 kişi çatışmalarda ölmüştü. Şimdi ortalama günde bir kişi ölmektedir.

Halkın öfkesini söndürme görevini üstlenen Benazir Bhutto'nun Halk Partisi yönetimi savaşımın gerisinde kaldı. Ama Ziya rejimi onlara da darbe vurdu, hatta Benazir Bhutto'ya suikast düzenlendi. Bütün bunlar halkın öfkesini daha da arttırıyor.

Son haftalarda Pakistan, Hindistan sınırına yakın topraklarda askeri manevralara başladı. Bunun üzerine Hindistan Pencap bölgesine 220 bin asker yığdı. Pakistan manevraları durdurmazsa, Pakistan sınırına daha da asker yığacağını açıkladı. Bugünlerde iki ülke arasında, yüksek düzeyde bir pazarlık gidiyor.

Pazarlıkta neler konuşuluyor bilmiyoruz, ama şunu biliyoruz ki, şartlar uygun olduğunda bir ülkenin burjuvazisi, ülkelerindeki bölünmeyi ve sorunlarını çıkacak bir savaşla bastırabileceklerini düşünüyorlar.

Ziya-ül-Hak daha bugünden, Benazir Bhutto'nun desteğini almış durumda. Benazir Bhutto, Pakistan'ın, Hindistan'a kaptırdığı Kaşmir topraklarını kastederek, "nasıl olur ordu Pakistan'ın öz topraklarını savunamaz" diyor. Ziya-ül-Hak ve Benazir Bhutto bu yolla halkın savaşımını bastırabileceklerinde, ulusal birliği sağlayabileceklerinde nesnel olarak birleşiyorlar.

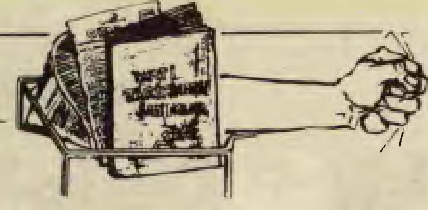
Hindistan'da, liberal başbakan Gandi'nin hem parti hem de ülke içinde popülaritesi, başa geldiğinden beri en düşük seviyede. Gandi Pencap ve Sri Lanka'da barışı sağlayamadı, Tripura, Darajelin ve Tamil Nadu bölgelerinde durum kötüleşiyor. Gandi çıkacak bir savaşın "ulusal birliği" sağlayabileceğine, popülaritesini arttıracağına ve Karala, Kaşmir, Haryana ve Batı Bengal'de yapılacak seçimlerde partisinin şansını yükselteceğine inanıyor.

Pakistan ve Hindistan arasında çatışma olur mu olmaz mı bilemeyiz, ama son gelişmeler ve yaklaşımlar bize şunu gösteriyor: Burjuvazinin en gerici kanadından en liberal kanadına kadar hepsi, ülkedeki sınıf ve halk hareketlerini bastırmak, rejimin sorunlarını çözmek için komşu ülkelere savaş açmakta birleşiyorlar ve bu birlikten de hiç çekinmiyorlar.

Bütün ülkelerin komünistlerinin görevi, çıkacak bir haksız savaşa karşı, ülkede sınıf savaşımı yükseltmektir, "kendi" burjuvalarını sergilemektir. Hindistan ve Pakistan komünistlerinin bu bilinçle savaşım verip vermeyeceklerini zaman gösterecek. Şanlı bir tarihi olan Hindistan Komünist Partisi bu koşullarda iyice sağa savrulursa, hem işçi sınıfına, hem koca Hindistan halkına, hem de kendi tarihine yazık etmiş olur.

Ahmet Fırat

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

Yiğit Derby ve Netaş grevleri sürerken, TKP merkez organı Orak-Çekiç*'in 7.1.1936 ve 1.2.1936 tarihli sayılarından Samsun işçilerinin savaşımıyla ilgili iki haberi ve Lenin gününe ilişkin bir küçük yazıyı ve* Aydınlık *mecmuasının 1. sayısından bir şiiri yayınlıyoruz.*

"8 saat işgünü"

İçinde devletten, medeniyetten yersiz beklentiler olsa da, işçileri patronlara karşı harekete geçirmeye çağrıyor.

Samsun tütün işçilerinden 1200b kişiyi temsil eden 60 delegenin yaptığı bir toplantıda, Samsun işçilerinin istekleri konuşuluyor. Bu isteklerin elde edilmesi için 13 kişilik bir komisyon seçilerek işe başlanıyor. Bütün bu çalışmaların sonucu olarak 8 saatlik iş günü İnhisâr idaresine kabul ettiriliyor.

Türkiye'de endüstri kurullarında iş günü değişiktir. İşçilerin sağlığına pek büyük zararlar veren ağır ve zor işlerde bile, iş gününün 11 - 16 saatı bulduğu oluyor. Mesela: Zonguldak kömür ocaklarında çalışan işçiler, yarı aç karnının ve bin çeşit hastalığın verdiği dermansızlığa bakmayarak, 14 - 15 saat çalışmak zorundadır. Bir çok hususi sermayedarlara ait fabrikalarda işçiler 12 saat çalıştırılırlar. Kumaş ve bez fabrikalarında, çukulata imalâtanelerinde ve bunlara benzer öteki işletmelerde 10 yaşına henüz girmemiş kız ve erkek çocuklar bile uykusuzluktan, gıdasızlıktan yorgun ve bitkin bir halde, yaşlı işçilerle beraber, tam 12 saat çalışmak zorundadırlar. Hatta Süreyya paşa gibi büsbütün insafsız olanlarında bir hafta gündüz bir hafta gece çalışırlar. Nöbetin değiştiği gün iş saatları 18'e çıkar. Bunlar için tadil durak da yoktur. Yeni çıkan tabil kanununa bakmayarak bu işçiler pazar, bayram tanımazlar.

Sümer bankta, inhisarlara ait fabrikalarda ve diğer devlet işletmelerinde bile günlük iş saatı 9'dur.

Bütün dünyada 6 - 7 saat çalışılırken Türkiye'de 12 - 14 saat çalışılması, Türkiye işçisinin ne kadar gözetildiğini ve nasıl insafsız bir soygun altında işletildiğini gösterir. Yeni çıkacak iş kanunu 8 saatlık iş gününü kabul etmekle beraber, patronlar için iş gününü uzatabilmek üzre açık kapı bırakılıyor. İş kanunu 8 saattan fazla işe hiç bir zaman ve şartla müsaade etmemelidir. İş kanununun vadettiği 8 saatlık iş günü neden şimdiden tatbik edilmesin. Devlet, hususi işletmelerin iş gününü alabildiğine uzatmalarına neden müsaade etsin, niçin onların insafsızlıklarına gem vurulmasın, onların doymak bilmez hırslarına şimdiden bir hudut çizilmesin? Bunları istemek işçilerin hakkıdır. Ve işçiler bunu almak iktidarında da. Bu aç gözlü ve insafsız patronları imana getirmek için işçilerin toplu olarak harekete geçmesi yetişir. İşçilerin gayet tabii olan bu haklarını ve isteklerini kabul ve tatbik ettirmek, insaniyet ve bu günkü medeniyetin hükümete yüklediği bir borç ve vazifedir. Bütün işçiler çalıştıkları yerlerde ve cemiyetlerinde toplanmalı: 8 saatlık işgünü için ayak diremelidir. Patronlarına dayatmalıdır: 8 saattan fazla çalışmamalıdır. Tadil kanununun tamamen hayata geçirilmesini istemelidir. Bu şekilde toplu hareket edilirse bütün Türkiye işçileri, Samsunlu kardaşlarının elde ettikleri, haklarını kazanırlar. Artık fazla tahammüle yer yoktur. Harekete geçmek lazımdır.

"Saat 2.30'da başlayan nümayiş vilayet konağı önünde toplanıyor ve tevkif edilen arkadaşlarının geri verilmesini istiyor. Sonunda arkadaşlarını kurtarıyorlar."

Samsun'da 200 işçinin nümayişi

"Nümayişçiler arasından 'Lenin'in gösterdiği yoldan gidelim, bir amele-köylü hükümeti kuralım!' sözleri sıkı sık duyuluyordu."

Samsun tütün inhisarı salonlarından birisinde çalışan işçiler, gündeliklerinin arttırılması için 23.1.1936 günü grev yapıyor. Bu hareket karşısında inhisar idaresi, tahkikat yapacağı bahanesile, grevcileri dışarı atmak ve o salonu kapamak istiyor, kapıcıları amele üzerine saldırtıyor. Amele ile bu inhisar uşakları arasında çarpışma oluyor. Bütün fabrika işçileri, kadınlar ve çocuklar hepsi ayaklanarak "Siz onları koğamazsınız, onlar haklarını istiyor!" diye işlerini bırakıyor ve ortaya atılıyorlar. İnhisar idaresi hemen polise başvuruyor ve polis fabrikayı basıyor.

Oradan zorla çıkarılmak istenen ameleler bu haksızlığa karşı sokağa fırlıyor. Caddelerde yürüyerek halk fırkası ve vilayetin önüne kadar giderek nümayiş yapıyor.

İşçiler arkadaşlarından 14 kişinin 24.1.936'da tevkif edildiğini haber alınca tekrar ayaklanıyor ve 1500 kişilik bir işçi kütlesi yine yürüyüşe başlıyor.

Her iki günkü nümayişte de, caddelerden geçerlerken gündeliklerin arttırılması, iş kanununda 8 saatlık iş gününün kabul edilmesi hakkındaki isteklerini haykırıyorlar ve kahr olsun açlık, kahr olsun harp şiarlarını bağırıyorlardı. Caddelerden geçerlerken demirciler ve kayışçılar v.s. kafiyele katışarak nümayişçilerin sayısı 2000'i buluyor.

Nümayişçiler arasında: "Lenin'in gösterdiği yoldan gidelim, bir amele-köylü hükümeti kuralım!" sözleri de sık sık duyuluyordu.

Bütün Samsun polisi nümayişçilere saldırıyor, tabancalarını çekiyor fakat ateş edemiyor. Diğer taraftan asker de kıt'ai müntazire yani ateşe hazır vaziyette bulunduruluyor. Saat 2.30'da başlayan nümayiş nihayet vilayet konağı önünde toplanıyor ve tevkif edilen arkadaşlarının geri verilmesini istiyor. Saat 4'e kadar dağılmıyorlar, sonunda arkadaşlarını kurtarıyorlar. Haber aldığımıza göre kalleş polis sonradan yine bu 14 işçiyi tevkif ediyor.

Bu mücadele kahramanlarına ve onların çoluk çocuğuna yardım etmek lazımdır, bu, yalnız Samsun işçilerinin üzerine düşen bir vazife değil bütün Türkiye amelesine bir borçtur.

Paraları nümayişçilere vermek üzere Samsun tütün amelesi cemiyetine gönderin!

Fabrikalarda, depolarda toplantılar yaparak en makul ve tabii hakkını almak için çarpışan bu savaşçılara karşı zalim polisin yaptığı haksızlığı protesto edin!

Lenin günü

Samsun inhisar idaresinde çalışan işçiler, büyük Lenin'in hatırası için bir dakikalık grev yaptılar. İstanbul işçileri Lenin'in, bütün dünya inkılâp kurbanlarının ve 15 sene evvel Kemalistlerin kahpece Karadeniz'de boğdurduğu 15 rehberinin ve zindanlarda çürütülmek istenen inkilâpçıların hatıralarını andılar. Türkiye işçi sınıfı büyük kurtarıcı Lenin'in yolunda ilerliyor! Lenin - Stalin yolu amele ve köylünün kurtuluş yoludur!

Amele arkadaş! *Orak-Çekiç*'i polisten ve polisin adamlarından göz bebeğin gibi koru!

Orak-Çekiç'i kimden aldığını söyleyen sınıfına hiyanet etmiş olur.

Amelenin silahı

Aydınlık Mecmuası, No: 1, 1936

Amelenin silahı
Burjuva sınıfı ile mücadele
etmek,
Amele anlıyor ne demek.
Burjuva eziyor, hayın alçak!
Yarın amele seninle
Hesaplaşacak...

Amelenin silahı nerede?
— Birlik, mücadelede.
Burjuva seriliyor yere,
Çıkmıyor sesin rezil!

Amelenin yumruğuyle,
Sonun mezar olacak senin.
Durmadan savaş yapmalı
Sarsılmaz adımları;
Sağlam....
Atmalı.

Perihan

Dünyada Türkiye'de — Netaş'ta Derby'de

Kararlılık + Disiplin + Sınıf Dayanışması = Zafer

Haydi işçi arkadaş sınıf dayanışmanı göster!

Netaş'la başladı. Derby ile gelenek hafızalarda tazelendi. Yeni yeni grevler sırada. Hiç kuşkusuz bugün sınıflar arasında ciddi bir kapışma sürüyor ve giderek büyüyor. Ne kadar hızlı olacağı, hangi engebelerle karşılaşacağı bilinmez ama Türkiye devrime yürüyor.

Netaş ve Derby grevleri disiplinle, kararlılıkla, coşkuyla sürüyor, grevlerin çevresindeki dayanışma da genişliyor.

Laspetkim-İş sendikası üyeleri birer yövmiyelerini Derby grevcilerine verdiler. Böylece grev fonuna 30 milyon lira katkı yapmış ve örnek bir işçi dayanışması göstermiş oldular. Ayrıca çeşitli fabrikalardan, sendikalardan, çevreden grev yerine dayanışma ziyaretleri yapılıyor. Netaş-Derby dayanışması da sürüyor.

Netaş grevcileri, Aksaray'da yapılan ve 3000'i aşkın kişinin katıldığı dayanışma toplantısından sonra 31 Ocak'ta da, daha çok, grevci işçilerin aileleriyle birlikte biraraya geldiği büyük bir toplantı örgütlediler. Burada, eskiden öldürülmüş bir Netaş işçisinin annesi güzel bir konuşma yaptı, grevi yürekten desteklediğini söyledi. Gönderilmiş dayanışma mesajları okundu. Toplantı çok coşkulu geçti, işçilerin kararlılığını, ailelerinin desteğini bir kez daha yansıttı.

Bu arada Netaş'ta "starjyer öğrenciler" sorunu hâlâ sürüyor. Patron, geçtiğimiz kasım ayında çıkan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası'ndan yararlanarak 103 "stajyer öğrenci"yi, daha doğrusu öğrenci-işçiyi içeride çalışmaya zorunlu tutuyor. Bu genç işçilerin her 8 saatlik çalışması sonunda 1500 telefon cihazı üretilmiş oluyor. Dolayısıyla ayda 19.500 telefon üretiliyor.

Çıraklık Yasası'na halk arasında ucuz işçi çalıştırma yasası deniyordu. Bu yasanın şimdi aynı zamanda grev kırma yasası olduğu da ortaya çıktı.

Netaş'ta Çıraklık Yasası gereği genç işçilerin zorunlu çalıştırılmasını, öte yanda grevi zaten uyuza çeviren Grev Yasası'nın grev hükümlerini biraz daha uyuzlaştırıyor. Grev Yasası'na göre grev yapan işçinin işi başkasına yaptırılamaz. Oysa, Çıraklık Yasası "stajyer öğrenci"lerin, çalıştıkları işyerinde grev olursa, greve katılmalarını hatta işe devam etmemelerini bile yasaklıyor.

Denebilir ki, "stajyer öğrenciler" grevci işçinin değil yasaya göre eğitim ve beceri amaçlayan kendi işlerini yaparlar. Bir kez, yine de grevin üretimi durdurarak yaptığı etki kırılmış oluyor. İkincisi, Otomobil-İş Netaş'taki üretim için mahkemeye başvurdu ve bilirkişi, patronun genç işçilere grevci işçilerin işlerini yaptırdığını somut olarak saptadı.

Yani ortada iki durum vardır. Hem iki yasa birbiriyle çelişmektedir, hem Netaş patronu Grev Yasası'nı düpedüz delmektedir, grevci işçilerin işini genç öğrenci-işçilere vermektedir. Ayrıca bir de "bu Çıraklık Yasası'na göre üretim" diyerek, malların fabrikadan çıkarılabileceğini savunmaktadır.

Bakanlık müfettişleri de bunları saptadılar ama bir sonuç çıkmadı. Sorun mahkemede sürünüp duruyor, ayda 19.500 telefonun üretimi de sürüyor. Geçtiğimiz haftalarda grevci işçiler ekipler oluşturarak öğrenci işçilerin bindikleri servis otobüslerine bindiler, onlarla konuştular.

1971'de 78 gün süren Derby grevindeki sınıf dayanışması hâlâ belleklerdedir.

Bu arada dayanışma kampanyası genişliyor. Yalnız İstanbul değil, çeşitli bölgelerde para toplanıyor. Eskiden olduğu gibi yine kadınlar grev yararına elişleri yapmaya başlamışlar. Bazı gazetecilerden, birçok sanatçıdan katkılar geliyor. Ama en önemlisi hangi sendikadan olursa olsun işçiler kampanyaya yaygın olarak blok blok katılıyorlar.

Dayanışma kampanyası yurt dışında da genişliyor. Avrupa'nın çeşitli yerlerinde yoğun bir dayanışma çalışması yürütülüyor. Avrupa'dan çok sayıda dayanışma mesajı gönderildi, toplanan paralar da gönderilmeye başlandı.

İngiltere'de çok sayıda sendika ve kişi kampanyaya katılıyor. Geçen yıllarda Türkiye'ye gelmiş olan Harold Pinter fona 100 bin lira katkı yaptı ve grevcilere başarı diledi. Bir gurup İngiliz ilerici kendi aralarında topladıkları 700 bin lirayı fona kattılar. Bu arada İTİB üyelerinin de kampanyaya en az birer haftalıklarıyla, hedefli katılımları sürüyor. Bugüne dek grevcilere 4.5 milyon lira gönderildi.

Son sıralarda NUM, NALGO, NUT Hackney şubesi, ASTMS ve IDATU (son ikisi İrlanda Cumhuriyeti'nden) sendikaları (sırasıyla madenciler, memurlar, öğretmenler, teknisyenler, dağıtım işçileri ve tezgahtarlar) ve işsiz işçiler örgütü UWC de dayanışmaya katıldılar. Bazıları Netaş işçilerine mesaj gönderirken, bazıları aynı zamanda fona katkı yaptılar.

Dünya işçi sınıfının kuşkusuz en savaşkan müfrezeleri arasında olan madencilerin Netaş grevcilerine mesajında şu güzel sözler yeralıyor:

"... NUM, Netaş grevcileriyle en kararlı dayanışmasını ifade etmek ister, haklı savaşımınızdaki ataklığın, kahramanlık ve özverinin farkındadır ve grevin uyandırdığı, işçi sınıfının direnç ruhunu selamlar. ...Unutmayın, eğer greviniz uzun sürer ve daha fazla çaba gerektirirse, biz ve daha başka birçoğu sizinle birlikteyiz. Zaferinizi dört gözle bekliyoruz."

İşsiz işçiler örgütü UWC'nin mesajında ise "savaşımınız tüm işçilere esin kaynağıdır ve Türkiye işçi sınıfı tarihinde yeni bir sayfa açmaktadır" deniyor. İşçilerin dünya çapında birliğinin zorunlu olduğu belirtiliyor. Türkiye işçilerinin tek konfederasyonda militan sendikal birliğini iple çektikleri dile getirildikten sonra "üyelerimize dayanışma için birer haftalıklarını isteyen çağrı yaptık" deniyor.

Fransa'da da dayanışma hızla genişliyor. Fransa İlericiler Birliği FİB ile Paris İşçi Birliği PİB üyeleri Netaş grevi için özel kibritler satışa çıkardılar, işçilerin gittikleri gazete bayilerine, kahvelere, bakkallara bağış kutuları koydular, tüm atelyeleri dolaşıyorlar ve işçilerden birer yövmiyelik katkı istiyorlar. Dernek binalarında ise, birer yövmiyeden daha fazla miktarlarla kampanyaya hedefli olarak katılan üyelerin listeleri var.

Fransa'nın iki büyük konfederasyonundan biri olan CGT'ye bağlı memurlar sendikası dayanışma kampanyasına yaklaşık 60 bin lira katkı yaptı ve FİB ile ortak bir dayanışma gecesi düzenlemeyi kararlaştırdı. Ayrıca bazı belediye binalarına panolar asıldı, buralarda da para toplanıyor. Fransa'dan bugüne kadar 500 bin lira gönderildi, yakında bir o kadar daha gönderilecek.

Almanya'da, Batı Berlin'de, İsveç ve İsviçre'de de kampanya sürüyor.

Dayanışma önemlidir ama kuşkusuz, dayanışmayı da belirleyen, başarı açısından herşeyden önemlisi grevci işçilerin kendilerinin gösterdiği kararlılık, disiplin, coşku ve bir emr-i vakiyle karşılaşmamak için, uyanıklıktır.

Bugünlerde sosyal demokratlar ve oportünistler arasında moda bir eğilim var. Ücret sendikacılığını küçümsüyorlar. "Çok ileri" gözüken böyle bir gerekçeyle sonunda bunlar "ücret sendikacılığı" bile yapmamış oluyorlar. Ücret sendikacılığını yapmayan daha ilerisini hiç yapamaz. Sonra, ücret sendikacılığı daha ilerisinin gündemde olduğu zaman, bir geri dönüş olarak yapılıyorsa ancak o zaman küçümsenebilir. Kaldı ki bugün için işin başka yönleri de var.

Bir kez, işçi sınıfımız açlıkla, sağlığını yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sınıfın sağlığını korumak gerekir. İkincisi, sınıf savaşımının yükselmeye başladığı dönemlerde ekonomik istemler sınıfın daha geniş kesimlerini harekete geçirici bir rol oynar. Bu bugün böyledir. Üçüncüsü, bugünkü yasalarla, o da tam olmamakla beraber, en çok ücret sendikacılığı yapılıyor. Alan bu. Dolayısıyla kapışma, inatlaşma en çok bu alanda yürüyor. Karşı tarafa kabul ettirilmiş her istem, ülke çapında bizim tarafa, tüm sınıfa puan yazıyor. Önemli olan isteneni almaktır, istenen ücretse, o zaman oun her kuruşunu almaktır.

Sosyal demokratlar ve oportünistler, sınıf savaşının yükselmesini, işçilerin kararlı havasının çevreye yayılmasını istemedikleri için bugün yapılabileceği kadarıyla ücret sendikacılığını da iyi yapmıyorlar. Oysa patronlar bir kuruşta bile ayak diretiyorlar çünkü biliyorlar ki bir kuruş daha fazla kâr etmenin de ötesinde bugünün ortamında ayak diremek çok önemlidir.

Netaş'la başladı, Derby ile gelenek hafızalarda tazelendi, ardından Dora, Şeker Sigorta grevleri eklendi, birçok grev ise sırada. Yüzbinlerce KİT işçisi belki greve çıkacak. Hiç kuşkusuz bugün sınıflar arasında ciddi bir kapışma sürüyor ve giderek de büyüyor. Ne kadar hızlı olacağı, hangi engebelerle karşılaşacağı şimdiden bilinmez ama Türkiye devrime yürüyor!